לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום א', כ"ו בניסן תשמ"ז, 26 באפריל 1987 / שנת מ"ד מס' 13328 / המחיר 85 אג' כולל מע"מ

נתניהו עשוי להתמודד על תפקיד יו"ר הסוכנות

מאת כתב „על המשמר" בירושלים

שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו, שוקל התמודדות על תפקיד יו"ר הנהלת הסוכנות. התפקיד מתפנה בסוף השנה עם דרישתו הכפויה של היו"ר הנוכחי אריה דולצ'ין. אם ינקוט נתניהו במהלך זה הוא עשוי לזכות לתמיכה רחבה של חוגים יהודים בארה"ב, שאינם חברים במפלגות פוליטיות, אולם נהנים מהשפעה רבה בסוכנות.

במפלגת העבודה מתחרים עתה על התפקיד יו"ר עליית הנוער אורי גורדון, והגזבר עקיבא לוינסקי. נתניהו רוצה גם במקום ריאלי ברשימת הליכוד לכנסת הבאה. אך אין סתירה בין התפקידים הציבוריים האלה.

גורבצ'וב: העדר יחסים עם ישראל איננו יכול להיחשב למצב נורמלי

בנאום לכבוד אסד אמר מנהיג ברה"מ כי הוא בטוח שוועידה בי"ל תהיה נקודת מפנה להשגת הסדר ● נתגלעו חילוקי דעות עם נשיא סוריה בנושאי המזרח־התיכון

מוסקבה. — אנו סמוכים ובטוחים כי הכנות לוועידה בינלאומית למזרח־התיכון, שבה ישתתפו כל הצדדים, עשוייה להיות נקודת מפנה למאמץ משותף להשגת הסדר — אמר מנהיג בריה"מ מיכאיל גורבאצ'וב במגישתו עם נשיא סוריה חאפז אסד.

גורבאצ'וב גינה את מדיניות „הכח והסימוח" של ישראל, והאשים את מנהיגי ישראל בהפעלת „טרור ממלכתי" במאמציהם להגיע לבטחון טוב יותר.

אולם בהתייחסו בגילוי־לב שלא היה כמותו לניתוק היחסים הדיפלומטיים בין ברית־המועצות לישראל, הוסיף: היעדר יחסים כאלה איננו יכול להיחשב למצב נורמלי. הוא אמר, כי ברית־המועצות מכירה ללא כל סייג בזכותה של ישראל לשלום ולקיום בטוח, וקרא לכינון יחסים טובים ישראל לבין שכנותיה הערביות.

בנאומו בסעודה לכבודו של אסד, ביום ו', אמר גורבאצ'וב, כי בריה"מ המועצות תמשיך במתן סיוע צבאי לסוריה. הוא אמר, כי שיתוף הפעולה בין שתי המדינות מבוסס על אינטרסים משותפים.

למען ועידה

אולם דיפלומטים במוסקווה אמרו, כי נתגלעו חילוקי־דעות בשיחות אסד עם הצמרת הסובייטית במספר נושאים חשובים, ביניהם האיחוד בין ארגוני המחבלים הפלשתינאיים, הסיכסוך הלבנוני, הסולידריות הערבית, מלחמת איראן־עיראק והנסיונות לכנס ועידה בין־לאומית להשגת שלום במזרח התיכון.

המקורות הדיפלומטיים ציינו, כי (המשך בעמוד 4)

נשיא סוריה חאפז אסד מניח זר למרגלות המאוזוליאום של לנין, בכיכר האדומה במוסקווה. (צילום: איי.פי.)

וייצמן מגלה שמזה שנתיים מתנהל מו"מ עקיף עם אש"ף ● עמוד 2

גרנות: הממשלה הזאת לא מסוגלת להגיע לשלום ● עמוד 4

ישראלים נהרגו בטיפוס על הר געש בצ'ילה

[illegible]

זכור את נצחוננו

פחות מארבע שנים נמשכה החשמדה השיטתית של יהדות אירופה; אבל כמה זמן נתקיים בכלל הרייך השלישי? בחורף 1942/43 הוא השתרע על רבע עולם; כעבור שנתיים היה כבר למעשה מחוסל. עליית הנאציזם היתה אומנם מהירה למדי, אך נפילתו מסחררת, וספק אם יש עוד דוגמא היסטורית להתפוררות כח מואצת של אימפריה, שהובטח לה קיום בן אלף שנה. אך בפועל נספרו לה אלף ימים.

בתולדות העם היהודי היו אלה אלף ימי טבח. שליש מן העם הושמד, ולכן אנו נרתעים מלומר, כי גרמניה הנאצית לא היתה אלא בלון כוחני נפוח, [illegible]

[illegible]

ערפאת נכנע לחבש וחוואתמה בעניין יחסי אש"ף ומצרים

אלג'יר. — המועצה הלאומית הפלשתינית אישרה אמש באלג'יר את ההחלטה המדינית בעניין הקשרים בין אש"ף לבין מצרים.

אחרי יום של משבר, בעקבות הלחצים המצריים למען שינוי הסעיפים הנוגעים ביחסים בין אש"ף למצרים, אישרה המועצה הפלשתינית את ההחלטה, ובה הקטע על מצרים, בנוסח שהופיע בטיוטות־ההחלטה, בדרישת ג'ורג' חבש ונאיף חוואתמה, בניגוד לרעתו של יאסר ערפאת.

המועצה הפלשתינית החליטה „להפקיד בידי הוועד הפועל של אש"ף את המשימה להגדיר את היסודות של היחסים בין אש"ף לבין מצרים, על בסיס ההחלטות שאושרו במושבים הקודמים של המועצה הפלשתינית, וביחוד המושב ה־16, שנערך ב־1983 באלג'יר".

הוועידה הבינלאומית: להוועידה הבינלאומית צריכה להיות „סמכות מלאה, בחסות האו"ם, על בסיס ההחלטות של האירגון הבינלאומי הנוגעות בשאלה הפלשתינית ובסכסוך הישראלי־הערבי, בהשתתפות חמש החברות הקבועות במועצת הביטחון והצדדים לסכסוך, כולל אש"ף, על בסיס עצמאי ועל בסיס של שוויון עם יתר המשתתפים".

החלטה 242: המועצה הפלשתינית „מכריזה מחדש על סירובה לקבל את החלטה 242, שאיננה מהווה בסיס נאות ליישוב הבעיה הפלשתינית, שכן היא מתייחסת על הבעייה הפלשתינית כבעייה של פליטים ולא של עם".

מצרים: המועצה „מוסרת לוועד הפועל של אש"ף את המשימה להגדיר את היחסים עם קאהיר על בסיס ההחלטות שאושרו במושבים הקודמים של המועצה, וביחוד המושב 16, ומכריזה מחדש על הזכויות הבלתי־מעורערות של העם הפלשתיני, על בסיס ההחלטות של ועידות הפיסגה הערביות הקיימות".

הנוסח „מאשר את התפקיד ההיסטורי של מצרים ושל עמה הגדול, ומרגיש את הקורבנות שתרם למען ההגנה על העם (סוף בעמוד 2)

ועדת החוץ של הסנאט אישרה 3 מיליארד דולר כסיוע לישראל

וושינגטון. — ועדת החוץ של הסנאט האמריקאי אישרה ביום ה' תקציב סיוע חוץ בסך כולל של 11.1 מיליארד דולר, ובכך קיצצה יותר מ־4 מיליארד דולר מדרישת הנשיא רייגן לסיוע חוץ בשנת 1988.

החלטה זו נתקבלה לאחר שגם ועדת החוץ של בית־הנבחרים נקטה בצעד דומה, בראשית החודש.

עתה יצביעו מליאות הסנאט ובית־הנבחרים על נושא זה, ויהיה צורך למצוא פשרה בין שתי ההצעות.

מקור של ועדת החוץ של הסנאט אמר, כי הוועדה אישרה את מלוא הסכום של שלושה מיליארדי דולר כסיוע צבאי וכלכלי לישראל, 2.1 מיליארד דולר למצרים ו־590 מיליון דולר כתשלום ראשון של סיוע כלכלי וצבאי לפקיסטן. הסכום המלא לפקיסטן אמור להסתכם ב־4.2 מיליארד דולר לתקופה של שש שנים.

הוועדה אישרה גם כ־400 מיליון דולר כסיוע כלכלי ו־150 מיליון דולר כסיוע צבאי לבעלות־הברית של ארה"ב באמריקה התיכונה — אל סאלוואדור, הונדוראס, קוסטה־ריקה וגוואטמאלה. (עד)

במעמד הנשיא נפתחו אירועי יום הזכרון לשואה ולגבורה

[illegible]

(המשך בעמוד 4)

1 במאי 1987

עובדים למען עובדים

הגיע הזמן שהעובדים יקחו עניינם ומאבקם לידיהם.

אם אתה חש, שעניינם של העובדים קרוב ללבך ושאתה מוכן לתרום מזמנך וממרצך לקידומו, אם אתה מאמין שהעובדים יכולים להשפיע, הצטרף ל־

כנס כינון מועצת ועדי העובדים של מפ"ם

הכנס יתקיים ביום רביעי ה־29.4.87 בשעה 18.00 באולם צוותא בת"א.

בהשתתפות:
- ראשי ועדים
- חה"כ יאיר צבן
- מזכיר המרכז חגן אורן
- סגן יו"ר האיגוד המקצועי אפרים ז'ילוני

בתכנית:
- ברכות — דב אלקחי, יו"ר איגוד מקצועי מפ"ם
- דבר ראשי הוועדים
- שירי מחאה במאבק
- תיאטרון אימפרוביזציה על מאבקי עובדים של סדנת בימת הקיבוץ
- להקת ביזה"ר שמו

מנחה: יוסי סולומון

כרטיסים, להזמנות ולהסעות המתוכננות לאיגוד מקצועי מרכז מפ"ם 03-266244

* הכניסה עם הזמנות בלבד

מטה 1 במאי

הברפלד: נחייב הממשלה לפתוח במו"מ על השכר

ההסתדרות תתבע העלאה מתונה בשכר הריאלי ותיקון טבלאות השכר שעוותו

מאת כתבנו לענייני עבודה

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, אמר אתמול, כי ההסתדרות והאיגודים המקצועיים רשאים לחייב את הממשלה להיכנס למשא־ומתן על הסכם עבודה חדש, חרף עמדת שר־האוצר, משה ניסים, כי יש להסתפק במתן תוספת יוקר בלבד.

הברפלד אמר דברים אלה בישיבת מליאת האגף שדנה במדיניות המקצועית של ההסתדרות לקראת הפתיחה הרשמית של המשא־ומתן. את הישיבה הנחה מאיר גת.

הברפלד אמר עוד, כי ההסתדרות מתכוונת להביא לפתיחת המשא־ומתן מיד לאחר יום העצמאות ולמקדו במספר נושאים: העלאה מתונה בשכר הריאלי, תיקון מבנה טבלאות השכר, שחלקן עוותו בעקבות חקיקת חוק שכר מינימום וביטול מספר דרגות בהסכמים הקודמים, ועידכון תוספות שכר שונות שהוגדרו בסכומים ולא באחוזים. כן תתבע ההסתדרות לקצר את שבוע העבודה ולמצוא פתרון הולם לגימלאים התקציביים.

מזכ"ל הסתדרות עובדי המדינה, ראובן בן־עמי, אמר, כי שר־האוצר, אשר העניק למעלה ממיליארד שקל לבעלי השכבות המבוססות באמצעות הרפורמה במיסוי, יכול היה לשריין גם כסף לפתרון בעיות של ציבור העובדים.

גרשום הרפנס תבע לאכוף את שכר המינימום ויו"ר סיעת חד"ש בנימין גונן אמר, כי בד־בבד עם הסכם מסגרת יש לתמוך בתביעות יחודיות של האיגודים המקצועיים.

חשד להונאת מאות עולים ונכים ע"י שירות לפטורי מס

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

המשטרה חוקרת זה כמה ימים אחרי [illegible] בעליה של החברה „אילן — שירות בינלאומי לפטורי מס", אשר עסקה במכירת מוצרים לעולים חדשים, נכים ופטורי מס אחרים. החברה סגרה את דלתותיה באותן [illegible] בערב החג, אולמות התצוגה ריקו ובעל החברה נעלם מבלי לספק סחורות בשווי מאות אלפי דולרים [illegible]

מאות הנפגעים — ברובם עולים חדשים אשר [illegible] לשלם עבור הלוואות שקיבלו לקניית המוצרים פטורי המס — עורכים בימים אלה „מצוד" אחר [illegible] ברבוש, אשר קיבל לידיו את הבעלות על החברה [illegible] אילן רז ב־1.6.86.

אחד המקרים הקשים בפרשה זו הוא של [illegible] משותק מעיר דרומית, אשר הזמין מכונית פטורת מכס אצל „אילן" ונתבקש לשלם יום לפני הסגירה הפתאומית סכום של 4,000 דולר, שהשלים את 12 אלף הדולר ששילם עם ההזמנה, [illegible] לזרז, כביכול, את תהליכי היבוא.

פרטים נוספים בפרשה זו נביא בכתבה נרחבת בתחילת השבוע.

„המזרחי" מוביל במלחמת תוכניות החסכון בין הבנקים

מעלה הריבית בתוכניות הצמודות למדד עד 5.5% בשנה

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בת"א

מלחמת תוכניות החסכון בין הבנקים נמשכת, ועתה מוביל בה בנק המזרחי. אתמול הודיע בנק המזרחי על העלאת שיעור הריבית בתוכניות הצמודות למדד עד 5.5 אחוזים בשנה.

בנק המזרחי מוביל עתה בתנאים לחוסכים הן בגובה הריבית בתוכניות החסכון והן בגובה ההלוואה שהחוסכים יכולים לקבל. במסלול החסכון ל־5 שנים יקבלו החוסכים ריבית שנתית של 5.5 אחוזים, ובמסלול לשנתיים הם יקבלו ריבית של 5 אחוזים בשנה. זו הריבית הגבוהה ביותר שניתנת כיום במערכת הבנקאית בתוכניות החסכון המקבילות. הבנק הבינלאומי הוא האחרון שהעלה את הריבית לחוסכים בתוכניות אלה לשיעור זהה — 5 אחוזים בשנה, אולם במסלול של 30 חודש.

בניגוד לבנקים אחרים, יוכלו לקוחות בנק המזרחי לנצל את הריבית הגבוהה על החסכון ללא קשר לניצול זכותם לקבל הלוואה. כלומר, הם יוכלו לקבל הלוואה עד לגובה הכפול מסכום החסכון ובנוסף לכך גם ריבית גבוהה יותר על החסכון.

אין בהלה לדולר

במחלקות מטבע החוץ בבנקים ובשוק השחור לא ניכרה אתמול פעילות חריגה, בעקבות כניסתו לתוקף של ההקלות בפיקוח על מטבע־חוץ, שבמרכזן הגדלת ההקצבה לנוסעים לחו"ל ל־2,000 דולר.

שער הדולר השחור נותר אתמול ללא שינוי — 1.59 — 1.58 ש"ח לדולר — והחלפנים ברחוב לילנבלום העריכו, כי רוב הישראלים ימשיכו לרכוש את מרבית הדולרים בשוק השחור, כל עוד מחירם נמוך יותר מאשר הדולר לנוסעים בבנקים.

במחלקות מטבע־חוץ בבנקים היתה אתמול תנועה רגילה, ולא היה גידול בביקוש למטבע חוץ. בבנקים מעריכים, כי בשלב זה לא צפוי גידול בביקוש למטבע־חוץ, כיוון שבציבור ישנה ציפייה להמשך יציבות שער החליפין.

עשרות עצרות זכרון לשואה ולגבורה יתקיימו מחר בערב

כ־90 עצרות זכרון לשואה ולגבורה יתקיימו במוצאי־שבת, ערב יום הזכרון לשואה ולגבורה ברחבי המדינה — כך מסר מנהל מרכז ההסברה, יעקב שק, אשר משרדו מרכז את האירועים ביום זה.

בעצרות משתתפים שרים, חברי־כנסת, אישי ציבור, ראשי רשויות מקומיות ורבני ערים.

ערב יום הזכרון ייפתח רשמית במוצאי־שבת בשעה 2100 בטקס הממלכתי שייערך ב„יד ושם" בירושלים, בהשתתפות נשיא המדינה חיים הרצוג וראש הממשלה יצחק שמיר.

ביום הזכרון לשואה ולגבורה — יום ראשון — תישמע צפירת דומיה בת שתי דקות ברחבי הארץ, בשעה 0800 בבוקר.

יום הזכרון לשואה ולגבורה יינעל ביום ראשון ע"י שלושה טקסים מרכזיים. האחד — בקיבוץ לוחמי הגיטאות, בשעה 19.15, בהשתתפות שר הביטחון יצחק רבין, השני — בקיבוץ יד מרדכי, בשעה 18.45, בהשתתפות יו"ר הכנסת שלמה הלל, והשלישי — בקיבוץ תל־יצחק, בשעה 19.30, בהשתתפות השר עזר וייצמן.

במהלך היום יתקיימו ב„יד ושם" בירושלים טקסי הנחת זרים ע"י משלחות ובני נוער ותנוכח קטע מבקעת הקהילות החרבות, בהשתתפות מ"מ ראש הממשלה ושר־החוץ שמעון פרס. (שעיה)

הפורום

מתכנס ביום ד' 29.4.87 בשעה 16.30

הנושא: השפעת מורשת ישראל על העולם הרוחני של השומר הצעיר

המרצה: יהושע רש

402 מיליון ש"ח — תקציב עיריית ת"א לשנה הבאה

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר"

הצעת תקציב עיריית ת"א לשנת הכספים הבאה, מסתכמת ב־402 מיליון ש"ח — ב־21% גבוה יותר מהשנה הקודמת. כך עולה מנאום התקציב שנשא אתמול ראש העיר שלמה להט.

בדיון בפורום מועצת העיר ציין להט, כי מקור ההכנסה העיקרי של העירייה, 268 מיליון ש"ח, בגביית מיסים, כשיתרת ההכנסות מקורה בשירותים מקומיים, מפעלים, וכן השתתפות ממשלתית שתגיע השנה ל־60 מיליון ש"ח — כ־15% מהיקפו הכולל של התקציב.

באשר להוצאות העירייה ציין להט כי היקף פרעונות חובותיה של העירייה יהיה השנה 57 מיליון ש"ח, לעומת 60 מיליון ש"ח אשתקד. פירושו של דבר ירידה של כ־22% במונחים ריאליים בסעיף פרעון החובות, לדבריו.

עוד עולה מהצעת התקציב, כי לאחר 8 שנים של קיצוץ מתמיד בעובדי העירייה, עד כדי כשליש, התווספו השנה 108 עובדים, המהווים גידול של 3.8%.

להט הוסיף כי חלק ניכר מהתקציב החדש מיועד לנושאי חינוך ותרבות, וכי מאמץ מיוחד יושקע השנה בשיפור תשתית העיר — תאורה, גינון, מדרכות, וכבישים. ובמקוחר, שיפור יסודי של צנרת המים בעיר.

מסך ראשון

שתי אחיות

„רכוש נטוש" מאת שולמית לפיד הוא סיפור על אשה מזדקנת, הזורחת לחיי שתי בנותיה, שעוברת למחזה ולהצגה, אבל למעשה נותר סיפור. אפילו משחקה הנפלא של חוררירה חריפאי — המקנה לאשה העיוורת, השמנה והכבה הזאת, הודה באלינור בתה (רבקה נוימן), המסתבכת עם איזה חייל מילואים מזדמן למושב, ובעליה (ענת זקסמן), תלת־מימדיות אנושית רוטטת — אינו מסוגל להכניס מעט תנועה דראמטית לאי־בעשה הסטאטי הזה.

כל הפרטים הנטורליסטיים היפים לכשעצמם שהכניס הבמאי אהרון אלמוג אל החורבה שעומדים להרוס כרחופרים, שעיצב אלי סיני, אין בהם כדי להנשים את המחזה. מראש ברור, שמאמציהן של שתי האחיות, שאנו לומדים עליהן אך מעט, על אף משחקן הטוב של המבצעות, לצאת מהחור הנוגה הזה, האמור להימצא במושב כלשהו, לא ישאו פרי.

„רכוש נטוש" זה שייך לכאורה לעולם האכזרי של הארולד פינטר (ויש נצנוצי דיאלוג מבריק בעמה סלגונת, אבל חסרה בו האימה הבסיסית, המרתקת), או אולי גם לקפאון הצ'כובי, של שאיפות להמריא הנידונות מראש לכשלון, אך ללא האמפאתיה האנושית של הקומדיות (כפי שכינה צ'כוב את מחזות־התוגה שלו) הללו.

זהו תיאורו של סוף, מערכה אחרונה־בחיי בית הרוס — פיזית ונפשית — שיהיה לו המשך דומה בדירה, שהאם וכנותיה יקבלו תמורת הבית העומד להימחק (זכר ל„גן־הדובדבנים"?).

מיבצע תיאטרוני, ובראש וראשונה משחקי, מעולה, חסר משמעות, נעדר פעולה. „ספרותי" שלא לטובתו.

גיורא מנור

המופתי של ירושלים התפלל ב„מוזיאון" בב"ש

מאת שלי יחימוביץ, כתבת „על המשמר"

המופתי של ירושלים, שיך סעד אדין אל־עלאמי, בא אתמול לבאר־שבע, כדי להתפלל במסגד בעיר, המשמש את העירייה כמוזיאון. המופתי הגיע כאורח האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים, שחלק ממאבקה של האגודה להשבת המסגד לידיים בדוויות.

המסגד הוקם ב־1906 על־ידי התורכים בכספי שיוכים בדואים. לאחר מלחמת־השיחרור הפכה אותו העירייה למוזיאון. מאז מנהלים הבדואים מאבק להשיבו לידיהם.

ב־1974 הורה שר הדתות יצחק רפאל להחזיר את המסגד לבדואים, אולם הדבר לא נעשה.

אתמול מצאו המופתי ומלוויו את המסגד סגור, כשעליו שלט: „המוזיאון סגור עקב שיפוצים". הם התפללו בחצר המסגד, והמופתי אמר: „אתם עדים לכך שהם סוגרים בפנינו את המסגד שלנו. המדינה לא־דמוקראטית ומונעת מאנשים להתפלל במקומות הקדושים שנועדו לכך. באנו לכאן ונתפלל במקום הקדוש הזה".

ראש העירייה משה זילברמן אמר בתגובה: „אני לא יודע שיש מסגד בבאר־שבע. יש מוזיאון, בבנין שפעם־היה מסגד. במוזיאון לא מתפללים, ואין לי כוונה לאפשר תפילה, תושבי רהט ותל־שבע לא צריכים לבוא לבאר־שבע כדי להתפלל, ואנחנו מחזיקים את המקום בצורה מכובדת".

סא"ל יצחק גרציאני ידליק את משואת צה"ל

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

מנצחה הוותיק של תזמורת צה"ל, סגן־אלוף יצחק גרציאני, יזכה השנה להדליק את משואת צה"ל במסגרת טקס הדלקת המשואות המסורתי בהר־הרצל בערב יום העצמאות.

סגן אלוף יצחק (זיקו) גרציאני הוא המנצח הרביעי של התזמורת מאז הקמתה, והרוח החיה שבה. בתפקידו הביא את התזמורת לרמה גבוהה שבאה לידי ביטוי גם במסעותיה של התזמורת בארצות שמעבר לים.

על־פי החלטת מרכז ההסברה, שטקס הדלקת המשואות ביום העצמאות יוקדש השנה לנושא האמנויות, המליץ הצבא על סא"ל גרציאני כנציג צה"ל, והרמטכ"ל אישר המלצה זו.

„מורשת"

בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ'

קיבוץ יד־מרדכי — מרכז הסברה

עצרת זכרון לשואה ולמרד

תתקיים ביום ראשון כ"ז בניסן תשמ"ז 26.4.87

בשעה 19.00 בקיבוץ יד־מרדכי

דברים: שלמה הלל, יו"ר הכנסת. דוד פלרנסקי (יוהיק) בשם הלוחמים והפרטיזנים. חיים אורון, מזכיר הקיבוץ הארצי

בתכנית: יזכור ◆ חזיון ◆ מקהלת הקיבוץ הארצי בניצוחו של דוד מורס, סולנית רוחמה רז ◆ פרקי מקרא ◆ קטעי מחול, כוריאוגרפיה: טובה קלוג ◆ הדלקת משואות־זכרון בהנחיית שלום חולבסקי

הקהל מתבקש להגיע עד 18.45 ● נא להצטייד בלבוש חם

מכת פרישות צפוייה באוצר

בין הפורשים בסוף הקיץ: המנכ"ל, ראש אגף התקציבים ובכירים ● ח"כ צבן תובע חקירת מבקר המדינה על הטעית האוצר בעת הגשת התקציב

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מכה של פרישות ממשרד האוצר עומדת להתרחש בחודשים הקרובים. כמה מבכירי האוצר כבר הודיעו על כוונתם לפרוש החל בסוף הקיץ, וביניהם המנכ"ל עמנואל שרון, ראש אגף התקציבים אהרון פוגל, והממונה על הכנסות המדינה ישראל ברון.

גם כמה מבכירי אגף התקציבים מתכננים לפרוש לטובת תפקידים אחרים, סגן הממונה על התקציבים משה הבא מועמד לתפקיד ממונה על השכר, ובכירים אחרים באגף יפרשו לשרות בסקטור הפרטי.

אומדנים מוטעים

באוצר מתנהל מזה כמה שבועות ויכוח נוקב בין האגפים על האחריות לאומדנים המוטעים שנערכו בתחילת 1987 לגבי הגרעון בתקציב המדינה בשנת התקציב שעברה, אשר הסתיימה בסוף מארס.

האוצר ניבא תחילה גרעון של כ־550 מליוני שקלים, אך בסופו של דבר היה עודף תקציבי של כשלושה מיליארד שקלים.

צבן תובע חקירת המבקר

ח"כ יאיר צבן חבר בועדת הכספים של הכנסת פנה למבקר המדינה יעקב מלץ, וביקש ממנו לערוך חקירה רחופה ויסודית בהאשמה כי משרד האוצר הכשיל והטעה בעת הגשת תקציב המדינה. צבן אומר שקיימות האשמות, כי משרד האוצר העלים מהכנסת בעת ההצבעה על התקציב את העובדה, שבשנת התקציב שעברה היה עודף תקציבי של 2,9 מיליארד שקל. לעומת גרעון שנרשם בספר התקציב של 550 מליוני שקלים.

צבן פנה במברק לראש הממשלה יצחק שמיר בתביעה שהממשלה תפסיק את הויכוח סביב תקציבי הבריאות והחינוך ותעביר מייד 100 מיליון שקלים להשכלה גבוהה כדי לחסל את הסכסוך עם הסטודנטים, ועוד 50 מליון שקלים לגימלאים של שירות המדינה כדי לפצותם על השחיקה לגימלאותיהם.

צבן פנה ליו"ר ועדת הכספים אברהם שפירא בדרישה שהועדה תערוך בדק־בית יסודי בעבודתה, שכן אין כיום לוועדה פיקוח נאות על האוצר.

שרים במערך: הוּלכנו שולל בעניין נסיעת ארנס לארה"ב

מאת כתבנו המדיני בירושלים

שרים במערך ימחו היום בישיבת הממשלה על נסיבות ביקורו של השר משה ארנס בארה"ב. לטענתם, הוליכו אותם הליכוד שולל תוך נסיון להעתיק את הוויכוח הפנימי בנושא הועידה הבינלאומית אל וואשינגטון.

גורמים במערך טוענים, כי בניגוד להסבר שקיבלו בעת ההצבעה הטלפונית על נסיעתו של ארנס, היא נועדה לצורך פגישה עם מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ, ואילו ההופעה מטעם הבונדס אורגנה רק לצורך פורמלי.

נסיעתו של ארנס היא חלק ממסע הסברה שמארגן הליכוד לאחר ששרי המפלגה החליטו כי אין להשאיר את הזירה האמריקאית בידי שר החוץ שמעון פרס והמערך.

שמיר ידבר עם הדתיים

בעקבות דברים שאמר פרס באחרונה בעניין התוכנית שברעתו להביא בפני הממשלה, מתכוון ראש הממשלה יצחק שמיר לקיים בקרוב מגעים עם ראשי המפלגות הדתיות על מנת להבטיח רוב נגד יוזמת פרס. בלשכת ראש הממשלה רחו בסוף השבוע את התקפות המערך סביב נסיעתו של ארנס, והדגישו כי הוא לא נשלח מטעם ראש הממשלה אלא הוזמן להופעה מטעם הבונדס, וכמקובל ינצל השר את הביקור בארה"ב לפגישות עם ידידים ובהם השר שולץ.

ראש הממשלה ידחה בישיבת הממשלה את טענות המערך, ויבהיר כי גם לשרי הליכוד מותר להפגש עם ראשי הממשל האמריקאי.

ידרשו הסבר מרבין

שרים בליכוד עומדים לבקש היום בישיבת הממשלה הסבר משר הבטחון יצחק רבין על דברים שאמר בסוף השבוע בעניין גודל ישובים בשטחים כמו אלפי־מנשה ואריאל. לטענתם, פוגעים דבריו של רבין באינטרסים המדיניים של ישראל.

הממשלה תדון היום בערער של השר יוסף שפירא מהמפד"ל על החלטת ועדת השרים לטקסים וסמלים להמנע מציון מלאות 20 שנה למלחמת־ששת־הימים על־ידי אירועים מיוחדים.

הממשלה תתבקש גם על־ידי השר חיים קורפו לאשר את התוכנית לחבר את אילת אל צפון הארץ במסילת ברזל חדשה.

וייצמן: מתנהל מו"מ עקיף עם אש"ף באמצעות מצרים

מאת דורית גטן, כתבתנו לענייני מפלגות

התקפות הליכוד על פרס ורבין נובעות מתסחר שאחז אותו מהאפשרות של קידום השלום — אמר אתמול מזכ"ל מפלגת העבודה ח"כ עוזי ברעם.

לדבריו לישראל יש אינטרס לקיום השלום, גם אם יש עמו פשרות. עוד אמר, כי הליכוד מנסה לשווא להסית נגד מפלגת העבודה, שיש לה יד בבניין הארץ יותר מכל גוף אחר.

בדבריו בפני ועידת חוג "משוב" של המפלגה, אמר ברעם, כי ההבדל האמיתי בין המערך לליכוד הוא בעיקר בנושא המדיני ועל מפלגת העבודה לחזור על דיגלה את נושא השלום ולהפוך את מתנגדי השלום למתגוננים.

בהתייחסו למו"מ לשלום אמר, כי כל מו"מ כזה עובר דרך העם הפלשתיני. אם נציגותו נוקטת בטרור זה לא ירפה את ידינו, ואנחנו נמצא את אלה שיוגבלים במו"מ.

מו"מ עקיף עם אש"ף

השר עזר וייצמן, גילה, כי כבר שנתיים וחצי מתנהל מו"מ עקיף עם אש"ף באמצעות המצרים. לדבריו, הנציגות האותנטית הפלשתינית תצטרך בסופו של דבר להיות מוסכמת על מובארק, חוסיין, ועל אלה שישבו באלג'יר, אחרת לא יהיה כלום.

עוד אמר, כי כל מו"מ ישיר יצטרך להתנהל עם מסגרת מלווה, ולא צריך להיבהל מזה.

ועידת "משוב", חיזקה את ידי פרס במאבקו להרחבת מעגל השלום באזור, והביעה הערכה לדבריו האמיצים של רבין על עתיד השטחים, ועל הבחנתו בין צורכי הבטחון של ישראל לבין התנחלות מיותרת ומזיקה.

מקורות איטלקיים בוועידת אלג'יר:

ערפאת תוקף את הנשיא אסד והולק על המדיניות הסובייטית

מאת אהרן ציר, כתב "על המשמר" באיטליה

רומא. — "על סוריה עוברת כעת תקופה של אי־יציבות עמוקה; אסד חולה מאד וכוחות שונים מתכוננים לרשת אותו" — אמר יאסר ערפאת, בפגישה עם המשלחות של המפלגות והאיגודים המקצועיים האיטלקיים, שהשתתפו במועצה הפלשתינית באלג'יר.

ערפאת לא הסתיר את רוגזו על שליט סוריה, על ש"זרק לסל האשפה" הזמנה להשתתף במועצה הפלשתינית. שבה נבחו כמה ממתנגדיו: נשיא סוריה לשעבר אמין אל חפאז ומנהיג "האחים המוסלמים" הסורים עדנאן סעד א־דין.

ערפאת ציין באוזני האיטלקים את הניגוד החריף הנמשך בין אש"ף לסוריה: "אסד ניסה בכל הדרכים להשתיל לתוכנו את אבו־נידאל, אולם אנו יצרנו תנאים שתרמו לכך, שאנשיו נאלצו ללכת."

גם הסורים אויב

בנוגע לאבו־נידאל, התבטא ערפאת באוזני האיטלקים בזו הלשון: "אבו־נידאל אינו קיים; אבו נידאל הוא השירותים החשאיים הערביים, בעיקר השירות החשאי הסורי. המשתמשים באבו נידאל ושבחש בהתנקשויות רומא, ברלין ולונדון".

בנוגע ללבנון, אמר ערפאת: "אויבינו בלבנון הם השיעים, 'אמל', הישראלים והסורים".

בהמשך שיחתו עם המשלחות האיטלקיות, ציין ערפאת את 1987 כ"שנה קריטית, הסוללת את הדרך לוועידה בין־לאומית לשלום במזרח התיכון... רעיון הוועידה הבין־לאומית לובש לאט לאט עור וגידים, אם כי ארצות־הברית וישראל ישתדלו למנוע את כינוסה, עקב דרישת "אש"ף" להשתתף בה במסגרת עצמאית".

המחיר שדורשת בריה"מ

הכתבים האיטלקיים התרשמו, שהאסטרטגיה של ערפאת אינה עולה בקנה אחד עם זו של בריה"מ, שמילאה תפקיד חשוב מאוד בהתפייסותו עם חבש וחוואתמה.

בנאומו לפני המועצה הפלשתינית, רמז הנציג הסובייטי, כי מחיר התיווך הסובייטי חייב להיות השענות "אשף" על סוריה, אלג'יריה, לוב ותימן הדרומית. מסתבר, שאין ערפאת מוכן לשלם את המחיר הזה, בכל אופן במה שנוגע בידידות עם סוריה.

נאפסו דורש פירסום חלק מהחומר שבתיק המשפטי

מאת דוד פריידמן,

הקצין הצ'רקסי עזאת נאפסו עתר ביום ו' לבג"צ נגד הפרקליט הצבאי הראשי, בדרישה להתיר פרסום חלקים מהחומר שבתיק בית המשפט העליון, זאת כדי למנוע פרסומים שיקריים ומגמתיים, לטענתו.

באמצעות סניגורו עו"ד אריה קמר טוען נאפסו בעתירתו, כי הפרקליט הצבאי הראשי בתוקף סמכויותיו על פי חוק השיפוט הצבאי, אסר על פרסום פרטי הפרשה.

עו"ד קמר טוען, כי בזמן האחרון מתפרסם חומר מגמתי ומסולף שמקורו בהדלפות מכוונות. בג"צ מתבקש בעתירה לאפשר פרסום ציטוטים אחדים מפסק הדין של בית הדין הצבאי לערעורים, וחלק מכתב העירעור שהוגש לבית המשפט העליון, תוך מיגבלות של בטחון המדינה, כך שהפרסום לא יפגע בבטחון.

כתב עת"ם מציין, כי העתירה הוגשה ביום ו' סמוך לשעת סגירת בית המשפט העליון, וביום א' תועבר העתירה לעיונו של שופט תורן של בג"צ, כדי לקבל החלטה ראשונית בעתירה.

"על המשמר" עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבוגר 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

הסכם אסד־גורבאצ'וב: מיג"ים וטנקים תמורת התפייסות ב"אשף"

מאת עוזי מחנאימי, כתבנו לענייני המזה"ת

לונדון. — הסכם סובייטי־סורי לשיתוף־פעולה צבאי והספקת נשק סובייטי מתקדם לסוריה היה אמור להיחתם אתמול, לקראת סיום ביקורו של הנשיא אסד במוסקווה.

מקורות ערביים בלונדון, שמסרו על־כך לכתבנו, ציינו, כי משלחת צבאית סורית ביקרה בחשאי במוסקווה ערב ביקורו של הנשיא אסד, והכינה את ההסכם בין שני המנהיגים.

נשק תמורת פיוס

בהסכם התחייבו הסובייטים לספק לסוריה, בתוך זמן קצר, מטוסי "מיג 29" וטנקי "טי 72" משופר, ובתמורה התחייב הנשיא אסד להגיע לפיוס עם ההנהגה הפלשתינית החדשה שהיתה אמורה להבחר אתמול באלג'יר, ולקבל את משלחת "אשף" בדמשק, אם כי לא בראשות אויבו המושבע, יאסר ערפאת.

המקורות בלונדון מציינים, כי הסורים רואים בחתימת הסכם כזה את אחד היעדים החשובים של הביקור, כיוון שהנשיא אסד לא זנח את רעיון "האיזון הצבאי האסטרטגי" עם ישראל.

בהקשר זה ציינו המקורות, כי הסובייטים ילכו לקראת הסורים בנושא הקלת החובות הכבדים של סוריה לבריה"מ, המסתכמים, על־פי כמה הערכות, בין 7 ל־10 מיליארד דולר. הסורים ביקשו מהסובייטים פריסה של החובות לפחות לשני עשורים. הסובייטים היתנו את פריסת החובות ב"התכופפות" של הנשיא הסורי כלפי "אשף" ובתיאום עמדות ביניהם, בהכוונת בריה"מ, בהכנת ועידה בין־לאומית למזרח התיכון.

גלוי, לשם שינוי

כתבנו מציין, כי ביקורו של אסד במוסקווה — ביקור גלוי, לשם שינוי, לאחר סידרה של ביקורים חשאיים (האחרון בהם לפני כמה חודשים), מסמל את שיא־המאמץ המדיני הסובייטי בחודש האחרון, שבמהלכו ניטרלו הסובייטים את התנגדותו של אסד לכינוס המועצה הלאומית הפלשתינית, שיכנעו את ערפאת להצהיר באלג'יר על ביטול ההסכם עם ירדן והעבירו בימים האחרונים הזמנה לערפאת לבקר במוסקווה.

ערפאת נכנע לחבש וחוואתמה

(סוף מעמוד ראשון)

הפלשתיני וזכויותיו הלאומיות וכן למען האחדות הערבית".

ישראל: המועצה מצדדת ב"פיתוח היחסים עם הכוחות הדמוקרטיים הישראליים, התומכים במאבק העם הפלשתיני נגד הכיבוש הציוני של פלשתין ומכירים בזכותו להגדרה עצמית".

ירדן: ההחלטה מאשרת מחדש את "היחסים המיוחדים בין העם הירדני והפלשתיני, ומדגישה, כי יחסי העתיד עם ירדן צריכים להתבסס על בסיס קונפדרלי בין שתי מדינות עצמאיות". היא מכריזה מחדש על דבקות אש"ף "בהחלטות של ועידות הפיסגה הקודמות, וביחוד פיסגת בגדאד ב־1978", לגבי התמיכה בתושבים של השטחים הערביים הכבושים ובפעילות של הוועדה הירדנית־הפלשתינית המשותפת שהוקמה לצורך זה". עם זאת, מכריזה המועצה מחדש, כי אש"ף הוא "הנציג היחיד של העם הפלשתיני בשטחים הכבושים ומחוצה להם".

סוריה: המועצה הפלשתינית מצדדת בהשתתת היחסים עם סוריה "על בסיס האינטרסים המשותפים של המאבק נגד האימפריאליזם והציונות, תוך יישום ההחלטות של פיסגות ראבאט ופאס, וכן על בסיס הכבוד ההדדי, כדי להגיע ליחסים הדדיים איתנים".

לבנון: המועצה "מאשרת מחדש את מחוייבותה לחופש הפעולה הפוליטי והסוציאלי במחנות הפלשתינים בלבנון. היא מתנגדת לפירוק הנשק במחנות אלה ומכריזה על זכות הפליטים הפלשתינים להתגונן בהתאם להסכמים הלבנוניים הפלשתינים של קאהיר (נובמבר 1969) ונספחיהם".

לפני ישיבת־הנעילה, ציווה הנשיא מובארק על משלחתו לפרוש מן הכינוס באלג'יר, במחאה על דרישותיהם של חבש וחוואתמה, שלהן נכנע ערפאת לבסוף.

עובדי קופ"ח והתעש"א מתנגדים לאיחוד הקרנות

מאת כתבנו לענייני עבודה

ועד עובדי קופת חולים וועד עובדי התעשייה האווירית הודיעו, בפגישות נפרדות שנערכו לפני מספר ימים עם אנשי האגף לבטחון סוציאלי, בראשות דב סלה, כי הם מתנגדים נרצות להחלטה לאחד את קרנות הפנסיה.

עובדי שני מוסדות מרכזיים אלה מבוטחים בקרן הגימלאות "מבטחים".

בפגישה, שתוארה על ידי אחד ממשתתפיה, כקשה ביותר, תבעו מספר אנשי ועד עובדי קופת חולים למנות מטעמם אקטואר לבדיקת כספי העובדים, משום שאין הם סומכים לא על אקטוארי האגף, הקרן ומשרד האוצר הבודקים דרך קבע את הנתונים הכספיים. אנשי ועד עובדי התעשייה האווירית אף טענו כי אין לגביהם משמעות לסולידאריות בין העובדים, אשר "בשמה" מתבצע האיחוד והם מכירים רק באינטרסים של העובדים.

ההסתדרות החליטה על איחוד שש הקרנות לשלוש חטיבות: עובדי הייצור, עובדי שירותים ועובדי מוסדות ההסתדרות. הדבר נעשה כדי לפזר סיכונים וכדי למנוע תופעות חריגות עקב שינויים במשק, כמו כן אמור הדבר להביא לחסכון בכוח אדם ובהוצאות של מיחשוב. היוזמים מבטיחים כי הדבר לא יפגע בזכויות הקיימות והשינויים לא יהיו רטרואקטיביים.

מטען נוטרל בירושלים

מטען חבלה קטן התגלה ונוטרל בשלום בשבת אחר הצהריים בשדה פתוח ליד שכונת קרית מנחם בירושלים.

כתב עת"ם מוסר, כי המטען התגלה ע"י ילדים בשדה ליד הגבול ההומי שבירדום מערב העיר.

חבלן של המשטרה פוצץ את המטען מבלי שיגרום כל נזק.

במלאת שנה לפטירת חברתנו היקרה

מלכה גרוסמן ז"ל

נעלה אל קברה לגילוי המצבה

ביום שלישי, 28.4.87, בשעה 15.00

המשפחה
וקיבוץ רוחמה

קריית־שמונה מבקשת לתבוע פיצויי נזקים מן המדינה: 3 מיליון דולרים

ועדת הפנים של הכנסת הבטיחה לפעול לקבל אישורו של היועץ המשפטי חריש

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

עיריית קריית־שמונה מבקשת מהיועץ המשפטי לממשלה לאשר לה לתבוע מהמדינה פיצוי בסך של 3 מיליון דולר בשל הנזקים שנגרמו לה מאז מלחמת לבנון ועד היום.

ועדת הפנים של הכנסת, שביקרה בקריית־שמונה בסוף השבוע, הבטיחה לראש העירייה, פרוספר עזרן, לפעול כדי שהעירייה תקבל את האישור, אם עד או לא ישולמו הפיצויים כנדרש.

ראש עיריית קריית־שמונה, מסר כי הנזקים נגרמו לעיר בעקבות ירי קטיושות על הישוב מאז מלחמת לבנון עד היום. נוסף לכך, תנועת הצבא בעיקר מאז מלחמת לבנון ובחודשים שמייד אחריה, גרמו נזקים כבדים לרשת הכביש, חשמל, קירות אבן, הנוי העירוני, כבישים ומדרכות.

העירייה מעריכה, כי תיקון כל הנזקים שחלקם כבר בוצעו על חשבון העירייה מחייב מתן פיצוי של כ־3 מיליון דולר.

העירייה כבר פנתה בעניין זה למוסדות הממשלה — אך ללא הועיל. היועץ המשפטי לממשלה סירב עד היום לאשר הגשת תביעה זו.

עוד דורשת עיריית קריית־שמונה לכסות את גרעונותיה ולתקן את התקציב. ראש העירייה מסר אתמול, כי לעירייה גרעון של כ־5 מיליון שקל שלא כוסה עד היום, למרות שישובים אחרים בארץ כגון יבנה ובאר־שבע זכו לכך.

ראש־העירייה סבור, כי לאחר האירועים האחרונים והמצב הביטחוני של קריית־שמונה, לא ייתכן שמשרד האוצר לא יכסה את הגירעון של ישוב בקו העימות.

טרם יושבו חילוקי־הדעות בין שב"כ לפרקליטות בעניין נפסו

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר"

חילוקי־דעות בפרשת הקצין המודח עזאת נפסו בין אנשי פרקליטות המדינה לבין אנשי השב"כ טרם יושבו.

השבוע עומד היועץ המשפטי יוסף חריש לכנס את כל הגורמים הנוגעים בפרשה כדי לגבש עמדה אחידה. במפגשים ישתתפו אנשי השב"כ והפרקליטות הצבאית ופרקליטיו של נפסו.

גורמים בשב"כ מוכנים להתייצב בפני ועדת חקירה ממלכתית שתבדוק את שיטות עבודתם, אך הם מסרבים לבורר בחקירה את אנשי השב"כ שהיו מעורבים בחקירת נפסו. היועץ המשפטי יוסף חריש סבור, כי פעולתה של ועדת חקירה מעין זו אינה סותרת את התייצבות המדינה בפרשת נפסו בפני בית־המשפט העליון. בינתיים, הגיש אריה קמר עורך־דינו של הקצין הצ'רקסי, תביעה לבג"ץ להורות לפתוח את התיקים של מדשו ולהעמידם לעיונו. עמדת הפרקליטות הצבאית שלילית, שכן החומר מסווג בדרגה גבוהה של סודיות. בית־המשפט העליון יפסוק עוד השבוע בשאלה זו.

היועץ המשפטי אינו רואה צורך לפתוח בחקירה פלילית נגד אנשי השב"כ ועמדתו זו נוגדת את עמדתם של כמה מבכירי פרקליטות המדינה.

בקבוק תבערה הושלך בעזה על ערבי וילדיו

"ראיתי משהו דולק באוויר נסיתי לתפוס ובלמתי בגוף"

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

"קנינו דגים על שפת הים והתחלנו לחזור לכיוון רימונה. הגענו לשוק, וראיתי משהו דולק באוויר. ניסיתי לתפוס את זה בידיים ולא הצלחתי, אז בלמתי את זה בגוף. נפגעתי בראש, והבקבוק בכל זאת הצליח להיכנס. לא חשבנו על כלום, רק להוציא את הילדים מהאוטו."

כך סיפר אתמול הריש אמג'אר, בן 32, שנפגע בשבת מבקבוק תבערה שהושלך בעזה. האיש נכווה קל בראשו ובנו, אמג'אד בן ה־3, נכווה בפניו.

היום ישוחרר הילד מבית־החולים סורוקה.

האיש, יליד נצרת, מתגורר מספר שנים ברימונה ועובד כמסגר ב"פריקלס".

אתמול אמר: "צריך לשים קץ לדברים האלה, פעם אחת ולתמיד. כשהערבים מעזה באים לכאן הם מסתובבים חופשי. גם לערבים מישראל מגיע להסתובב חופשי בעזה".

נחשפו התארגנויות מחבלים שביצעו פיגועים בשטחים

מאת אבי בניהו, כתבנו לענייני צבא

זרועות הבטחון, חשפו לאחרונה מספר התארגנויות מחבלים בשטחים אשר להם מיוחסים ביצוע מספר פיגועים נגד חיילי צה"ל ונגד יעדים ישראליים.

בבית־לחם נחשפה התארגנות מחבלים שלה מיוחסים 3 פיגועים בבקבוקי תבערה שנזרקו לעבר כלי רכב ישראליים ליד קבר רחל. אחד הבקבוקים, אשר הושלך לאוטובוס ישראלי ב־32 בנובמבר אשתקד, חדר וגרם דליקה.

בחברון, נחשפה התארגנות לה מייחסים את פיגוע הדקירה בסכין ברוך ליפשיץ ליד שער שכם בירושלים, ב־12 בדצמבר 86'.

בטולכרם, נחשפה התארגנות מחבלים לה מייחסים השלכת בקבוק תבערה לעבר כוח של משמר־הגבול במחנה הפליטים ב־7 באפריל, השנה.

המתנחלים סירבו לפנות את אוהל־יצחק ומערת המכפלה

מאת פנחס ענברי כתב "על המשמר"

המושל הצבאי של חברון אמור היה להגיש הלילה תלונה למשטרה נגד תושבים מקריית־ארבע שסירבו בליל־שבת להישמע להוראות ולפנות את "אוהל יצחק" ומערת המכפלה, דבר האסור עליהם על־פי הוראות שר הבטחון.

המתנחלים באו להתפלל באולם, והתפתחה תיגרה מילולית בינם לבין המתפללים המוסלמים.

שר הבטחון הירשה למתפללים היהודים להיכנס בלילות־שבת ל"אוהל יצחק" רק בימי החורף כדי שלא ייאלצו להתפלל בחצר בגשם. המתפללים היהודים מסרבים לפנות את האולם והם אומרים כי המוסלמים בין כה וכה אינם משתמשים בו. לפני כמה ימים הגישו בקשה רשמית לשר הבטחון, והוא אמר להם כי יעיין בבקשתם.

שמיר לצרפת

פאריס. — ראש הממשלה יצחק שמיר יפתח מחר ביקור רשמי של שלושה ימים בצרפת.

שמיר יתקבל על־ידי ראש הממשלה שיראק, שהזמין אותו, וביום ד' ייפגש לשיחות עם הנשיא מיטראן. כן ייפגש עם שר החוץ ריימון, שר הכלכלה והכספים בלאדור ואישים אחרים.

מקור מקורב לראש הממשלה אמר, כי שיראק מייחס חשיבות לביקור זה, הראשון של שמיר כראש ממשלה.

(ע־צ)

הנציג הפולני התקבל לפגישת גומלין אצל פרס

מאת כתבנו המדיני בירושלים

קצין האינטרסים של פולין בישראל, סטנן קביאטובסקי, התקבל שלשום לפגישה ראשונה אצל מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ, שמעון פרס.

היתה זו פגישת־גומלין לפגישתם של שר החוץ הפולני עם קצין האינטרסים הישראלים בוורשה מיכאל פלצור בשבוע שעבר. פרס שוחח עם האורח על תוכניות להדק את המגעים בין שתי המדינות בתחומי הכלכלה, התרבות וחילופי הערכות ודעות בתחום המדיני.

הדו"ח בישראל בפרשת איראן — בקרוב לארה"ב

מאת כתבנו המדיני בירושלים

ישראל תעביר בימים הקרובים, ואפשר שעוד היום, את הדו"ח הכספי לארה"ב בפרשת אספקת הנשק לאיראן.

הדו"ח הושלם כשבוע שעבר ואושר על־ידי הקבינט. צוות היגוי בראשותו של מזכיר הממשלה אליקים רובינשטיין שיחזר את כל התנועות הכספיות בפרשה שישראל היתה מעורבת בהם. בימים אלה ישלים הצוות את הדו"ח השני העוסק בתיאור השתלשלות העניינים מאז החלה המעורבות הישראלית בעיסקות.

צעירי חרות יפגינו היום מול לשכת רבין

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

צעירי תנועת החרות במרחב תל־אביב, יחד עם תושבים מאריאל ואלפי־מנשה, יקיימו היום עצרת מחאה מול לשכת שר־הבטחון בתל־אביב.

המפגינים יתבעו מרבין כי יתפטר לאלתר מחברותו בממשלה. כמו כן יחתימו את העוברים ושבים על עצומה הקוראת לשר הבטחון להתפטר מתפקידו.

יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, חיים קופמן, פנה אתמול לרה"מ יצחק שמיר וביקש לשקול בכובד ראש את האפשרות לצרף לליכוד גורמים במפלגת העבודה המתנגדים למדיניות פרס־רבין, כחטיבה נפרדת.

קולומביה תספק בקביעות פחם בשר וקפה

מאת אודי נחשון, כתבנו הכלכלי בתל־אביב

קולומביה תהפוך כנראה לספק קבוע לישראל של פחם, בשר וקפה. הרכישות של ישראל יידונו השבוע בעת ביקורו של שר הפיתוח הכלכלי של קולומביה, מיגואל מארינו גורדיליאו, שיגיע לארץ כאורחו של שר התעשייה והמסחר אריאל שרון.

קיסר הורה לפרק את החברה שבאמצעותה שולמו משכורות חריגות לבכירים

"יש" — אין

מאת כתבנו לענייני עבודה

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, הורה לפרק את חברת "יש", אשר באמצעותה שולמו משכורות מיוחדות למספר עובדים בכירים בחברת העובדים. על ההחלטה נמסר שלשום בישיבת ראשי האגפים בוועד־הפועל.

קיסר הודיע, כי כבר לפני חודשים מספר נטל את הטיפול בעניין לידיו והורה למזכיר חברת העובדים, דני רוזוליו, לחסל את החברה שעוררה מורת־רוח רבה בהסתדרות ומחוצה לה.

יו"ר סיעת הליכוד יעקב שמאי, אשר חשף את קיום החברה, אמר אמש בתגובה כי הוא מברך על צעד זה, אך זה רק שלב אחד בבדיקת המתרחש בחברת העובדים. שמאי הודיע כי לא ירפה עד אשר תוקם ועדת חקירה בלתי־תלויה בראשות שופט ברימוס לבדיקה זאת. הוועדה המרכזת תאשר היום בישיבתה השבועית את ההחלטה.

יו"ר סיעת מפ"ם בהסתדרות, אפרים ז'ילוני, קובע כי יש לעשות הבחנה ברורה בין הצורך של חיזוק חברת העובדים על־ידי מימון פעולות מיוחדות בתחום הייעוץ, הכוונה והבקרה לבין קיומה של חברה שכל מטרותיה לממן משכורות חריגות לעובדים שונים ככלכלנים או עובדי מינהל בעלי תפקיד בחברת העובדים. בתביעתו שהופנתה לקיסר אומר ז'ילוני: "עלינו לשלול את האפשרויות הפותחות פתח מסוכן להעדפת עובדים ולהעסקתם בתנאים חריגים והמעודדות כשל זאת פסיכוזה של אנטי חברת עובדים, שלא לדבר על ההשלכות הנובעות מכך בהסתדרות ובבית הועד הפועל".

שריד תוקף "יהודי סיר הבשר" על התערבותם נגד "הפלשתינאית"

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר" בכנסת

ח"כ (רצ) יוסי שריד קרא אתמול לראש עיריית חיפה, אריה גוראל, ולחברי מועצת העיר, שלא להתערב בשיקולי תיאטרון חיפה ובתוכניותיו לקראת נסיעתו הקרובה לגרמניה.

בביקור זה אמורים שחקני חיפה להעלות על קרשי הבימה את הצגת "הפלשתינאית" של יהושע סובול. יהודים מקהילת דיסלדורף שלחו לאחרונה מברק לראש עיריית חיפה, בו הם דורשים כי ההצגה לא תועלה בגרמניה.

במברק ששלח לגוראל, כותב שריד: "אנחנו הישראלים איננו צריכים לחיות מפיהם של יהודים אלה מקהילת דיסלדורף, שמכל המקומות בעולם בוחרים לשבת היום דווקא בגרמניה. שימשיכו הם, יהודי סיר הבשר, לחיות את חיי החומר שלהם שם, ואל יתערבו בחיי הרוח שלנו כאן".

"הליכוד מתכוון להפוך את יום העצמאות למפגן פוליטי של הימין"

מאת מוטי בסוק, כתב "על המשמר"

תנועת שלום־עכשיו מאשימה את הליכוד כי הוא מתכוון להפוך את יום העצמאות הקרוב מאירוע ממלכתי למפגן פוליטי ביתתי של הימין בזכות ההתנחלות בשטחים.

בעקבות הודעת הליכוד, כי יערוך מפגן באריאל ביום העצמאות הודיעה שלום־עכשיו למערכת הבטחון, כי אם יינתן רשיון להפגנה זו, בניגוד למדיניות האוסרת על מפגנים פוליטיים בשטחים — יופיעו באריאל גם אנשי שלום־עכשיו בהפגנת־נגד.

הסוציאליים לשמיר: המקצוע בנסיגה — הלקוחות בעליה

ראש הממשלה, יצחק שמיר, קיבל שלשום את משלחת איגוד העובדים הסוציאליים שהעלתה את מצוקת המקצוע והעובדים בו.

הדוברים בפגישה ביקשו הקמת ועדת שרים לענייני רווחה וקבלו על הנסיגה ממדיניות הרווחה. המקצוע שלנו נמצא בנסיגה, אמר אחד הדוברים, בעוד שמספר הלקוחות שלנו נמצא בעליה. הם קבלו גם על השכר הנמוך ועל תופעת עזיבת המקצוע.

בדברי תשובתו אמר שמיר, כי הוא ער מאוד לבעיות המצוקה ובעיות הרווחה בשכבות החלשות והיה רוצה לראות יותר עזרה לבעיות האלה, כדי שמספר הנזקקים יצטמצם. לדבריו, החברה שלנו, על אף כל קשייה, מסוגלת לסייע לשכבות החלשות במידה סבירה. יש לעודד את הרוח של העובדים הסוציאליים ואת הנכונות לעבוד בתחום הזה, גם מבחינת המעמד החברתי וגם מבחינת השכר. הממשלה מתחשבת בהיבט הסוציאלי, אך עיקר המגמה שלנו, אמר שמיר, היא לשפר את הכלכלה כדי שיהיה אפשר לתת יותר לשכבות החלשות. המגמה היא ליצור יותר נכסים, שאם לא כן, ואם המדינה תהיה יותר עניה, השכבות החלשות יסבלו יותר. ראש הממשלה הבטיח לתת ביטוי רב, חזק יותר, לצרכיה של החברה הישראלית ולטפל בנושא העלאת רמת השכבות החלשות וחיזוק מעמד העובדים הסוציאליים. (עת"ם)

הסובייטים ביטלו התוכנית להקים עוד שני כורים בצ'רנוביל

מוסקבה. — הממשל הסובייטי ביטל תוכניות להקים שני כורים חדשים בתחנת־הכוח הגרעינית בצ'רנוביל — הודיע אתמול פקיד סובייטי בכיר.

אנדראניק פיטרוסיאנטס, העומד בראש ועדת המדינה לשימוש בנשק גרעיני, אמר לסוכנות "טאס", כי יחידת־הכוח השלישית בצ'רנוביל תופעל בהמשך השנה. יחידה זו נמצאת ליד היחידה הרביעית, שנפגעה בתאונה לפני שנה. (ע"ד, ע"צ)

המשכים

יום הזכרון לשואה ולגבורה

(סוף מעמוד ראשון)

ומוראותיה הטראגיים והשפעתה על הוויית חיינו".

הרב הראשי הראשון לציון מרדכי אליהו קרא לזכור את השואה למען עצמנו וכן להזכירה ולהזהיר את העולם מפניה.

בתום הטקס הדליקו נציגי לוחמי הפרטיזנים, ארגוני ניצולי השואה ומחנות ההשמדה את שש אבוקות הזכרון לזכר ששת המיליונים.

בתי העינוגים בתל־אביב היו סגורים ערב יום השואה

כל בתי הקפה, בתי הקולנוע ובתי העינוגים בתל־אביב היו סגורים אמש ערב יום הזיכרון לשואה ולגבורה, כך מסר דובר עיריית תל־אביב.

(עשת עתים)

עצרת יום הזכרון בתל־אביב

עצרת מרכזית לציון יום הזכרון לשואה ולגבורה נערכה במוצאי שבת בהיכל התרבות בתל־אביב בהשתתפות אלפים רבים מניצולי מחנות ההשמדה, לוחמי פרטיזנים ובני משפחות הקדושים.

כן בלטה באולם חבורה של חסידי אומות העולם מתושבי תל־אביב.

עצרת בחיפה

אחרות העם סביב מורשת היהדות ומדינת ישראל היא הערובה היחידה למניעת שואה בעתיד — אמר במוצאי שבת הרב הראשי לחיפה, שאר ישוב כהן, בעצרת זיכרון לשואה ולגבורה שנערכה בבית הכנסת המרכזי בשכונת הדר הכרמל. (עתי"ם)

זכו לאות הוקרה על תרומתם להגברת תודעת השואה

ח"כ לשעבר אברהם הירשזון וד"ר יהודה גראי הם חתני קרן דיאמנשטיין לשנת תשמ"ז על תרומתם להעמקת תודעת השואה.

בטקס אשר נערך ביום שישי בבית סוקולוב בתל־אביב, קיבל אברהם הירשזון את הפרס על ארגון חידון הגבורה היהודית במלחמת העולם השנייה לנוער ועל ארגון סיורי נוער למחנות ההשמדה ולקהילות היהודים בפולין.

(עת־ים)

עצרת לשואה ולמרד ביד־מרדכי

עצרת זיכרון לשואה ולמרד תתקיים היום, בשעה 19.00 בקיבוץ יד־מרדכי.

דברים ישאו: יו"ר הכנסת שלמה הלל, מזכיר הקיבוץ הארצי חיים אורון ובשם הלוחמים והפרטיזנאים דוד פלונסקי (יורק).

בתוכנית: יזכור. חזיון אור קולי, מקהלת הקיבוץ הארצי בניצוחו של דוד מורס עם הסולנית רוחמה רז, פרקי מקרא ומחול.

הדלקת משואת זיכרון בהנחיית שלום חולבסקי.

(עש"ת עתי"ם שרותי תמסורת)

חסידי אומות בלוחמי־הגיטאות

כתבנו יהודה צור מדווח

היום תישא ולדקה מיד מארה"ב את דבר הלוחמים בעצרת הזכרון לשואה ולגבורה שתתקיים בקיבוץ לוחמי־הגיטאות. ולדקה מיד היתה קשרית של המחתרת בגיטו ורשה, והוטל עליה להתחזות ל"ארית" ולשמש קשרית, להעביר נשק לגטו, להבריח יהודים אל מחוץ לגטו ולמצוא מקומות מסתור עבורם אצל נוצרים.

משתתף אחר בטקס יהיה חסיד אומות העולם מפולין ולדיסלב שפרנייץ ואיתו שלושה מחסידי אומות העולם החיים בארץ, אשר הצילו יהודים רבים במלחמת־העולם השניה.

היום ייפתח רשמית המרכז הלימודי במוזיאון לוחמי־הגיטאות על שם מפקדי המרד, צביה לובטקין ויצחק צוקרמן.

מרכז זה המיועד למבוגרים, החל את פעילותו מחודש ינואר האחרון ומאות חיילים עברו שם קורסים בנושא השואה, בני שלושה ימים. בעתיד יהיה המרכז פתוח לציבור הרחב.

טקסים לציון יום השואה במוסדות החינוך

להלן הודעת דובר משרד החינוך:

— טקסי זכרון, סיורים ואירועים לימודיים וחינוכיים רבים יתקיימו היום במוסדות החינוך ובמדינה.

בשל ההתעניינות הרבה של התלמידים במשפט דמיאניוק ביקש משרד החינוך מבתי־הספר להקדיש השנה את יום השואה למחנות ההשמדה.

המכון ללימודי השואה "משואה" ומשרד החינוך פירסמו תוכנית לימודים מיוחדת העוסקת במשפט דמיאניוק, בשיטות ההשמדה.

משרד החינוך העניק את פרס החינוך למורה ירושלמית, גב' ניצה שחל, שיזמה כתיבת והפעלת תוכנית למורים חדשה העוסקת בתודעת זכרון השואה והגבורה.

קונצרט מיוחד של יצירות שנכתבו בגטאות במחנות ההשמדה יתקיים הערב בחסות סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות מר יצחק נבון בהיכל "יהדות והלוך" בגבעתיים.

באולמי מרכז תרבות העמים לנוער בירושלים תיפתח מחר בשיתוף משרד החינוך והתרבות תערוכת יצירות מיוחדת של הצייר והמורה שמואל ניסנבאום על הנושא "שואה ותקומה".

גורבצ'וב: העדר יחסים

(סוף מעמוד ראשון)

עמדתה של סוריה אינה עולה בקנה אחד עם המדיניות החדשה של גורבאצ'וב, החותר להביא להרפייה בסיכסוכים אזוריים, כדי להגיע ליחסים אסטרטגיים יציבים יותר עם ארה"ב.

שינוי במדיניות

גורבאצ'וב רמז בנאומו על השינוי במדיניות החוץ הסובייטית, בהדגישו, כי ברית־המועצות חותרת ל"ריאורגניזציה מרחיקת־לכת ביחסים הבין־לאומיים שלה", בצד הרפורמות היא מנהיגה כיום במישור הכלכלי ובמישור החברתי.

הוא הדגיש, כי המזרח התיכון הוא כיום איזור, שבו שואפת ברית־המועצות להגיע להסדר סיכסוכים מקומיים, וקרא לסוריה לפעול להשגת סולידריות ערבית, כצעד ראשון חיוני לקראת כינוס ועידת שלום בין־לאומית.

תשובת אסד

אסד השיב בנאומו, כי סוריה שואפת להשיג סולידריות ערבית, אבל על בסיס של התנגדות לדרך של קמפ דיוויד.

בנושא ועידת השלום הבין־לאומית, אמר אסד, כי סוריה תומכת ברעיון, אם המטרה היא להשיג את הפסקת השליטה הישראלית בשטחים שכבשה במלחמת ששת הימים.

נקודת־מפגש

גורבאצ'וב הביע סולידריות עם מדינות ערב וקרא להן לפתור את חילוקי הדעות ביניהן. הוא גינה את המדיניות האמריקנית במזרח התיכון ואמר, כי "הסיבה העיקרית לסיכסוך המתמיד באיזור היא מדיניות ההתפשטות של וושינגטון, הנתמכת על־ידי החוגים השליטים בישראל. ארה"ב משתמשת במזרח התיכון כשדה־ניסויים למדיניות האימפריאליסטית שלה," טען.

נשיא סוריה, חאפז אל אסד, יצא אתמול מברית־המועצות, לאחר שיחות בקרמלין, שהיו מלוות בחילוקי־דעות על מספר נושאים מכריעים, ביניהם גם הדרך להשגת שלום במזרח התיכון.

סוכנות "טאס" מסרה, כי המנהיג הסובייטי, מיכאיל גורבאצ'וב, נפרד מאסד בנמל־התעופה של מוסקווה בטקס רשמי. (ער. ע־צ)

הבהרה

בקשר לידיעת עתי"ם שפורסמה בעיתוננו ביום ה' שעבר, אודות בכיר במשרד התקשורת שהורשע בפלילים, אנו מבקשים להבהיר:

העובד הבכיר, אריה אליאס, הואשם בקבלת שוחד. אולם בעקבות עיסקת טיעון בין התובעת, עורכת דין, מרים רוזנטל, והסניגור עורך דין, דרור מקרין, הורשע הנאשם במעילה באמון בלבד.

בפסק הדין קבע עוד השופט אדמונד לוי, שלא הוכח במשפט, כי היה קשר בין קבלת חשי ע"י הנאשם לבין הפניית מכוניות של משרד התקשורת, עליהן הופקד למוסכים מסויימים, כטענת התביעה.

— אנו מצטערים על הפירסום הלא מדוייק.

„אווירה של בחירות, אין הרמוניה"

סבור שר העבודה משה קצב, שיהיה הבוקר אורח הוועדה המרכזת של ההסתדרות ויתבקש למנוע הקמת לשכות עבודה פרטיות

מאת כתבנו לענייני עבודה

שר העבודה והרווחה, משה קצב, יהיה אורח הוועדה המרכזת של ההסתדרות המתכנסת הבוקר לישיבתה השבועית. בישיבה יידונו נושאים הקשורים בעבודת משרדו ובמהלכה יידרש קצב למנוע את התיקון המוצע לחוק שירות תעסוקה, שנועד להתיר הקמתן של לשכות עבודה פרטיות.

אירוח שרים בישיבת הוועדה המרכזת הפך באחרונה לנוהג מקובל. שר הבטחון יצחק רבין השתתף באחת הישיבות לפני חג הפסח ושר האוצר משה נסים אמור להופיע בפניה לאחר שובו מחו"ל, כדי להסביר את התנגדות משרדו לפתוח השנה את הסכמי השכר, תוך הסתפקות בתשלום תוספת־יוקר.

יו"ר הוועדה לתחיקת עבודה, אפרים זילוני, ידרוש מהשר לפעול למניעת הקמת לשכות עבודה פרטיות, משום שקיומן הוא פתח לעסקות בלתי־כשרות בין מנהלי לשכות אלו לבין מעסיקים פרטיים, ולניצול וקיפוח עובדים על־ידי מעסיקיהם בחסות לשכות פרטיות. עוד טוענת ההסתדרות, כי במדינה, בה האוכלוסיה מעורבת, חייבת חלוקת העבודה להיות מופעלת על־ידי גוף ממלכתי כדי למנוע קיפוח ואפליה ולמנוע תופעה של התחלקות בהכנסות העובדים בתמורה על סידור העבודה.

כתב עתי"ם מוסר, כי שלשום אמר השר קצב במועדון המסחרי והתעשייתי בתל־אביב, כי התר"ם שמדינת ישראל נערכת לבחירות. לדבריו, חרף העובדה שהסיבות שהביאו להקמת ממשלת האחדות הלאומית עדיין תקפות, שוררת בישראל אווירת בחירות. אווירה זו נובעת במידה רבה מן המצב אליו הגיעה הממשלה, אשר בתחום המדיני לפחות, אינה יכולה להמשיך לפעול בהרמוניה. הוא הוסיף כי "לא ייתכן שמנהיג בישראל יעשה יד אחת עם מנהיגים ערבים נגד מנהיגים אחרים במדינת ישראל, והדבר נושא בחובו סכנה ומבטא חוסר אחריות ממלכתית".

קצב אמר כי הוא חוזה אפשרות חמורה, שמ"מ ראש הממשלה יביא את נושא הוועידה הבינלאומית לממשלה. ולאחר שזו לא תאשר אותו, יובא הנושא לקבינט. אם גם הקבינט לא יאשר את הוועידה הבינלאומית — עלולה הממשלה להתפרק ונלך לבחירות מוקדמות, בגלל סיבות חיצוניות ובינלאומיות.

ישראל תהפוך ללבנון או לדרא"פ — מזהיר יעקבי

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שר הכלכלה והתיכנון גד

גד יעקובי

יעקבי אמר שלשום במועדון הכלכליימי במלון "שולמית" בחיפה, כי אם יימשך המצב הד־סוליטי מדיני בישראל כפי ש־הוא נמשך מאז מלחמת ששת־הימים, עלולה ישראל להפוך ללבנון או לדרום־אפריקה.

לדברי יעקבי, ישראל תהפוך ללבנון אם תיתן זכויות פוליטיות לכל הערבים החיים בתחומה. ואם לא תיתן זכויות כאלה — תהפוך לדרום־אפריקה. לדעתו, מוטב להגיע להסדרי־ביניים בדרך לשלום, הסדרים שיצרו דינאמיקה שתמנע התרחשויות מדאיגות ובכלל זה ועידה בינלאומית אותה הוא רואה ככלי טכני בלבד. לדבריו, על ישראל להגיע לפשרה טריטוריאלית עם הערבים תוך שמירה על שלמות ירושלים וגבולות בטחון.

בהתייחסו למצב הכלכלי, אמר כי עם ישראל ישלם את מחיר המורנות והשאננות אליהן נקלענו בזמן האחרון — תוך זמן לא ארוך. הוא גילה כי כוח המשימה הכלכלי הנמצא בעיצומו של תהליך התארגנות, הקים לאחרונה חברה ישראלית־אמריקנית, בה שותפים 17 מפעלי מזון ישראלים ו־3 רשתות שיווק אמריקניות שישווקו את הסחורה הישראלית בארה"ב. לדבריו, תהליך הצמיחה הכלכלית טרם החל, ואחד הגורמים העיקריים העשויים להביא לצמיחה הוא הסרת נטל המיסוי האישי מהעובדים בתעשיה.

בכינוס הפעילים השנתי של מפ"ם בגבעת־חביבה

גרנות: הממשלה הזאת לא מסוגלת להגיע לשלום

מאת כתב „על המשמר"

עשרות חברים וחברות ערבים ויהודים, חלקם הגדול צעירים שהצטרפו לאחרונה למפ"ם, השתתפו בכינוס הפעילים השנתי בגבעת־חביבה.

משתתפי הכינוס שמעו סקירות מדיניות על המצב באיזור ממזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, וח"כ מוחמד ותד.

בנתחו את המצב המדיני, אמר ח"כ גרנות כי אנו נמצאים על פרשת דרכים הלוטה בערפל ובאבק דרכים, הן במחנה הישראלי והן במחנה הפלשתיני.

ח"כ גרנות עמד על הסתירות במדיניותו של שר הבטחון, יצחק רבין, בשטחים: מצד אחד הוא מנהיג יד קשה בשטחים ומצד שני הכריז בימים האחרונים שהכל נתון למו"מ. דבר זה — לדעת גרנות — הוא בעל משמעות פוליטית ממדרגה ראשונה.

ח"כ גרנות הבהיר, כי מפ"ם אינה צריכה להחליש את הביקורת על מדיניותו של רבין, אך עם זאת עלינו להביא בחשבון שבפעם הראשונה הביע תמיכה בוועידה הבינלאומית.

גרנות קבע שממשלה זאת אינה מסוגלת להגיע לשלום כשאין ויכוח גדול בין המערך והליכוד. שכן עניין הוועידה הבינלאומית מבחינת הליכוד הוא רמייה. הליכוד רוצה למשוך את המערך לוויכוח סביב השלום עצמו.

ח"כ גרנות טען כי "העבודה" אינה בהכרח עומדת מול הליכוד כשההדגשה של פרס על חלוקה פונקציונאלית של הגדה בין ישראל וירדן יכולה להיות נוסחה לפשרה בין הליכוד והמערך.

אין חיוב בדו"ח

ח"כ מוחמד ותר שייחד את עיקר דבריו לדו"ח ועדת מרקוביץ', אמר: "אינני רואה חיוב מהותי בדו"ח זה". לדברי ותר, הציבור הערבי נשאר אובייקט ונושא ליישום מדיניות ובשום אופן לא נלקח בחשבון כשותף בעת הכנת דו"ח ועדה זו. להערכתו, גם אם היה נציג ערבי אחר בוועדת מרקוביץ', לא היה משנה כהוא זה ממסקנות הוועדה.

ח"כ ותר הציע שמפ"ם בשיתוף ועד ראשי הרשויות הערביות וגורמי ציבור אחרים ינהלו מאבק בלתי־נלאה נגד דו"ח ועדת מרקוביץ' תחת הסיסמה "לחם בכבוד" ו"בית פתוח".

חנן ארז שעמד על תוכנית הפעולה הארגונית של המפלגה הביע שביעות־רצון מהצטרפותם של עשרות חברים ערבים למפ"ם ואמר שאנו נמצאים במבחן בניית האלקטוראט של מפ"ם.

ארז הביע את בטחונו שלמפ"ם אשראי גדול במגזר הערבי.

ארז שטח בהרחבה את תוכנית הפעולה של מפ"ם בחודשים הקרובים.

בישראל 15 אלף אלכוהוליסטים יהודים הזקוקים לטיפול גמילה

עלייה בצריכת האלכוהול בקרב האוכלוסיה הערבית בארץ

בקרב האוכלוסיה היהודית בישראל יש כיום 15,000 אלכוהוליסטים הזקוקים לטיפול. 3500 מהם הגיעו לטיפול במרכזי גמילה אמבולטוריים — נמסר בסמינר הארצי לנושאי התמכרויות שהתקיים בסוף השבוע בכפר המכביה בת"א.

סקר שנערך לראשונה באוכלוסיה הערבית ואשר תוצאותיו נמסרו בסמינר, הראה כי חלה עליה במספר האלכוהוליסטים גם באוכלוסיה הערבית. מתוך 300 שפנו למרכזי גמילה קיבלו טיפול 137 ערבים מאז 1984, כולם גברים, בממוצע בגיל 40. 90 אחוז מהם נהנים מהבטחת הכנסה מהביטוח הלאומי.

בסמינר שנמשך יומיים השתתפו 300 אנשי חינוך, עובדים סוציאלים ואנשי אקדמיה ששמעו הרצאות וקיימו דיונים בנושא האלכוהוליזם והשימוש בסמים.

בסמינר פורסם סקר הרגלי שתיה של האוכלוסיה היהודית בישראל, אשר נעשה על שני אחוזים מכלל האוכלוסיה הבוגרת, שהיוו מידגם של 1005 אנשים, ללא קיבוצים וללא אוכלוסיה ערבית.

הסקר שנערך ב־1984 הראה שקיימת אוכלוסיה של 48,000 שתיינים בעייתיים, מהם 15,000 המוגדרים כאלכוהוליסטים.

על התפשטות התופעה ניתן ללמוד מן הסיכומים הבאים: ב־1974 היו 2,000 גברים שהוגדרו כשתיינים בעייתיים, ב־1980 — 6,000 ובמידגם של 1984, כאמור, עלה מספרם ל־15,000.

מתוך אלה הוגדרו כשתיינים בעייתיים 90 אחוז הם גברים ו־10 אחוז — נשים.

ממצאים נוספים שהוצגו בסמינר הראו על עליה מדאיגה בשימוש בסמים ובאלכוהול, במיוחד בקרב בני נוער וצעירים וכאמור, גם במיגזר הערבי.

מנהלת האגודה למניעת אלכוהוליזם, גב' פנינה אלדר, קראה למשטרה לסגור "פאבים" ומועדונים המוכרים משקאות חריפים לקטינים מתחת לגיל 18, עפ"י סעיף 193 בחוק העונשין.

כמו כן דרשה לקיים בדיקה של רמת האלכוהול בדם לנהגים לאחר כל תאונת דרכים. (עתי"ם)

חייל צה"ל נפצע קל מקטיושה בדרום־לבנון

בגיזרה המזרחית בדרום לבנון נפצע שלשום בבוקר באורח קל חייל צה"ל.

טיל קטיושה נחת סמוך לחייל וכמה מחבריו. הטיל התפוצץ והחייל נשרט קלות מרסיסים. (עתי"ם)

תושבים בעיר פאלם ביץ', בפלורידה, בארה"ב, מסייעים לילד להמלט למקום־מבטחים (צילום איי.פי.)

מטורף פתח בירויות — 6 נהרגו

ויליאם קרוז, מובל למעצר (צילום: אי.פי.)

ויליאם קרוז (50) הסגיר עצמו למשטרת פלורידה אחרי 7 שעות של ירויות בשני מרכזי קניות הומים אדם

פאלם ביי, פלורידה. — גבר בן 50, שפתח ביום ו' בירי ללא הבחנה בשני מרכזי קניות, הרג שישה אנשים, ביניהם שני סטודנטים בוויתיים ושני שוטרים, שניסו להפסיק את מעשה הטבח שלו.

שני אנשים נוספים הוגדרו כפצועים קשה, לאחר שהיורה, שתואר כ"אדם כועס מאוד", פתח בירויות בעיירה פאלם ביי, בת 18 אלף תושבים, 50 ק"מ דרומית לכף קאנאוורל.

היורה, ויליאם קרוז, כבן 50, הסגיר עצמו למשטרה אתמול לפנות־בוקר, לאחר שבע שעות של ירויות בסופרמרקט מלא גז מדמיע.

החשוד פתח בירויות מרובה בקוטר 0.22 אינץ' במגרש חנייה של מרכז קניות, לאחר שהרג הולך רגל ואשה שישבה במכוניתה, נכנס למכונית שלו ונסע אל מעבר לרחוב, למרכז קניות שכן. הוא לבש מדי הסוואה ושמר על קור רוחו. "הוא התהלך כאילו מרכז הקניות שייך לו", אמר העד.

שוטר סיור, שהגיע לזירת הירי חמש דקות לאחר הפתיחה באש, הותקף מייד בשמונה כדורים שנורו לעברו דרך השימשה הקידמית של הרכב ונהרג במקום. שוטר נוסף שנכנס בקרב ירויות עם התוקף, נהרג בעת שהחליף מחסנית ברובהו.

שני אנשים נוספים נהרגו במרכז הקניות ו־10 נפצעו לפני שהחשוד נכנס לסופרמרקט וניסה להחזיק 100 קונים ועובדים כבני־ערובה.

בתוך שעה הגיעו למקום 100 שוטרים ואנשי בטחון של פלורידה, יחד עם יחידה של צלפים. המשטרה הפעילה רכב משוריין כדי להרחיק אורחים שהסתתרו מאחורי כלי־רכב במגרש החנייה, תוך כדי חילופי־אש.

בעוד השוטרים מטילים מצור על החשוד, נקשר עמו קשר טלפוני והוא עבר ממצב של מלאנכוליה להתקפות של רוגז. בינתיים החלו בני־הערובה להימלט מן הסופרמרקט ובידי התוקף נשארו רק שלושה. הוא הודיע, כי אין הוא רוצה לפגוע יותר בנשים ושיחרר שתי בנות־ערובה ואחר־כך אשה נוספת.

לבסוף נכנע התוקף לכוח שוטרים שפרץ פנימה, תוך זריקת רימוני גז מדמיע.

בדיקה ראשונית לא גילתה עבר פלילי כלשהו לחשוד.

(ער. ע־צ)

מלאי הנשק הגרעיני האמריקני: הכמות נשארת — האיכות גוברת

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בוושינגטון

וושינגטון. — כמעט מחצית מכמות ראשי־החץ הגרעיניים של ארה"ב הם חדישים ונבנו בתקופת מימשל הנשיא רייגן — קובע ספר חדש, העוסק בייצור ראשי חץ גרעיניים בארה"ב. הספר יצא לאור מטעם המועצה להגנת משאבי־הטבע".

מחבריו רואים שתי מגמות עיקריות בהרכב המלאי:

● מעבר לנשק אסטראטגי ארוך־טווח.

● הגדלת מספר ראשי־החץ הנישאים על מטוסי־המצה, שקשה יחסית להבחין בהם.

ראשי־חץ ישנים "מוצאים לגימלאות". משמעות הדבר שגודלו של המלאי האמריקני נשאר יציב — כ־25,000 ראשי־חץ — למן 1980, לפי הערכת מחברי הספר.

עוד מצוין בו, שכיום מיוצרים בארה"ב כעשרה סוגים שונים של ראשי־חץ גרעיניים. 12 סוגים נמצאים בשלבי מחקר ופיתוח ומספר כלי־נשק "מורקנים" נמצאים בתהליך "פרישה".

מספר ראשי־החץ האמריקניים הגיע לשיאו בסוף שנות ה־70 והוערך ב־32,000. עוצמת הפיצוץ החלה יורדת כבר זמן מה קודם לכן. ב־1960 היתה עוצמת כלי־הנשק האמריקניים הכללית כ־19,000 מגאטון, אולם עקב השיפור בדיוקם של הראשים החדישים יותר, אין עוד צורך בעוצמה נוראית כזאת, וכיום מוערכת עוצמת מלאי הנשק הגרעיני של ארה"ב במעט פחות מ־5,000 מגאטון.

מראשית "העידן האטומי", שהחל בסוף מלחמת־העולם השנייה, הוציאה ארה"ב כ־230 מיליארד דולר (בערכי 1986) לייצור ראשי־חץ גרעיניים — מעריכים הכותבים.

כתבי־אישום נגד הניאו־נאצים על רצח איש רדיו יהודי בארה"ב

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בוושינגטון

וושינגטון. — כתבי־אישום על רצח אלן ברג, איש רדיו יהודי מדנוור, קשר להסתה ועבירות נוספות, הוגשו נגד 11 חברי ארגונים ניאו־נאציים מארה"ב. על־סמך קביעת חבר־מושבעים פדרלי, שעליה הודיע אתמול משרד־המשפטים בוושינגטון.

החלטת חבר־המושבעים במדינת ארקאנסו נשמרה בסוד, עד שעצרו סוכני הבולשת הפדרלית שמונה מהנאשמים. שבעה האחרים נמצאים בכלא, על עבירות קודמות. עשרה מהחשודים נאשמים בקשר לרצוח פקידים פדראלים ובני קבוצות אתניות שונות. בין העצורים שניים מהמנהיגים הבולטים ביותר של קבוצות גזעניות בארה"ב — ריצ'רד באטלר (69) מאיידהו, מנהיג כנסיית האומות האריות, הזרוע הדתית של הארגון הניאו־נאצי "הסדר", ורוברט מיילס, מנהיג הארגון, לשעבר חבר ה"קו־קלאקס־קלן".

בדנוור נאשמים ארבעת חברי "הסדר" ברצח אלן ברג, שתקף לעיתים קרובות, בתוכנית הרדיו שלו, מנהיגי ארגונים ניאו־נאציים. ברג נרצח בירויות ב־18 ביוני 1984 בפתח דירתו.

ריצ'ארד מאסקר, עוזרו של באטלר, אמר לכתבים באיידהו, כי זוהי פשוט הצגת מרקסיסטית בכלי־התקשורת, על חשבון משלם המיסים... לא יותר מאשר צייד־ראשים בדרך יהודית אופיינית". באטלר הביע את בטחונו בראיון טלוויזיה כי "מנהיגים חדשים יצטרפו, מנהיגים צעירים, ואלימים יותר", והמאבק יימשך.

ארגון "הסדר" ו"האומות האריות" מתייחסים אל ממשלת ארה"ב כאל "ממשלת כיבוש ציונית". באטלר מטיף לאסכולת "הזהות הנוצרית", לפיה, הנוצרים האיריים הם נבחרי־האל. היהודים הם תולדת השטן ויש להשמידם, ואילו השחורים הם בכלל תת־אנושיים. הארגון משתמש בסמל צלב הקרס, מעריץ את אדולף היטלר. וחותר להקמת מדינה ארית לבנה נפרדת בצפון־מערב ארה"ב. במסגרת תוכנית זו, יוקצה שטח מיוחד לאנשי המימשל ולשוטרים.

הסוכנויות הפדראליות חוקרות באינטנסיביות קבוצות ניאו־נאציות, מאז התגלה קיומו של ארגון "הסדר", ב־1984, כאשר נהרג מייסדו, רוברט ג'יי מאתיו, בקרב־אש עם יותר ממאה שוטרים. לדעת רשויות אלה, יחוו המעצרים האחרונים מכה קשה לפעילות הארגונים הניאו־נאציים.

הליגה למניעת השמצה, העוקבת אחר קבוצות שיטנה גזעניות בארה"ב, בירכה על המעצרים. עם זאת, הוסיפה, כי למרות הצטמצמות השורות בארגונים אלה, נעשים מעשיהם אלימים ונואשים יותר.

אנשים ואירועים

סטודנטים ישראלים יניחו היום זר בגיטו וארשה

לראשונה יניחו היום 40 סטודנטים ישראלים מאוניברסיטת בר־אילן זר למרגלות האנדרטה, לזכרם של המורדים בגיטו וארשה בפולין, לציון יום השואה והגבורה ולציון יום השנה ה־44 למרד גיטו וארשה החל היום.

הביקור בפולין התאפשר לאחר שהנהלת חידון הגבורה היהודית במלחמת העולם השנייה הגיעה להסכם עם עיריית וארשה על חילופי נוער, סטודנטים ומורים.

מטרת הסיורים היא להנחיל למספר רב ככל האפשר של בני־נוער את מורשת הגבורה ואת סיפורה של השואה. כל סיור יימשך שמונה ימים ויכלול ביקורים במחנות ההשמדה של טרבלינקה, מיידנק, אושוויץ ובירקנאו, מרכזי העבר של היהודים בקראקוב ולובלין ואת אתרי המרד היהודי בגיטו וארשה. משלחת הסטודנטים מ"בר־אילן", היא משלחת החלוץ.

אברהם הירשזון מסר עוד, כי הנהלת חידון הגבורה פנתה לערים שונות בארץ להצטרף לפרויקט ועד כה ביקשו חמש־מאות בני־נוער לצאת לסיור הלימודי. הסיור יהיה חלק מההכנות לחידון הגבורה הבינלאומי השני אשר ייערך בשנה הבאה במלאת 45 שנים למרד גיטו וארשה.

ציור של גיינסבורו נמכר ב־1.8 מיליון דולר

לונדון. — דיוקן פרי מכחולו של הצייר האנגלי הנודע מן המאה ה־18, תומס גיינסבורו, נמכר כאן ב־1.1 מיליון ליש"ט (1.8 מיליון דולר), מחיר שיא ליצירה מעשי ידי אמן זה.

מבית המכירות הפומביות "כריסטי" נמסר, כי התמונה נקנתה על־ידי קונה עלום־שם.

(ע־ר)

63 מקרי איידס חדשים — בכל שבוע באירופה

ג'נווה. — מחלת האיידס מתפשטת באירופה בשיעור ממוצע של 63 מקרים חדשים בשבוע — מסר ארגון הבריאות העולמי.

ברבע האחרון של 1986 נרשמו 814 קורבנות חדשים של המחלה ברחבי היבשת. לפי סיכומים אלה, קצב הגידול הגבוה ביותר ברביע שנתי זה היה בצרפת, שם נרשמו 171 מקרים חדשים, ואחר־כך איטליה — 16, גרמניה המערבית 151, בריטניה — 98 וספרד — 63.

עוד מוסר ארגון הבריאות העולמי, כי 70 אחוז מקורבנות האיידס באירופה הין גברים הומוסקסואלים ו־16 אחוז מכורי־סמים.

בסך הכל דווחו באירופה, עד סוף 1986, 4,549 מקרים של חולי איידס, שכמחציתם מתו.

בניגריה דווחו שלושה מקרי מוות ממחלת האיידס.

(ער. ע־צ)

„ריסוס גנטי" לתות שדה בקליפורניה

סאן פרנסיסקו. — נסיון ראשון להפעלת בקטריה, שקיבלה טיפול גנטי ורוססה על חלקת תות־שדה, כדי לחזק את הצמח נגד הכפור, נערך בקליפורניה.

מייק ג'קמן, דובר הפרוייקט, המבוצע על־ידי חברת "אדוונט גנטיק סיינסס", אמר כי פעילים קיצונים של ארגוני איכות־הסביבה עקרו שתילי תות־שדה רבים, מתוך התנגדותם לפרויקט. הוא אמר, כי החלקה נשתלה מחדש והנסיון בוצע.

מדובר בבקטריה, שקיבלה טיפול גנטי וכונתה "פרוסטבן" ומונע כפור. זאת היא בקטריה רגילה, שממנה הושמט גן אחר. ניסויי מעבדה הראו, כי הבקטריה מונעת התרבות בקטריות לאחר כפור ומגינה על צמחי תות־שדה מנזקי כפור בטמפרטורות עד למינוס 5 מעלות.

(עתי"ם)

„סוס משתולל פגע בשתי תיירות מישראל"

קאהיר. — "אל־גומהוריה" הקאהירי, מוסר, כי סוס משתולל שבר את עצמותיהן (כך במקור) של הישראליות ויולט נעים סבור (בת 39) וסמיה מוסא צלוח (בת 49), באזור העתיקות באלהראם (הפירמידות).

העתון מוסר, כי על הסוס רכב החשמלאי, איברהים מחמוד עבד אל־ג'יני. הרסן נשמט מידיו והוא לא הצליח להשתלט על הסוס, שדהר לעבר קבוצת תיירים ישראליים שטיילה במקום.

ראש מחלקת החקירות בגיזה, ניצב־משנה ממדוח אל־ג'והר, יחד עם הקצינים סגן־ניצב כמאל אל־דאלי ורב־פקד מחמד עלי, חשו לעזרתו. הנפגעים הועברו לבית־החולים "אם אלמצריין". החשמלאי נעצר לחקירה.

אין העתון מוסר מתי אירעה התאונה. (ע־ים)

ידידה של הסופר פרימו לוי מכחישה שהתאבד

רומא. — ידידה קרובה של הסופר היהודי־האיטלקי פרימו לוי, שלסברת המשטרה התאבד בתחילת אפריל, אמרה, שאין היא מאמינה כי הוא התאבד.

ריטה לוי־מונטלצ'יני, בעלת פרס נובל לרפואה, אמרה בראיון עם השבועון האיטלקי "פנורמה", כי אין כל ראייה לסברה, כי לוי התאבד. עם זאת אמרה, כי ככל הנראה סבל מסיבוך נפשי זמני.

השוחט שחט באירופה

שואה

המחדליסטים התעטפו שתיקה רועמת ואחרי ההשמדה השמיעו רק מלים מגומגמות, מעורפלות. היה זה רק ברל אשר התייסר ייסורי גיהנום ■ איך בגדו בבן־גוריון הגיונו, חזונו ועוצמת מנהיגותו. אם יכול היה הישוב להוציא מתוכו 30 אלף מגויסים לצבא

מחדל

מאת יואל בן־פורת

מעשה חינוכי חשוב עשתה התנועה הקיבוצית בשגרה 300 בני נוער לבקר באתרי ההשמדה על אדמת פולין. יש בכך לא רק מצוות „זכור" אלא אף חרטה ובקשת מחילה על מחדלי אבותיהם. רצח יהודי אירופה צריך שייזכר מטעמים הרבה. אך בראש ובראשונה כלקח היסטורי ובאות אזהרה לעצמנו, שאם לא ניטיב דרכנו ולא נשמר אורחות־חיינו, לא נהייה גם אנו מחוסנים מפני אסון.

הלקח הוא: חוסן לאומי, צמצום מחלוקות־שווא ושנאת־חינם. הלקח הוא ליכוד־יתר וחיים על־פי אמות־מידה של אחריות ממלכתית בכל השטחים: בעבודה, באורחות מתוקנות ובהשתתפות פעילה בהגנת המדינה, כלומר, יתר התנדבות הטובים, והכוונה לבני קיבוצים, לשירות קבע בצה"ל שהוא בינתיים הערובה היחידה שלא יקרה לנו כאן אשר קרה להם שם. זה אומר גם סובלנות ליריב פוליטי אידיאולוגי ובמיוחד סובלנות כלפי היהודי המאמין, תרבות של ויכוח ומניעת הקצנה.

יש עוד היבט חשוב לביקור הנערות והנערים בפולין. כוונתי למחדל הגדול של מנהיגות העם היהודי והישוב בארץ ע"י מיעוט מעשי ההצלה, דבר שהיה לעניות דעתי למחדל המאה של העם היהודי.

כאשר פרצה המלחמה ב־1939 החליטו תנועות הנוער החלוציות באופן חסר־דמיון, בלתי־אחראי ובלתי־מכובד לחלץ את שליחי התנועות מפולין. הפקירו שליחותם ומעלו באמון. כאילו מראש נועדה השליחות לימי שמש ורוגע ולא לימי סגריר. ניצלו את יתרון הפספורט ונסו אל הבית, אל השקט והבטחון. להוציא ברל כצנלסון, אשר מתח ביקורת מחמירה על המעשה, איש כנראה לא צייץ.

אחר־כך החלו להגיע הידיעות הקשות על הנעשה בגטאות. עד 1942 היה הישוב טרוד בעניינים קיומיים. היה איום הפלישה של רומל והיה צורך להתארגן לקראתו. הוכנו תוכניות לעצור את הגרמנים ולבסוף לרכז את כל הישוב בכרמל, דבר שכונה „מצדה ד'כרמל". בסתו 1942 הוסר הסיוט ורומל הונס מלוב מערבה. הישוב החל במפעל התגייסות מרשים לצבא הבריטי, לפלמ"ח ולנוטרות. כ־30,000 התגייסו וזה יותר מחמישה אחוזים מבני הישוב. ומה על יהודי אירופה? בראשית 1943 ידעה ההנהגה כמעט הכל על המסע השיטתי של השמדת יהודים.

ובכן, מקימים ועד הצלה בסוכנות וכו כל הליגה השנייה בראשותו של יצחק גרינבוים. בוועד לא מצויים החברים הבאים: בן־גוריון, בן־צבי, שרת, קפלן, אביגור, גולומב, רמז, שפרינצק ואפילו לא ברל. איך ייתכן הדבר? זה הדבר החשוב ביותר המתרחש בעם היהודי, האנשים כבן־גוריון, שרת, טבנקין ויערי, רגילים היו לעסוק בעיקר, באקטואלי, בגורלי: בהתיישבות, בקליטת העליה, בהגנה ובפלמ"ח. והנה, חזיתו של העם היהודי עתה היא באירופה. בן־גוריון שכה היטיב, יותר מאחרים, לראות ולתפוש את המציאות, לקבוע את הקדימויות הנכונות, לתפוס את השור בקרניו — נעדר מהנהגת ההצלה. הוא מותיר את המלאכה בידי גרינבוים ואילו הוא מקדיש את השנים 1943־42 לנושאים חסרי־תכלית: לתוכנית בלטימור, שכל חשיבותה לא היתה ריאלית לימים ההם וגם לוויכוחים האין־סופיים למניעת פילוג מפא"י. הריב עם סיעה ב'. לבסוף התפלגה מפא"י ב־1944. יצחק טבנקין נביא הבטחוניזם מראשי הקיבוץ המאוחד וממקימי הפלמ"ח שקוע במלחמות מפא"י, בסיכול תוכנית בלטימור, בוויכוח על ארץ־ישראל השלמה. השומר הצעיר גם הוא עוסק בניגוח בלטימור, בסטילת הקמת הפלמ"ח, (לבסוף מצטרף) והגה את רעיון הנפל של המדינה הדו־לאומית. ומה על הגולה, הרי לשומר־הצעיר יותר מכל תנועה אחרת, עורף תנועתי גדול שם.

ב־1940 מגיע עולה חדש חשוב, מרבי המחשבה והמעש בציונות, משה סנה. מיד לאחר הגיעו, הוא מתמנה לרמ"א (ראש מטה ארצי של ההגנה). ב־1942 מגיע נציב בית"ר בפולין מנחם בגין ומקבל את הפיקוד על האצ"ל חסר ההנהגה. שניהם באו זה עתה מפולין. הם קשורים בעבותות חזקים של פעילות ציונית. יש להם חברים וקרובים בשורה המשמדה. מה הם עושים למען ההצלה?

— כלום. שניהם מתחפרים בתפקידיהם החשובים ומכלים עליהם את זמנם ומרצם. את הגולה, גולת פולין, זנחים.

הישוב כולו רתום להתגייסות לצבא בריטניה ולפלמ"ח. מי שלא התגייס, עסוקים בפיתוח ענפי התעשיה והבניין. ארץ־ישראל מלאה צבאות בעלות־הברית. להם דרושים מחנות, שירותים ומזון. משק הישוב גואה, קמים סולל־בונה, תעשיית המזון ומסביב פרוספריטי. בתי הקפה בת"א גדושים אדם. חיים וצוהלים — במקום לשים שק על המותניים להפגין כל שבוע, ללחוץ על הבריטים לאפשר הצלה. והתנועה הקיבוצית עסוקה מעל לראש בהכנת כנס המחולות בדליה. בכנען השיטה פורחת ושם השוחט שחט.

יושבים כמה בחורים בקושטא, שליחי הסוכנות — מהם מנחם באדר ממזרע ואהניה הדרי (כיום פרופ' לפיסיקה) — ושולחים איגרות מזעיקות ומבקשים כסף להצלה. קולם כקול במדבר. הסוכנות היהודית, אשר לה מידע מפורט ועדכני על הנעשה באירופה מקדישה את רוב הזמן לדיוני־סרק ולזוטות. תוספת יוקר לפקידיה...

והמנהיגות: וייצמן באנגליה וגם באמריקה. בן־גוריון יושב רוב הזמן בשנים 1943־42 בארה"ב. מנהיגות היהודים באנגליה ובאמריקה עסוקה בענייניה. מכינים את הוועידה היהודית הגדולה של יהודי אמריקה. בהצלה לא עוסק איש, חוץ מגרינבוים בירושלים, המתלבט ומבקש הצעות.

לבסוף, הוגים את רעיון־הנפל של פניה למעצמות להפציץ את מסילות הברזל ואת תאי הגזים. לעג לרש. לא רק שבעלות־הברית עסוקות במלחמה עקובה־מדם, ההצעה חסרת־תכלית. כי גם אם יפציצו את מסילות הברזל ויפלו מפציצים, הרי שרכבות העבדים שעמדו לרשות הגרמנים יכלו לתקן את הנזק תוך שעות. ונניח שההפצצות היו יעילות — מי היה מונע מהגרמנים לירות ביהודים מעל הבור כפי שעשו זאת באוקראינה ובגליציה. יש שמץ של צביעות כאשר אנו באים בטרוניות לבעלות־הברית בשעה שאנו עשינו כה מעט.

אומרים לי „מומחים", שלא ניתן היה לעשות יותר כיוון שהבריטים לא רצו. לא רצו להרגיז את הערבים בעת מלחמה ולא רצו לשפר את כושר הלחימה של הישוב. אני מפקפק אם מיצינו את כל האפשרויות.

לחיים וייצמן היה אז ידיד מנהיג המלחמה של בעלות־הברית: וינסטון צ'רצ'יל. לצ'רצ'יל היתה השפעה רבה על טיטו, שמקבל את רוב הנשק והתמיכה הפוליטית מבריטניה. טיטו שלט ביוגוסלביה על שטח רחב־ידיים היא ארץ הפרטיזנים. האחיזה של הרייך השלישי ביוגוסלביה היתה רופפת. הים־התיכון לקראת סוף 1943 נשלט יותר ויותר בידי בעלות־הברית. מדוע לא השפיע בן־גוריון (או אחרים) על וייצמן ללכת אל צ'רצ'יל ולדרוש שיניחו לישוב להקים פלוגה או שתיים של חיילי קומנדו עבריים, דוגמת המחלקה הגרמנית של הפלמ"ח, ולשגרם בדרך הים או האוויר ליוגוסלביה? שם יכלו לעסוק בעיקר בהצלת יהודים. קודם־כל את יהודי יוגוסלביה, יהודי יוון ואף ניתן היה לנסות לחדור להונגריה וסלובקיה. אשר ב־1944 חיו בהן כמיליון יהודים. ייתכן שטיטו היה מסרב וצ'רצ'יל אוטם אוזניו, אך האם מישהו ניסה. האם בכלל התקיים בארץ דיון רציני? מדוע לא ישבו בן־גוריון, סנה, שרת, גולומב, קפלן, טבנקין, ויערי ישבו כמטכ"ל הצלה. וייצמן ובן־גוריון לא היו בארץ. וספק אם גם היו הדברים לדבר זה אל זה. ושם השוחט כילה את היהודים, שצריכים להיות הדיביזיות של המדינה אשר תקום, ואשר למענה מכלה מנהיגות הישוב את רוב זמנה.

ובכן, מקימים את הבריגדה היהודית במטרה ברורה לקדם את מעשי המדינה — אם על־ידי יצירת „מחוייבות מוסרית של בריטניה בעבור השתתפותנו במלחמה ואם על־ידי יצירת קאדרים לצבא ישראל בעתיד. אחר־כך מפיצים סיפורים על מפעל הצלת יהודים על־ידי הבריגדה. איפה ומתי? חייתי בין אלה שפגשו את הבחורים הנפלאים מא"י ב־1945 בגרמניה. אכן, הם היו מזועזעים, אך לא היה כבר את מי להציל. הם עסקו במלאכה חשובה, בעליה ב', בהברחת נשק אך אף יהודי לא ניצל על־ידי הבריגדה מידי הגרמנים. סתם אגדה.

„המומחים" אומרים שביקורתנו היום לוקה בהבנת המציאות וכי אנו משליכים מעוצמת

(המשך בעמוד 7)

משלחת התנועה הקיבוצית בטרבלינקה. ללמוד ולזכור – למען לא תישנה ההשמדה (צילום: עוזי קרן)

עצרת־אבל של הישוב – שנה וחצי אחרי ראשית „הפתרון הסופי"

הקונצפציה: בניין הארץ חשוב יותר

ד"ר יגאל עילם: השיקול היה מעשי — אם עוזרים — זה על חשבון

ארץ־ישראל ● נאבקנו על הכספים של ארגוני הסיוע ומשכנו מחצית מהם

מאת רונית מורגנשטרן

„הגיע זמן לעשות חשבון־נפש", אומר ההיסטוריון, חוקר תולדות הציונות, ד"ר יגאל עילם, כשהוא מתכוון לשתיקה ולחוסר המעש של הישוב בארץ־ישראל בזמן השואה.

סוף שנות השלושים, תחילת הארבעים — הארץ הופכת לבסיס צבאי בריטי ענק, התעשיה פורחת וכמוה המסחר. יש השקעות ויש „בום" כלכלי אדיר. המלחמה מתנהלת באירופה הרחוקה. חלק מן התושבים נועצים סיכות על המפה לסימון התקדמות הרוסים. העיתונות העברית מדווחת בהסתייגות ובחשדנות על השמדת היהודים. ההנהגה כמעט אינה עושה דבר להצלת היהודים.

לדעת ד"ר עילם, אין מקום להפרדה בין עמדת ההנהגה לבין עמדת הישוב. ההנהגה, לדבריו, ביטאה נאמנה את הישוב. עד סוף 1942, טוען ד"ר עילם, היתה התייחסות של אי־אמון לידיעות שהגיעו על גורל היהודים: „המלחמה התחוללה באירופה הרחוקה מישראל; היא לא הגיעה עד הישוב כשרומל היה בשער. אז חל זעזוע כלשהו שהתבטא בחרדה ודאגה ברמה האישית. כשחלפה הסכנה בסוף 42, הודיעו רשמית בעולם ובארץ־ישראל על השמדת היהודים והחלו לחכות על חטא. אולם עד 1942 כבר נרצחו כמיליון וחצי יהודים. ההשמדה החלה ביוני 1941 בפלישה לרוסיה, וידיעות מדויקות זרמו לארץ מהרגע הראשון".

„אין אפשרות להסתתר מאחורי נימוקים של אי־ידיעה", אומר עילם ושולף מתוך תיק גדוש מסמכים „הוכחות" לידיעת המנהיגים בישוב, בצורת קטעי עיתונות מן התקופה ההיא. מה שאיפיין את התייחסות העיתונות העברית לידיעות על הזוועות הנעשות ביהודים הוא סקפטיות ואי־אמון; הידיעות סוננו מראש ובדרך־כלל לוו בהערות מערכת שביקשו מהקורא להתייחס בזהירות ולא ברצינות־יתר לידיעות אלו. „דבר" פירסם ב־16 במארס 1942: „אין ספק שהרוצחים הנאצים שפכו דם כמים במקומות הכיבוש, אבל לכל המספרים הגדולים הללו הניתנים מפי „חיילים השבים מן החזית" יש להתייחס כמובן בהסתייגות רבה".

רק בסוף 1942, עם ההודעה הרשמית על ההשמדה, החלו העיתונים להוכות על חטא וגם אז במידה מוגבלת — מסכם ד"ר עילם, המבין את הקושי לעכל את המספרים האימתניים: „אבל כמה זמן אני מקבל כמה חודשים — אבל שנתיים? ב־3"־1942 הגיעו לארץ פליטים מהתופת וסיפרו להנהגה על הזוועות — השתיקו אותם בכוח".

אי־האמון הוא שלב ראשון בהתייחסות הישוב לשואה. השלב השני, לדברי עילם, הוא שוב ברמה הפסיכולוגית — הדחקה הנובעת מכך שהיד קצרה מלהושיע, וכדי להמשיך לתפקד, היה יותר נוח להדחיק. אם לא מרחיקים — צריך לפעול, ואיש לא עמד לפעול.

מדוע לא עמדו לפעול? חוסר־אונים — מה יכלו לעשות? נימוק זה אינו מקובל על ד"ר עילם: „היכולת היתה מוגבלת, אבל בשאלת השאלה אם עשינו את המעט, שכן יכולנו לעשות את המעט שאולי היה נותן אופי אחר לצורת מיתת היהודים: יותר מרירות; לא כצאן לטבח; יותר שליטה על היודנראט; יותר נוכחות ציונית מעודדת שם".

אי־הנוכחות הציונית באירופה־של־השואה הוא המחדל הגדול ביותר בתולדות הציונות — סבור ד"ר עילם — לא מחדל של טיפשים שלא ראו או של בטלנים שלא עשו, אלא מחדל של קונספציה פלסטינוסנטרית: התפיסה הזו, לדבריו, היא ההסבר אם כי לא קו הגנה, לעמדת הישוב וההנהגה בזמן השואה. על־פי תפישה זו, הגאולה היחידה היא בבניין הבית הלאומי בישראל, ולכך יש להפנות את כל המשאבים האנושיים הכספיים והנפשיים.

ד"ר עילם: „השיקול היה מעשי — אם אני עוזר, זה על חשבון המפעל; צריך להפריש כוח־אדם וכספים וזה יבוא על חשבון בניין הארץ. זה הגיע לידי כך, שניהלנו מאבק עם ארגוני סיוע במערב, כמו ה„ג'וינט" שרצו לסייע ליהודים במצוקה במזרח־אירופה. נאבקנו על הכספים הללו ומשכנו מחצית מהם לארץ־ישראל. לא היינו עיוורים, לא היתה שם נוכחות ציונית שתידרש אחר־כך במלחמה. בשנה הראשונה למלחמה עוד הוצאנו מאות מנהיגים ועסקנים מאירופה — סנה, בגין וילין־מור. אילו היתה המדיניות הצלה ומאבק, הם היו נשארים ומנהלים אותה, אלא שהתפישה היתה: ארץ־ישראל — החזית היחידה.

ד"ר עילם מחריף את דבריו: „כשעלו הנאצים לשלטון, מבין מאוד לדעת כיצד קיבלו את זה פה: ברל אמר — „אנחנו ניבנה מהיטלר". אחרי חוקי נירנברג היה חרם עולמי על גרמניה. הישוב היהודי בארץ־ישראל הוא היחיד שמפר את החרם, הוא עושה עיסקה עם גרמניה הנאצית. „טרנספר", להתיר ליהודים המחסלים את רכושם לקנות בכספי מוצרי תעשיה גרמניים ואיתם לצאת מגרמניה לארץ־ישראל. זה הועיל ליצוא הגרמני המשותק בגלל החרם. ומאידך הגיעו מכונות גרמניות לארץ והביאו תנופה לתעשיה הארץ ישראלי, למרבית האירוניה הטרגית. כשפרצה המלחמה — עדיין יכלו לפנות לבריטניה לבקש הפעלת לחץ על גרמניה להתיר ליהודים לצאת, אך בן־גוריון אמר — „זו לא ציונות, לא עובדים בשביל יהודי גרמניה. עובדים למען בניית ארץ־ישראל".

אלא שגם עם פרוץ המלחמה לא שונתה ההיערכות. הקונספציה לא השתנתה — בניין הארץ חשוב יותר. לפחות עד פרשת יואל ברנד [illegible] תעודה כ־44 לדברי ד"ר עילם. סימנים לחוסר־מעש מוצא ד"ר עילם ברישומי הפרוטוקולים מן הנאומים וההתכתבויות. עילם: „ההנהלה התכנסה מדי שבוע במשך המלחמה. בדיקה ראשונית ופשוטה של מספר הישיבות שהוקדשו לנושא השמדת יהודות אירופה מעלה שלנושא תוספת היוקר לפקידי הסוכנות, הוקדש בערך אותו מספר ישיבות... ראשי ההנהגה — וייצמן בן־גוריון שרתוק קפלן („שר האוצר") לא מתעסקים בכך כלל. תוכנית בילטמור מ־1942 אין והיוותה מעשית לשואה אלא תוכנית מעשית לבניית המדינה. אני בטוח, שבן־גוריון לא האמין למספרים — הוא דיבר על חמישה מיליון פליטים שיפוצצו את מדינות הספר הלבן עם תום המלחמה. כשנודעו העובדות, אמר ב־1944 — והדבר מופיע בפרוטוקולים — „צריכים להשיג מיליון עולים אחרים ואז פונים ליהדות ארצות ערב".

בכל זאת, הוקם ועד הצלה חסר־אמצעים, שהיה כבול בקונספציה הציונית בעצמו. „אחר הבמחנים הכי ברורים זה כסף", אומר ד"ר עילם. „היתה קריאה לעשות מגבית הצלה. לאחר דיונים רבים הקימו מגבית „להצלה והתגייסות" שחילקו אותה כך — 80 אחוז להתגייסות, כלומר, לארץ־ישראל ו־20 אחוז להצלת היהודים — נתונים שאומרים הכל. מאמצים אחרים: הצנחנים ביצעו כמה ניסיונות הצלה והתאברות אך כולם היו קשורים בנושא הציוני.

ההלם הגיע בסוף המלחמה, כשבאו ההוכחות. אבל גם ביוני 44, בדיון על הפצצת אושוויץ, מספר ד"ר עילם, התנגדו בהנהלת הסוכנות להפצצה. בין הסיבות שהועלו: יהודים יהרגו; מדובר במחנה עבודה; בן־גוריון אמר — איננו יודעים את המצב לאשורו בפולין.

בסופו של דבר, שואל ד"ר עילם: „אינני מבין מדוע שותקים שרידי הגיבורים שלנו, הפרטיזנים ולוחמי גיטו־וארשה. על לוח ליבכם מונח הרבה יותר משהוציאו, ואני שואל אותם — למה אתם שותקים?"

„חרפת אוזלת ידנו לא תימחה"

יוסף טבנקין אינו [illegible] דמות בולטת בימי המרד [illegible] צלצל בפעמונים ■ הביא לדפוס [illegible]

העולם ידע היטב על השואה [illegible] מראשיתה וכמוה [illegible] — אך מדוע זו לא [illegible] מדוע שתקה [illegible] בעולם כאשר מליונים [illegible] מדוע אנגליה ואמריקה [illegible] השתיקו? וכי היה רק [illegible] קהילות יהודיות [illegible] שידווחו [illegible] ישראל מה קורה בין [illegible] ממשלת פולין־גולה [illegible] על כך לארחיב [illegible]

[illegible]

אותם אל ההשלמה עם הכחדתם — אל צידוק הדין.

ההתנייה היא שהכשילה את המנהיגות הציונית ומנעה אותה מלרתום את העוצמה המצטברת, היהודית והציונית, לעזרת היהודים המושמדים בשואה במלחמת העולם ועד מפלתה הסופית של גרמניה ב־1944, אשר לא הספיקה למחות את כל עקבות הזוועה והותירה לבנות הברית המנצחות משרפות אדם חמות.

היא, ההתנייה, מנעה מאתנו לחלץ ולעשות את שניתן לעשות בכוחנו העצמאי כדי לשבש את ביצוע הפתרון הסופי הנאצי לבעיית היהודים, למרות שעוצמתנו המצטברת בארץ ישראל, אשר עגורת במיבחני הגשמת הציונות, [illegible] התגבשה לגורם בין לאומי [illegible] אשר [illegible] [illegible]

כי שליחינו יכלו להגיע אל היהודים בגולה ולארגנם [illegible] למחנות ההשמדה — ולא הגענו.

כי יכולנו להציב [illegible] אשר לו התחבר עם היהודים [illegible] את זוועת המתרחש — ולא הצבנו.

כי יכולנו לצייד [illegible] בנשק ולא [illegible] לאמנם בכלי מלחמה ולצאת בראשם למלחמה על חייהם, ולו גם מלחמת ייאוש — ולא יצאנו.

כי יכולנו להתקומם, [illegible] את אורחי בנות הברית המערביות נגד ההשלמה הסבילה [illegible] של ממשלותיהן לעובדת הכחדת היהודים —

ולא התקוממנו!

שכן הכחדת היהודים רוצפה בעיקרה:

לאחר כישלון המתקפה הגרמנית האווירית על בריטניה;

לאחר כישלון המתקפה הגרמנית במבואות מצרים;

לאחר כשלון המתקפה הגרמנית במבואות לנינגרד ומוסקבה;

לאחר הצטרפותה של ארצות הברית למלחמה נגד גרמניה;

לאחר שאבדה תקוותם של הנאצים לנצחון והובטחה מפלתם;

לאחר שהוכרע גורל מלחמת העולם השנייה והובטח נצחונה של בנות הברית.

באשר גרמניה הנאצית, חרף שאבדה תקוותה, [illegible] טבעת החנק המתהדקת סביבה, חרף שנזקקה לכל [illegible] ממכלול משאביה כדי להמשיך ולשרוד, גייסה את כל משאביה [illegible] כדי [illegible] שישה מיליונים יהודים [illegible]

[illegible]

מואץ;

כדי לחבל במסילות הברזל וברכבות המובילות את המוני היהודים אל השמדתם.

ואף נמנענו מהודע מהכרזה מדינית בתוך המלחמה, המגדירה את רצח היהודים כרצח עם, מאיום על גרמניה כי תישא במלוא האחריות למעשיה ומהזעקת האנושות כולה, כולל הגרמנים כבני אדם, להתקומם נגד רצח היהודים.

למעלה משלוש שנים נמשך הרצח המאורגן של היהודים בידיעת מנהיגות העולם החופשי כלי שמיליוני אורחיו יזעקו, כלי שניסינו אנו להזעיקם, ולו גם ללא הסכמת שליטיו.

לא ניתן לחזות את התוצאות אילו עשינו אנו את אשר יכולנו, אולם הניצולים היו אלה אשר לא נכנעו, אשר לא עייפו לנסות להיחלץ בכוחותם ובכוחם העצמאי, אשר נלחמו על חייהם בכל שיכלו, אשר לא קיבלו את הדין — ובראשם אלה אשר השיבו מלחמה שערה ונשקם בידם, אשר חירפו נפשם במרדי גיטאות ובפרטיזנים.

אלה הנופלים בקרב והניצולים הותירו ליהודים ולאנושות כולה מורשת מופת של אדם יהודי [illegible] חיים [illegible] [illegible]

אולם לא נחלצנו [illegible] לא תימחה [illegible] של המנהיגות הלאומית הציונית [illegible] השואה [illegible]

המאה

והשיטה פורחת בכנען

הבריטי ולפלמ"ח – כיצד ייתכן שלא יכול היה להכשיר 200 בחורים מובחרים ולשגר אותם להציל יהודים באירופה? ■ אנשי הישוב בארץ־ישראל לא יכלו לומר „עשינו כל שלאל ידנו". זאת החרפה. ואין טעם בוועדת אגרנט. די לנו בוועדות חקירה.

(המשך מעמוד 6)

צה"ל היום בזכרנו מבצעים נוסח אנטבה. זה, כמובן, קשקוש.

ב־1944־43 מנה הישוב כ־600 אלף נפש, זה אותו ישוב, אשר ב־1948 בתוספת 80 אלף איש, הביס חמישה צבאות ערביים. כבר ב־43־1944 היה בעל מודעות בטחונית צבאית. הוא פיתח יכולת מרשימה בתחום זה. אם יכול היה להוציא מתוכו 30 אלף מגוייסים לצבא הבריטי ולפלמ"ח — איך ייתכן שלא יכול היה להכשיר 200 בחורים מובחרים ולשגר אותם להציל יהודים באירופה. ייתכן שלא היו מצליחים ורבים היו נופלים בקרב, אך לפחות היו בידינו תעודות שעשינו מאמץ ראוי לשמו. גם זה אין. מאחר שלא ניסינו לשכנע את הבריטים על תוכנית כפי שתוארה לעיל, טיטו־יוגוסלביה, אין לדעת אם היתה מצליחה. מכל מקום, אין הישוב יכול לומר משפט חשוב: „כל אשר היה לאל־ידנו לעשותו, עשינו — ולא צלחה ידינו". לא נוכל לומר זאת, וזו חרפתנו ולא צריך להסתתר. מוטב להעלותה לדיון ציבורי גדול, פתוח למשפט ההיסטוריה. וללמוד את הלקח. אין טעם בוועדת אגרנט לעניין זה. די לנו בוועדות חקירה מתמנות חדשות לבקרים - אך ללמוד - צריך.

למען ההגינות, צריך להזכיר את מעשה שליחות הצנחנים להונגריה ורומניה. כה מעט וכה מאוחר שאף לא מספיק לכדי עלה תאנה. באמצע 1944 יצאו 25 לוחמים, מהם ניספו כ־8, גם חנה סנש וחביבה רייק. חשוב גם להזכיר את האיש האציל מגבעת ברנר, אנצו סירני, אשר מצפונו לא הניח לו לשבת בשלווה והוא נוטש בית ומשפחה, יצא לקרב ההצלה וניספה. מה נותר מאלה זולת שירה של חנה סנש ז"ל „אשרי הגפרור אשר הצית לבבות". לא גפרורים היו נחוצים, אלא מפלי מים אדירים שיכבו את הדלקה האדירה, להציל אודים מאש.

איך כל זה קורה ל־600 אלף יהודים, מונהגים על־ידי מיטב ההנהגה אשר העם היהודי הוציא מתוכו בדורות האחרונים. כולם חכמים, נבונים, ישרים, פטריוטים, אנשי מופת, נואמים־חוצבי־להבות כטבנקין, אנשי מעשה כבן־גוריון, גולומב, סנה. נסיכים המהלכים בחצרות, רוזנים ושועים כחיים וייצמן. אין לי לכך הסבר. מכל מקום, לא הסבר אחר ולא הסבר פשוט.

תמה המלחמה והעם היהודי ספר את מתיו. המחדליסטים התעטפו שתיקה רועמת ואחרי ההשמדה השמיעו רק מלים מגומגמות, מעורפלות. היה זה רק ברל, כנראה בעל החזון והמצפון הרגיש, אשר התייסר ייסורי־גיהנום ומי יודע אם לא זה קרב את קיצו. האחרים התעשתו ועבדו במרץ רב למעשים הגדולים להקים מדינה עבור עם שנכחד.

קטונתי מלמצוא הסברים, אך שאלות — יש. ייתכן שזה קורה תמיד בהיסטוריה כאשר, כרגיל, לא מצליחים לתפוש את מלוא ממדי המציאות בעת שזו מתרחשת. זה נכון ביחס לבני תמותה, אך לא לענק מנהיג כבן־גוריון, אשר ידע היטב לראות את הסיטואציה החד־פעמית הכלל־חורות ב־47־1948, בהכריזו על המדינה והיה מצביא הניצחון בתש"ח. איך בגדו בו הגיונו, חזונו ועוצמת מנהיגותו. ייתכן שהיה זה גם משום שהישוב הקטן יחסית, החלש, ראה צורך קודם־כל לבצר את קיומו הכלכלי, הבטחוני וראה עצמו בבחינת היסוד האיתן לבניין העומד לקום. יהודי הגולה ייתכן שנתפשו כדור המדבר אשר כלה והיה בבחינת דומן להיסטוריה. לכך יש אף ראיות. כאשר ביקשו מקושטא כסף להצלה, סירבה הסוכנות לתת. כדיונים אמרו שהכסף נחוץ לביסוס הישוב, „להתנחלות" או „להתיישבות" כפי שקראו לזה אז. לגאול דונם ולקנות פרה. ומי יודע שמא צורבות הלשונות הרעות האומרות שראשי הישוב היו מנוכרים בדרך זו או אחרת לגולה. יש לכך אפילו שירים של טבנקין הצעיר ולמרבו לשנוא את הגולה ומשהו ברוח זאת. ציטוט לא מדויק.

בן־גוריון, אשר שנים נשתק במאבקים הקשים עם יהודי פולין ואשר היתה בו גם מידה של כנעניות גם אחר הקמת המדינה. ייתכן שלקה בחוסר הזדהות מוחלטת. הוא זכר את המאבקים עם אגודת־ישראל האנטי־ציונית, עם ז'בוטינסקי וחסידיו הרבים בפולין, עם תנועות השמאל החלוציות. למפא"י לא היתה אחיזה חזקה בקרב יהודי פולין. ייתכן שהיה DISENGAGED פסיכולוגית ורוחנית מיהודי העליבות והמצוקה. שמעתי מחוקר, שבן־גוריון סלד מיהודים שזעקו „גוואלד" ושיננו „אם ירצה השם" „ואלוהים יעזור". אלה היהודים שבשנות העשרים ובטרם הספר הלבן של שנות ה־30, יכלו לעלות כאשר שערי הארץ פתוחים אך סירבו ביושבם על סיר הבשר. את גודל השבר ואז רק ב־1946־45. המדינה עומדת לקום אך גדודים אין לה, זולת שארית הפליטה.

אני מסרב להאמין שאלה היו מוטיבציות בהתנהגות ראשי הישוב. אך בהיעדר מעשים גדולים של התגייסות למען הצלה, לא ניתן להתעלם מקולות צורמים אלה.

וכאן, העולים הראשונים מהגטאות ומן המרד. ייתכן שטרם התפרסמו כל הדברים על מפגשים סוערים אלה, על העימות בין הניצולים לבלתי־מצילים. כנראה, שקשה היה להסתכל בעיניהם של אנטק צוקרמן, צביה לובטקין, אבא קובנר ואחרים. בוודאי קשה היה לטבנקין וליערי. וברל כבר לא בחיים. ייבדלו לחיים ארוכים חייקה גרוסמן ואבא קובנר. אשר את כל דברים כנראה טרם אמרו. אולי מתוך אחריות לשמור על התנועה, לא להלבין פני מנהיגים אשר מהם כה ציפו וכגודל הציפיה גודל האכזבה.

גם אם בבלקן אפשר היה להציל יהודים, בפולין הרחוקה אי־אפשר היה. אך אפשר היה לשלוח שלושה שליחים לגיטו וארשה וילנה ובייליסטוק. לעורר את רוח הנצורים ולאמצם. זאת אפשר היה. המחתרת הפולנית, וזאת שמעתי מפי אחד משליחיה פרופ' זאן קארסקי בוושינגטון, מוכנה היתה להבריח שליחים בודדים אל הגיטאות אילו נתבקשה.

מה שנותר היום הוא להעצב על הפרק האפל הזה בהיסטוריה היהודית. על מחדלי מנהיגות יהדות העולם, על הסילברים למיניהם, סטפן וייס, גולדמן ועל בכירי מנהיגינו בארץ. יותר מכל, צריך ללמוד לקח. ומעל לכל להוציא לאור את האמת על־ידי מחקר יסודי. לא לסלף ולא לעוות ולשים הכל בפרופורציה הנכונה, בפרספקטיבה של היום. טבנקין הקים את הקיבוץ המאוחד והפלמ"ח, מאיר יערי את הקיבוץ הארצי ובן־גוריון את מדינת ישראל. זה אולי מכפר על הרבה, אך לא על הכל. יש מקום וצורך גם להזכיר את מה שיכלו לעשות ולא עשו. ביהדות אין פרות קדושות. מנהיגי דורנו גם הם. לדאבון ליבנו, לא ידרו מבמת ההיסטוריה צחים וזכים ומעשים מאחוריהם הרבה. מי יודע, ייתכן שזה גורל יהודי, וחבל.

ולבסוף, אין אלא לברך את היוזמים לשלוח משלחות נוער לפולין. צריך שבשנה הבאה ילכו לשם 600 ובעוד שנתיים 1,200 וגם לבאבי־יאר — כאשר ייפתחו לשם השערים: ללמוד על היהדות שכה הושמדה וכה מעט התגוננה. כדי לזכור, לדעת ובעיקר לעשות הכל למען לא תישנה השמדה כה אכזרית.

* הכותב הוא תא"ל במילואים

הישרדות

נכנסתי לצריף שהיה ריק מאדם וחשבתי שזו הזדמנות לגנוב קצת מים לא מזוהמים. רק הרמתי את ספל־הפח לפי וספגתי מכת־רצח בשוט שבקצהו חוטי־עופרת. ומי היה המכה? זה היה „ידידי" פרנצ'ישק ■ תמונות ממחנה ברגן־בלזן

מאת יוסף שמי

זה היה היום השמיני שלי בברגן־בלזן. נרדמתי רק לפנות בוקר. כל הלילה לא עצמתי עין בגלל הסיבובים שעשו העצורים („הסטלינגים") מכל קצות הצריף. איתרע מזלי לשכב ליד דלת היציאה. בצריף ישנו על הריצפה כמו סרדינים — 600 או 700 איש. הצריף היה בקצה המחנה. לפניו היתה רחבה מלאה בגופות של מתים. גם הן סודרו בסדר גרמני יעיל כמו דגים בקופסת שימורים. רגליים משוכות ובין אלה ראשו של האחר.

זה היה בראשית אפריל, ואל הצריף חדר ריח של גוויות נרקבות. אך העצורים חדלו לשים לב לזה. גם אני הייתי אדיש למראה של מאות גוויות המונחות כמעט ליד דלת הכניסה לצריף. הציקו לי החיים, לא המתים. כל הלילה דרכו עלי עת יצאו החוצה כדי לעשות את צרכיהם. אחרים אף לא התרחקו הרבה מדלת הכניסה ועשו את צרכיהם מטרים ספורים מן הצריף. כשנתפסו על־ידי הקאפו שילמו בעד זה בחייהם. לא צריך הרבה כדי להתפגר, כשבן־אדם חלש, רעב, חולה.

מלבד היוצאים והנכנסים הציקה לי חבורה משפחתית של ארבעה או חמישה, אשר דחפו אותי כל הלילה לכיוון הדלת. הם הדפו אותי ברגליהם, ליתר דיוק בנעליהם, כשהסוליות הממוסמרות גרמו לי כאב איום. הם דחפו אותי לקירבת הכניסה, אשר בפקודת הקאפו חייבים היו להשאירה פנויה.

חתיכת הלחם האחרונה

זו היתה „משפחה טובה", שלושה צעירים ועוד איש מבוגר, כנראה אבא. הם פינו מקום בשביל ה„זקן" כדי שישכב ללא דוחק. הייתי לבד, אף אחד לא יכול היה ולא היה מוכן להגיש לי סיוע. במיסדר הבוקר, שנמשך עד אין סוף, הייתי מנומנם ולכן לבטח לא הרגשתי מתי סחבו לי שתי „רביעיות" (החלק הרביעי — 200 גרם) לחם שהיו מתחת לביטנת הז'אקט. נשארה לי עוד חתיכת לחם אחת ויחידה. חישבתי שעם עתודה כזו אני יכול להחזיק מעמד עוד 3־4 ימים, בתנאי שאוכל לשמור על הנותר ולאכול כמאה גרם לחם מדי יום. ללא אוכל בכלל לא אחזיק מעמד. יחסלו אותי כדי לגזול ממני את הז'אקט שעורר את חמדנותם של העצירים האוקראינים. הם פעלו בחבורות ובמתוכנן. כנראה שהם סחבו ממני את הלחם. בסכין גילחו ותכף את הביטנה והלחם נשמט החוצה מבלי שארגיש. ב„גרוסדרון", מחנה שם שהיתי בראשית פברואר, חבורה כזו של אוקראינים חנקה אחד מהאסירים שהתנגד לגזילת מנת הלחם שקיבל בערב. שמעני רק זעקה חנוקה קצרה. הקורבן לא היה מסוגל להגן על עצמו מול קבוצה של תוקפים. הוא שמר לו את הלחם לזמן־מה, לא בלע אותו בו במקום. בבוקר ראינו את גופתו המעוותת עת פינו אותו מהמבנה.

מים עכורים

לי שיחק המזל, לא הבחנתי בגניבה ועל כן לא התגוננתי. אך המשחק ששמו „הישרדות" נמשך כל הזמן. אחרי „ספירת הבוקר", שנמשכה מעלות השחר עד לשעה 9־8, הגיעה חלוקת קפה. אלה היו מים עכורים עם סכרין, מציאה שכל המסוגל לעמוד על רגליו ניסה להשיג. מחשש שעוד יפגעו בי ויתרתי מראש וחיפשתי קצת מים. עם המים הבעיה היתה לא פחות חמורה. הם היו מזוהמים. השתייה היתה כרוכה בסכנת שילשולים. ואכן, רוב העצורים לקו בשילשולים. אותי תפסו השילשולים יום או יומיים אחרי השיחרור.

על הקפה ויתרתי וניסיתי להתרחק מההמון הנדחק אל הסיר. ואז תפסו אותי לפינוי גוויות.

הקאפו נתן לי חבל, קשרתי את רגלי המת וסחבתי את הגופה לאורך המחנה עד לבור שבקצה ה„שדירה" שבין הצריפים והאוהלים, שם שוכנו האסירים. משני צידי המעבר היתה גדר־תיל כשמאחוריה צריפים ובחוץ המון כניראים באפס מעשה. בדרך האיצו בי משמרות של אסירים כשמאחוריהם ה„וואכמנים" הגרמניים וגם ההונגריים. באותם ימים ההונגרים היו אף גרועים מהגרמנים. אי־הבנה של מה בכך כבר הספיקה להם לפתוח באש. ואי־הבנות היו, שכן הם לא ידעו גרמנית, והחלק הגדול מהאסירים לא ידעו הונגרית, שפת־אימם של שכירי־חרב אלה.

„סרולק, סרולק"

לפתע שמעתי קריאה־צעקה, „סרולק, סרולק", הסתובבתי ומבעד לגדר־התיל הבחנתי בחבורת נערות שהתגודדו ליד האוהלים. בקושי הבחנתי באחת או שתיים מהן, אשר גם הן היו מגיטו לודז' והגלו לבלזן ימים ספורים לפני־כן. זו היתה גם הפעם האחרונה שראיתי את הלציה קרל, נערה יפהפיה שהכרתי עוד לפני חיסול הגיטו ב„סאטלר" (רצעניה) שם עבדנו ביחד בגיטו לודז'. לא רציתי את קירבתה, אז בלודז', שכן השקפת עולמה בשאלת המהפיכה עולמית היתה שונה משלי. וכמובן שלא יכולתי להסכים שנערתי לא תאמץ לעצמה השקפה „אמיתית יחידה". אחרי יום או יומיים נורתה הלציה בידי שומר הונגרי כשתפסו אותה בנסיון לסחוב תפוח־אדמה. יומיים גססה בצריף עזובה, אחרי כניסת האנגלים לתוך המחנה. נדמה לי שאף לא הובלה לבית־חולים. הלציה נורתה כשהשומרים מה„ס.ס." התהלכו במחנה ועל שרוולי המדים שלהם סרט לבן, סימן כניעה לצבאות הברית. אך הללו דהרו בדרך שלאורך הגדר מבלי להיכנס פנימה. התהלך אז סיפור, שאף פורסם בעיתון פולני, על שיחה שניהל מפקד ברגן־בלזן עם קצין בריטי בזו הלשון — שימשיכו צבאות הברית המנצחים לדהור קדימה, והוא קרמר, מפקד המחנה עם צוות עוזריו, ימשיכו לשמור על מקום הכליאה של הפושעים וחולאת האדם.

שמעתי את זעקתה של הלציה אך לא נתנו לי לעמוד יותר משניות ליד הגדר. נאלצתי להמשיך ולסחוב את הגוויה עד לבור. זרקתי את המת אל תוך הבור ושם עבדו כמה עשרות אסירים אשר סידרו את הגוויות בסדר גרמני טוב, כך שאפשר יהיה להכניס לבור הרבה מתים. הבור התמלא עד אפס מקום אחרי השיחרור. את העבודה סיימו אנשי הס.ס. תחת משמר כבד של חיילים בריטיים.

משלוח אל הלא־נודע

כשחזרתי לצריף שלי צץ כמתחת האדמה שלומקה. הוא נצמד אלי כל פעם שיכול היה לקבל משהו. כך היה במחנה העבודה בטרם נשלחנו לברגן־בלזן, עת ריחרח שיש לי סיכוי לזכות בחסדיו של פרנצ'ישק, קאפו הצריף. פרנצ'ישק היה „הפטלינג" עם ותק. הוא נכלא באושוויץ עוד בקיץ 1940, עת החלו הגרמנים להקים את המחנה. הוא היה בין הבנאים שבנו גם את תאי הגזים והמשרפות. היה לו מספר נמוך מאוד, מתחת לחמש־מאות. ה„יחסן" הזה התעניין בי משום־מה, שאל כל מיני שאלות ודיברתי כי איש שמאל. הוא זה שאמר לי: „סרולק זה בכלל לא שם, מהיום שמך יוזק" (יוסף). הוא חס עלי כשאירגנו משלוח אל הלא־נודע. מפעם לפעם הוסיף קצת מרק. גם אחרי ההפצצה האיומה של המשלוח שלנו, כשנעצרנו בתחנת הרכבת ליד העיירה צלה, עת התגנבתי תחת מטר פצצות לבתי הגרמנים הנטושים וסחבתי ארבע כיכרות לחם, שוב הופיע שלומקה והיה לידידי שלי. בעד הידידות שלו קיבל את חלקו בלחם. הוא עצמו פחד להיכנס לבית גרמני נטוש פן יתפסו אותו ויחסלו אותו בו במקום. גם בלילה, כשבעטו בי ודחפו אותי לכיוון הדלת, הוא לא היה שם; הוא נעלם כאילו בלעה אותו האדמה. עכשיו הוא שוב הופיע והחל לחבק אותי בשימחה על שאני חי, שכן הוא חשש שכבר חטפתי כדור. ניסיתי להתחמק מחיבוקיו כדי שלא יגלה את רבע הלחם שנשאר לי, מוסתר מתחת לחולצתי בבית השחי. כשלא עלה בידו להוציא ממני משהו, הוא שוב נעלם. עוד פעם פגשתי אותו אחרי השיחרור. אז הוא לבש לבוש של כומר פרוטסטנטי והסתובב בחוות של הגרמנים והעמיד פנים של כוהן־דת מבוהמיה. כל פעם חזר למחנה בברגן וסיפר על מעשיו ועל הסעודות בהן נטל חלק ועל המטעמים שאכל ועל התפילות והדרשות שנשא בהזדמנות זו. הוא היה מאוד מוכשר, הצעיר הזה מעיר קלצה, עיר מחוז הקרובה לעיר הולדתי.

הפרידה הזו משלומקה נחרתה בזכרוני, שכן אחר־כך נכנסתי לצריף שהיה ריק מאדם בפקודת הממונה וחשבתי שזו הזדמנות לגנוב קצת מים לא מזוהמים. רק הרמתי את ספל־הפח לפי וספגתי מכת רצח בשוט שבקצהו חוטי עופרת. סימני השוט נשארו על ראשי ופני ימים רבים אחרי השיחרור. ומי היה המכה? פרנצ'ישק שלי, „ידידי" מהמחנה אשרסהאוזן. פרנק היה זה שאירגן גזילת קצובת לחם לכמה מאות אסירים, עת יצאו לדרך למחנה בלזן. את הלחם חילק בין מקורביו. הוא עצמו סחב בתרמילו כמה וכמה כיכרות לחם וכן ריבה ומרגרינה.

אגב, אחרי המלחמה פרנצ'ישק היה יו"ר ארגון הלוחמים הפרטיזנים ואסירי המחנות לשעבר בעיר קראקוב.

חבורה סביב מדורה

יום אחד ישבה חבורה של אסירים ליד הצריף. ראיתי שהם החזיקו משהו על חוט ברזל וצלו את זה על אש שהבעירו. השד יודע כיצד הם מצאו כמה חתיכות עץ וגפרורים כדי להדליק את המדורה. גם התפלאתי איך הצליחו להשיג תפוחי אדמה. אך אחד מהאסירים מהצריף שלי האיר מיד את עיני ואמר: „משוגע, אתה לא רואה שזה בשר, בשר אדם." ואכן, בערימות הגוויות אפשר היה לראות לא פעם מתים עם חתכים בירך. האסירים התעלמו ממעשים אלה. הגרמנים הרגו בו במקום את אלה שנתפסו בעת צליית בשר אדם. הייתי די אדיש למראה עיני. נזכרתי בסיפור על אודות אחת המשלחות לקוטב הצפוני, אשר אנשיה נתקעו בכפור ללא אפשרות תנועה ואשר הגיעו גם לזה — אכילת בשר אדם. הדבר היה לנושא לסיפורת גאוגרפית. הגבול בין אנושי לבין בלתי אנושי עובר לא פעם בין הקצבה של 900 קלוריות או 300 קלוריות ליום. ההירהורים הללו לא הטרידו אותי יתר על המידה. עיקר תשומת ליבי נתון היה להסתתרות מפני ה„חאפרים" שתפסו אנשים לפינוי גוויות, לחיפוש אוכל ומים, ולפילוי, שכן לא יכולתי לעמוד אף לא רגע אחד במקום בשל עקיצות הכינים. ימים ספורים אחרי כניסת האנגלים, באו סניטארים והמטירו עלינו מטר של ד.ד.ט. וכך שחררו אותנו ממכת הכינים. אך באותו יום שלפני השיחרור עשיתי את זה ידנית. ללא אפשרות החלפת בגדים, או לפחות חולצה, ללא אפשרות רחצה — המלחמה שלי עם הכינים היתה אבודה מראש.

יריות ורעש טנקים

פחדתי מפני הערב. חששתי מהחבורה הדוחפת אותי אל הכניסה לצריף. שוב לא אוכל לעצום עין. סביב, סביב נשמעו יריות. רעש הטנקים היה חזק יותר. לתוך השדירה הראשית נכנסו לפנות ערב כמה טנקים, כשמתוכם מציצים חיילים עם מדים אחרים ממדי הס.ס. הידועים לנו. היו אלה אנגלים.

תוך דקות הוסרו חוטי התיל הדוקרניים. האסירים יצאו אל מרכז המחנה. היו זעקות, חיבוקים, שיר צרוד ולא ברור. בצריף הנשים מגיטו לודז' מישהי פתחה בהימנון הפולני. אישה אחת התמוטטה ונפטרה מסערת רגשות. מיד אחר כך החלה ריצה אל תוך המחנה לשם סחיבת מזון ולבוש. למטבח הגעתי כשהכל היה ריק. ירדתי אל תוך סיר הענק שבו בישלו מרק וכל מה שמצאתי היתה עצם גדולה יבשה. הלילה עבר בשקט. החבורה שהציקה לי בשמונה הימים שהייתי במחנה הסתלקה ומצאתי אותם ישנים בצריף אחר. עוד הספקתי להשתתף בסחיבה גדולה ממחסני הס.ס. בה השתתף כל מי שיכול היה לעמוד על רגליו. סחבתי לי סוודר והמון גרבי צמר ממין משובח, כמות שהספיקה לי לשנים רבות, אך כבר בערב חשתי חום גבוה והחלו שילשולים. את שימורי בשר החזיר שקיבלו המשוחררים ב„חסדי" האנגלים שפתחו לרווחה את המחסנים, קיבלתי כאחרים. אלא שכבר לא יכולתי לאכול אותם. שמתי את הקופסאות מתחת לכרית. ירדתי מהמיטה רק כדי לסחוב שתייה. אותה חילקו פעמיים או שלוש פעמים ביום. עוד בהיותי בגיטו לודז' מצאתי באיזה ספר סיפור על טיפול באנשים שחזרו מתנאי רעב לחיים רגילים. שם סיפרו על איסור אכילת אוכל שמן. בשר חזיר ועוד יותר שימורי חזיר נאסרו באיסור חמור. גם לחם לא אכלתי, למעשה לא אכלתי כלום. רק שתיתי הרבה. אחרי ימים מספר, פינו אותנו מצריפי בלזן והעבירו למחנה צבאי של הצבא הגרמני בבלזן. נתנו לנו מיטה, שמיכה ודחפו לצריף אחד אסירים יהודים פולנים ואוקראינים. כבר בלילה הראשון היה שוד, האוקראינים גילו אצל אחד המשוחררים, יהודי, שק סוכר, שלקח כנראה מהמטבח של הס.ס. והם לא יכלו לעמוד בפיתוי. בחושך התנפלו על האיש ובאיומי סכין לקחו ממנו את הסוכר. בהזדמנות זו ערכו חיפוש גם בטלטלים של כמה אחרים.

נקמה פרטית

בתחילת מאי 1945 יצאתי מהמחנה לנקמה פרטית שלי ושל עוד כמה כמוני. התרחקנו מבלזן־ברגן ככל שאפשר. נכנסנו לחצרות של גרמנים וביום בהיר סחבנו להם תרנגולות אותן „שחטנו שחיטה צוענית", שעיקרה שבירת חוליות הצוואר של העוף. את הציד העברנו לאיכרית אחרת שתכין לנו מרק. וכך היה. אכלנו מרק ובשר „כמו לפני המלחמה".

הרפתקאות אלה הם כבר סיפור לגמרי אחר. סיפורו של איש בודד שנשאר לבד, ללא משפחה, ללא חברים, שמונה במספר היינו כאשר עזבנו את אושוויץ במשלוח למחנה העבודה. חמישה מתו או נהרגו במרוצת תשעה חודשים. מהשמונה שהיו ב„קומונה" שלי שרדו שלושה — מ. לווקוביץ', מונייקן ב. ואנוכי. מגול מת כנראה בבית־החולים בבוכנוולד, ברק קרמזין נפצע קשה ונפטר בעת ההפצצה האמריקנית על תחנת־הרכבת ויימר בסוף פברואר או בתחילת מארס 1945, ועוד שלושה נורו בעת נסיון בריחה.

הבריחה לרומניה

ראול שורבאן, שהגדיר עצמו מנעוריו כאיש שמאל ואנטי־פשיסט, סייע בהברחת יהודים אל מעבר לגבול הרומני — משם שולחו בספינות של עלייה ב' לארץ ישראל. על כך זכה להיכלל ברשימת חסידי אומות העולם

מי נחשב לאחד מחסידי אומות העולם? לפי מילון אלקלעי: „נכרי שקיבל על עצמו לקיים שבע מצוות בני נוח ומקיימן למעשה". ובזמננו זכו לכינוי חסידי אומות העולם „לא יהודים העושים מעשי חסד או הנוהגים יפה כלפי ישראל." ואלו בימינו זוכים בתואר חסידי אומות העולם, מטעם „יד ושם", אותם הנכרים שהצילו נפשות של יהודים בשנות השואה, תוך כדי סיכון חייהם ושלא על מנת לקבל פרס.

רשימת חסידי אומות העולם של „יד ושם" כוללת מאות שמות, אך עד כה כמעט שלא נמצאו ברשימה זו לא־יהודים מרומניה. מעוות זה תוקן עתה על־ידי הוספת שמו של ראול שורבאן, וכבר שמענו כי כבר הוצאו עוד כמה שמות כראויים להיכלל ברשימה הזאת.

מיהו ראול שורבאן? הוא ביקר החודש בישראל והיתה לנו הזדמנות להכירו במסיבה שערך לכבודו ח"כ יצחק ארצי בעיריית תל־אביב. כמו כן קראנו את הכתבה עליו, שפורסמה בגליון מס' 1 של כתב העת בשפה הרומנית Minimum, בעריכתו של אלכסנדר מירודאן.

ובכן, ראול שורבאן, בנו של המלחין וילהלם שורבאן, מקלוז' (טראנסילוואניה) שאף בנעוריו להיות צייר ולאחר מכן התמסר ללימוד וחקר תולדות האמנות ואף פירסם ספרים חשובים בתחום זה. מנעוריו הגדיר את עצמו כאיש השמאל, הומאניסט ואנטי־פאשיסט מובהק. הוא נמצא בטראנסילוואניה בשנות המלחמה וביקש דרכים אפשריות לסייע ליהודים שנרדפו על־ידי הנאצים ומשתפי־הפעולה המקומיים.

אך הזדמנות של ממש לפעול ולהציל נפשות באה לו רק באביב 1944, כאשר ההונגרים, יחד עם הגרמנים, ניגשו להגשמת תכניתו השטנית של אייכמן בדבר „הפתרון הסופי". הוא התקשר עם כמה מידידיו הקרובים, ביניהם אנשי כמורה וגם בעל בית־דפוס, והחל לרקום תוכניות כיצד ניתן להציל ממוות יהודים. דרך אחת היתה הכנת תעודות מזוייפות, עם שמות נוצרים, ליהודים שנשקפה להם סכנת גירוש למחנות־המוות. דרך שנייה, יותר יעילה, אשר הקיפה מספר רב של יהודים, היתה הברחתם מעבר לגבול הרומני ושילוחם בספינות של עלייה ב' לארץ־ישראל.

ב־23 באפריל 1944, פנה אל ראול שורבאן איש גרמני, מולך שמו, וגילה לו כי הנאצים מתכוונים להכניס את כל יהודי קלוז' לתוך גטו ומשם לשלח אותם למחנות־המוות. אותו גרמני אמר לו: „אני יודע כי אתה מסתיר בביתך שלושה יהודים. אני יודע הרבה יותר דברים עליך, שהרי אני שארפיורר ס.ד. אל תיבהל, לא אעשה לך כל רע. רצוני שאחרי המלחמה תעיד עלי. לטובתי, כי עזרתי לך. זה הכל." שורבאן ידע כי מולך דובר אמת. הוא בא במגע עם ראשי הקהילה היהודית וסיפר להם על הסכנה הצפויה ליהודי המקום.

הרב ויינברגר־כדמילי (היושב כיום באמריקה, אך גם הוא הגיע לישראל לרגל הענקת תואר „חסיד אומות העולם" לשורבאן), הבין כי הכרח הוא לפעול ללא דיחוי. לאחר התייעצויות עם יודעי־דבר, הוחלט כי הדרך הבטוחה ביותר למעבר לתחום רומניה היא העיר טורדא. אורגנו קבוצות יהודים, כל אחת בת 10־12 אנשים, והם נאספו ליד כנסייה נוצרית, משם נלקחו על־ידי מארגני הבריחה והועברו דרכם בשלום, דרך שדה תירס, בשעות הלילה. אחד מראשי המבצע הנועז הזה, הסוחר היהודי מנדל להרמן מקלוז', סירב להימלט ברגע קריטי, כאשר הוצע לו להצטרף לשיירת מבריחי הגבול, ושילם בחייו. ארי חירש, שגם הוא השתתף באירגון הבריחה, הגיע לישראל.

ראול שורבאן עצמו פעל במשך הזמן שבועות וכדי להימלט מידי הנאצים הוא מרבה לנסוע ברכבות גרמניות... היה עובר מרכבת לרכבת, מחליף כיוונים, קשר שיחה עם קצין נאצי, וכך ניצל. ראשי הקהילה חששו לו ומתוך דאגה כנה, החליטו להכין לו ניירות כאילו היה יהודי (על שם חנוס שמילוביץ') ולשלחו לארץ־ישראל באחת הספינות. הוא הסכים, ועמד „לעלות", אך יום אחד לפני מועד העלייה הוא קיבל פתק מידידה טובה שלו, אווה סמליאס, שהסתתרה בביתו של הפילוסוף הרומני טודור סגאנרי בקלוז', וחששה שמא תיתפס. היא ביקשה את עזרתו. שורבאן סיפר לד"ר מארטון את המקרה, והודיע שאין הוא יכול לעזוב, בהגיעו לקלוז' חיפש אחרי אווה, אך לא מצאו עוד במקום המחבוא שלה. הוא עצמו, נאלץ להסתתר בהרים עד יום השיחרור, הנה באוגוסט 1944.

מאות יהודים, מהם רבים שהגיעו לארץ ישראל, חבים חוב גדול לראול שורבאן, שבזכות תושייתו ואומץ־ליבו הם ניצלו מידי הנאצים.

א.ב. יפה

כפית מורפיום, מתוך רחמים

ד"ר עדינה בלאדי שניידר היתה מתמחה בבית־חולים לילדים בוורשה, כאשר עדיין רשמו בו תרופות אמיתיות. מאוגוסט 1942 היו שם בעיקר „תרופות הצלה", אשר שיחררו את הילדים ממוות אכזרי בידי הנאצים ■ זיכרונות

מאת יוסף שמי

ד"ר עדינה בלאדי־שניידר, כיום במונטריאול, הייתה מתמחה בבית־חולים לילדים על שם ברסון ובאומן בוורשה. ההתמחות שלה החלה באותו מוסד בפברואר 1940. אז עדיין רשמו תרופות לילדים ונתנו לתינוקות ויטמינים בתוספת ביצה וקקאו. המחלות היו שגרתיות וכך גם הטיפול. הרופאים עבדו במשמרות. כן, גם האחיות. נשמרו שעות הביקור אצל החולים. ד"ר בלאדי שניידר נשארה בבית חולים עד אוגוסט 1942, כאשר הרופאים נתבקשו על־ידי קרובי משפחה להזריק ליקיריהם מנת מורפיום, כדי לחסוך מהם רצח אכזרי. הגרמנים הרגו את כל אלה שלא היו כשירים לתנועה ולהליכה עד קרונות השילוח.

היא נשארה בצוות מצומצם בבית החולים אחרי האקציה הגדולה. והיתה כמעט עדת ראיה למרד הגיטו בינואר 1943 ואחר־כך באפריל אותה שנה. היא היתה זו שנתנה „תרופות הצלה" לילדים בני שלוש, שש וכיוצא — כפית מורפיום שהעניקה לילדים כדי מוות ללא ייסורים.

את זכרונותיה פירסמה ד"ר בלאדי־שניידר באחד מכתבי־העת המחתרתיים, היוצאים לאור בפולין של 1987. הזיכרונות שרשמה עוד מזמן המלחמה. אחרי הבריחה מהגיטו, נקלעה במחנה המרד שפרץ בוורשה בסוף יולי 1944, שנה ורבע אחרי דיכוי מרד גיטו וארשה. המרד מ־1944 זכה להנצחה באתרים אקדמאיים; זיכרו של הגטו כמעט נמחק.

זוכרת ד"ר עדינה בלאדי: החומה שהפרידה בין הגיטו לבין הצד „הארי" נעלמה. בית־חולים לילדים, שהוקם אחרי המלחמה במקום המוסד שנחרב, לא זכה בכבוד להיקרא בשמה של ד"ר אנה בראודה־הלר, מנהלת בית החולים והרוח החיה של המקום עד לסוף ימיה. היא לא עזבה את המקום ונשארה עם הילדים גם כאשר פרץ המרד בגטו וארשה. היא עשתה זאת למרות הפצרות של מכרים שהציעו להסתתר בצד „הארי".

ד"ר בלאדי שניידר מתארת „יום של עבודה בבית החולים":

„ערב תאריך סגירת הגטו. מראה הרחוב בשכונה היהודית משתנה מיום ליום, משעה לשעה. רבו מבקשי הנדבות, נטולי הבית, ילדים משוטטים. גדל מספר הילדים חולי השחפת, המורעבים. יותר ויותר פעוטות באו לבית החולים מוכי כינים, נגועי מחלות מידבקות, ילדים שננטשו על־ידי קרוביהם. אך ההנהלה הראשית לא הסכימה לשנות את שיטת העבודה. ביקורי חולים בוצעו כרגיל, נלקחו דגימות־דם ושתן למעבדה. הניירת נוהלה כנדרש בבית־החולים ברמה של עיר גדולה. מדי יום התקיימו ישיבות הצוות הרפואי, כאשר דווח על מקרי מוות. בקיץ 1940 רבו מקרי מוות בקרב תינוקות נטושים שסבלו מפצעי לחץ על העכוזים. כאן קצר המוות קציר איום. לא עזרו תרופות, „תערובות מזינות" ושאר האמצעים. כולם עד האחרון מתו, כמעט ללא בכי.

אחרי התינוקות הנטושים באו ילדים חולי שפעת, בחלקם מבית היתומים של קורצ'אק, מגיל שמונה עד ארבע־עשרה. המחלה וכן המלחמה האיצו את התפתחותם. בינם לבין עצמם דיברו על המטפלים בהם כבעל אנשים לא לגמרי בוגרים, אשר אינם מבינים דבר מהפוקד אותם. בין הילדים נרקמו אהבות, אהבות בלתי אפשריות. כמו בין אריאל בן ה־13 לבין זושיה המבוגרת ממנו בשנה. ארי ניגן בכינור ורבקה בת השש היתה רקדנית בחסד. בערב מוסיקלי־תיאטרלי היא רקדה את „הריקוד פרפר הגוסס". את אביזרי הרקדנית עשתה במו ידיה מנייר צבעוני. זמן קצר לאחר הערב הזה היא נפטרה, ממש כמו פרפר, בשקט. אריאל נפטר אחרי ימים של סבל ויסורים.

אחרי מותו של אריאל עזבתי את המחלקה, בלי להיכנס לפינת חולי השפעת. הילדים עקבו אחרי, החזירו אותי לבית החולים ואמרו — אנחנו יודעים למה לא ביקרת באגף, את מפחדת לעמוד מולנו בגלל מה שקרה לאריאל, אך את לא צריכה לברוח, אנחנו יודעים שכולנו נלך בדרכו של אריאל.

שנה לאחר מכן היה בית החולים מלא וגדוש בילדים מורעבים. בטן נפוחה, פנים נפולות, עיניים עצובות... בילדים אלה טיפלו רופאים שעבדו שעות אין־ספור. אחיות במשמרות של 10־12 שעות ועובדי ניקיון באותה מתכונת: רובם סבלו מנפיחות הרגליים. מחלת הרעב פגעה בכולם.

היו ילדים שרצו להתאשפז. כמו ילד שפשט את בגדיו הבלויים ביום סגריר בחורף 1942/1 ורקד ליד הכניסה לבית החולים. הוא רצה להצטנן כדי שיאלצו לאשפזו. ובין ישיבת צוות לדיון מיקצועי על מחלת הרעב היו פלישות של הגרמנים עם אקדחים שלופים לבית החולים. הם איימו על הרופאים ועל העומדת בראש המוסד. הישיבה האחרונה של הצוות, שעסק בריכוז חומר על תופעות המלוות את „מחלת רעב", התקיימה בסוף אוגוסט, כאשר עמדו לשלוח את רובם של המאושפזים לטרבלינקה. הרופאים קיבלו מידע על מקום הסתרת החומר המדעי שנאסף במשך שנתיים ועל הצורך בהוצאתו מהאדמה אחרי... בידי אלה שישרדו.

אך לפני הישיבה האחרונה עוד היו ניסיונות להציל ילדים. ד"ר עדינה נהגה לתת לשומר האוקראיני מנה של וודקה. תחילה שתתה בעצמה, כדי לשכנע אותו שאין זה רעל, ואחרי השוחד הזה הוא לא התנגד לאסוף ילדים פצועים חולים ותשושים מרחבי ה„אומשלגפלץ". בין הנאספים היו תינוקות בני כמה שבועות או חודשים. זמן מה אחרי זה קיבלו הילדים הללו כפית מורפיום לשם „המתת חסד", כדי לחסוך מהם את הזוועה של ריסוק הראשים מידי הגרמנים והאוקראינים.

גם ד"ר עדינה לקחה לעצמה מנת רעל. הסובבים אותה הכריחוה להקיא את שבלעה. אחרי ההצלה היא שוב טיפלה בילדים — ילדים שידעו שכל קרוביהם כבר אינם: ילדים ששאלו־ביקשו דוקטור, את תישארי איתנו עד הסוף?

באחד הימים הייתה חלוקת „קופונים" — פתקים ששיחררו חלק מחברי הצוות משילוח למחנות, באישור השלטון. הצוות אילץ את מנהלת המוסד, ד"ר אנה בראודה־הלר, להיות מ"מ של כוח עליון, ולחלק את הפתקים. בסוף היא עשתה זאת. ד"ר עדינה היתה בין מקבלי „פתק החיים". ד"ר אנה בראודה־הלר לא לקחה לעצמה כרטיס־מעבר לחלק זה של הגיטו, שעוד אמור היה להישרד לזמן מה. היא נשארה עם הילדים ועזבה איתם את הגיטו, באחד המשלוחים הסופיים. היא סירבה להיענות להצעה לברוח לצד הארי.

כשהקימו אחרי המלחמה את בית החולים במקום המוסד ההרוס, לא הסכימו שלטונות פולין להנציח את שמה של ד"ר הלר. אמרו: „הזמן עוד לא בשל"!

אלה הירהורי כפירה של ד"ר עדינה, שנשארה אחרי המלחמה בפולין. הזיכרונות פורסמו בשמה המלא של ד"ר עדינה, אך בכתב־עת מחתרתי. למרות האיש שמסר לי העתק ואשר כנראה מעורב בעריכת העיתון המחתרתי ובהפצתו, הגיב בקצרה: גם כיום לא קל לפרסם זיכרונות מסוג זה. אומנם אין בהם שום הבעת־דעה שלילית על הפולנים, להיפך, מזכירים שמות של רופאים אשר הסתתרו בצד הארי. מזכירים את התארגנות מחתרתית וההתנגדות מזויינת נגד הניסיון לחדש את המשלוחים לטרבלינקה בינואר 1943, ובין השאר אף מזכירים את שמו של מרק אדלמן, מבין לוחמי המחתרת שזכה לתואר של „לוחם" בעודו בחיים. אך נראה שזה אינו מספק והמחברת נאלצה למסור את כתב היד שלה ל„המעגל השני", הלא רשמי, המחתרתי.

ילדים בגטו וארשה. להתאשפז ולחיות עוד יום

זווית־ראייה של אוקראיני

„לילות קייב" מאת הסופר האוקראיני ז'ורחוביץ, מתאר את סיפור הצלתה של צעירה יהודייה על־ידי חברתה האוקראינית. לאחר שנמלטה מגיא ההריגה בבאבי־יאר. במעשה זה ראתה המצילה את מאבקה שלה נגד הפולש הנאצי. היו גם כאלה.

מאת ורה ידידיה

עליתי ארצה מאוקראינה, ב־1972. מדרך הטבע נמנו עם חברי הטובים גם לא־יהודים שבסביבה. מאז הגעתי לישראל נותק כל קשר עימם, מסיבות מובנות. אולם לא פעם צצה במוחי המחשבה: אילו אירעה השואה בתקופתי, האם אותן חברות אוקראיניות שלי, אשר באמת ובתמים הזדעזעו מכל התופעות האנטישמיות הרבות שבהן נתקלתי, ובליבן הבינו ללבי כאשר הסברתי את רצוני לעזוב את מולדתן — האם הן היו מסתכנות ומצילות אותי, את משפחתי, את חבריי... הייתי מאוד רוצה להאמין שכן.

בימים אלה, על רקע משפט דמיאניוק, מוכר שוב מתעוררת בעיית יחסי יהודים־אוקראינים, הגיע לידי ספר ברוסית, רומאן בשם „לילות קייב", שיצא לאור בבריה"מ ב־1984, פרי עטו של סופר אוקראיני לא מוכר, מיכאיל ז'ורחוביץ'. גיבורי הספר הם יהודים ו„יהודים". הוא מתאר את נטישתה של קייב על־ידי הארמייה הסובייטית ה־37 ופלישת הגרמנים ומעלה את סיפורה של המחתרת האוקראינית למאבק נגד הפולש הנאצי. הסופר מצייר את דמויות אנשי המחתרת כאנשים בעלי חששות, פחדים, התלבטויות וטעויות של בני־תמותה רגילים, שלצד ההצלחות במאבקם ידעו גם לא מעט כשלונות. אולם לעניינו אתעכב כאן על הנקודה היהודית — זווית הראייה של אוקראיני.

„לילות קייב" מתאר את הטרגדיה של היהודים שנותרו בעיר הכבושה, כורדים, מוריאנים, אך חדורי רצון לשרוד. כל זה מוגש לקורא באמצעות דמויותיהן של שתי נערות יהודיות, חברות טובות. מאריאנה היא התגלמותה של היהדות הנכנעת, שנספתה בשואה, ואילו ז'ניה היא החזקה, המורדת, הנושאת את המשך קיום היהדות כולה.

מאריאנה, הנשואה לאוקראיני בשם אולקסה, מתייעצת עם ז'ניה עם פרסום הצו הגרמני, שהורה לכל יהודי העיר קייב להתייצב ב־29 בספטמבר 1941, ב־8 בערב ליד בית הקברות, עם מסמכיהם האישיים, כספם, ובגדיהם. נדמה שאיש אינו מעלה בדעתו מה צפוי ליהודים. כל אחת מהחברות נושאת תקווה בלבה. מאריאנה, שבעלה האהוב יגן עליה ועל בנם הקטן, לובה, וז'ניה, גרושתו של אוקראיני, מאמינה שתעודותיה, על שם בעלה, יעזרו לה.

הסבתא האוקראינית הלכה עם נכדה וכלתה

אולם אולקסה, הבעל, מסרב ללוות את רעייתו ובנו למקום האיסוף אל הגטו, בעוד אמו, אוקראינית כפרית פשוטה, גאנה שמה, מצטרפת אל כלתה.

כאשר הם מתקרבים לבאבי־יאר ונשמעות יריות בלתי פוסקות, מנסה סבתא גאנה להציל את נכדה ולהסתלק מהמקום. משלא עולה הדבר בידה, היא הולכת עם מאריאנה ולובה הקטן, עד הסוף. אולקסה, המתייסר בחוסר מידע על גורל אשתו, בנו ואמו, מתרוצץ ברחובות ושואל אנשים. אולם „אף אחד לא ידע כלום, וכולם ידעו הכל. עשרות שמועות והשערות עברו מפה לפה, אפשריות ובלתי אפשריות, מפחידות ומרגיעות..."

ז'ורחוביץ' מאשים את החברה האוקראינית באדישות, בחוסר מעורבות, בחוסר רצון לעזור ליהודים.

ז'ניה, המאוהבת בסאשה, מלווה את אמה ודודתה. „היא לא הרגישה בריח העשן הצורב שעמד באוויר, בפתיתי האפר שהרוח נשאה עימה. ז'ניה הסתכלה סביב. פנים דרוכות, צהובות, העידו על דאגה עמוקה. היא החלה להקשיב לקטעי שיחות:

— למה כל זה?

— גטו? מה פירוש „גטו"?

— קרונות משא? לאן?

— ולמה כולם יחד?

— אבי נהרג בפרעות פטליורה...

— ואחי בחזית. האם יודעים מה קורה כאן?

— אני חברת הקומסומול. כאשר נצא מחוץ לעיר — אברח לפרטיזנים.

— אנחנו שייכים לעם הסובייטי...

— בחזית... שם יש נשק, והם הורגים את החיות האלו...

— להילחם אפשר בכל מקום. אנחנו נירק להם בפרצופים".

נשיפת המוות

ואז רואה ז'ניה משהו בלתי מושג: האנשים החלו להתפשט. „בשקט קודר, תחת איום קני הרובים, התפשטו מבוגרים, ילדים, גברים ונשים, התנועות היו בלתי טבעיות, כאילו תחת היפנוזה...

— „אמא! צעקה ז'ניה, כך שהגרון כאב. אבל היא צרחה עוד יותר חזק. א־מא! מאי־שם, מלפנים, שמעה את זעקת היאוש של אמה:

ז'ניה! הינצלי! ז'ניה, אני מתחננת!...

„ז'ניה זינקה לאחור. לידה עברו אנשים. זה לא היה אותו המון אדם שראתה לפני שעה ברחובות.

„נשיפת המוות הגיעה מבאבי־יאר והחתימה אלפי פנים. לאחרים זה גרם להיאנח, להתפלל, לפרוץ בבכי. הגידופים התחננו, ביקשו לדחות, לפחות לרגע, את המכה האחרונה. הם צללו אל עומקו של הפחד, אוחזים בקרוביהם, מעוותים, חורקי שיניים, מחובקים בשנאה וברצון אחד בלבד: מהר, מהר!

„והיו שקפאו מאימה, דעתם מתערפלת והם גוררים את רגליהם באדישות, כמו היו כבר מתים, גוררים עצמם לקראת הכדורים".

תמונה אחת נחרטת בזכרונה של ז'ניה, כאשר צעקת יאוש, אחת מרבות, מפלחת את האוויר:

„ואניה! אהובי, לך לך מכאן!"

„צעירה כבת עשרים ניסתה להסיר מעליה את זרועו של גבר גבוה, שאחז בה בחוזקה. אך הוא סירב בעקשנות, חיבק אותה ואמר: „ — אני אותך לא אעזוב".

ז'ניה מצטרפת לכמה עשרות המלווים הלא־יהודיים, אלא שכעבור זמן מה מובילים גם אותם — לשם... כדי שלא יספרו מה ראו ושמעו. אך כבר אין מאלצים אותם להתפשט. הערב ירד והגרמנים מיהרו.

„ז'ניה, כולה נמתחה. עכשיו, הנה, עכשיו... ופתאום, נפלה לתהום.

„ובאותו רגע, ואולי קצת מאוחר יותר, נשמעו הירויות. נדמה היה לה שהיא נופלת ונופלת. שמעה אנחות וקולות צרודים. אחרים כנראה זזו, וידו בהם. אחר־כך, מלמעלה, החלו לזרוק פנימה עפר באתים. ז'ניה שכבה אפרקדן, שומעת איך גושי האדמה נופלים ומתפוררים על רגליה, על פניה. אבל לא היתה מסוגלת לזוז.

„אותי קוברים! קוברים! — זעקה חרש, לפני ששקעה שוב בעלטה".

אולם ז'ניה מצליחה לצאת מן התופת של באבי־יאר. איכרה אחת נותנת לה מים ולחם ובגדים נקיים. טאניה, חברתה לכיתה, שאיתה גדלה ושיחקה, שיחד התחלקו בסודות ילדות, מסרבת להסתיר אותה. חברה אחרת לוקחת אותה אל ביתה ומסתירה אותה.

חוויה של מצילתה מקבלים תוכן חדש — היא הצליחה לעשות משהו נגד המרצחים הנאצים. היא — לא פחדה. גם כאשר שמעה בלילות את אנחותיה של ז'ניה, וכאשר שאלה „מה קרה", וז'ניה רק שתקה ושתקה.

לימים מוצאת ז'ניה את אהובה, סאשה, וכאשר היא שואלת אותה אם מצאה את אנשי המחתרת הוא עונה שהם, שניהם, הינם המחתרת. המלחמה נמשכת וז'ניה נוטלת חלק פעיל במאבק נגד הגרמנים.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורג
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

הפועל ת"א כפתה תיקו 0:0 על בית"ר ירושלים במשחק־המוקד במחזור ה־26 בליגה הלאומית

אין עדיין חילופי שלטון בבלומפילד

★ התחתית מתעוררת: יבנה – לוד 0:2; בית"ר ת"א – באר־שבע 1:1 ★ בקרב־היורדות: בית"ר נתניה – יפו 1:4!

★ בני־יהודה עדיין לא מנוצחת – 0:0 עם מכבי נתניה; 1:1 בדרבי בפ"ת; מכבי חיפה – מכבי ת"א 1:1; שמשון – כפר־סבא 1:3

שוער בית"ר ירושלים, יוסי מזרחי, הודף כדור מול משה סיני מהפועל ת"א. אתמול בבלומפילד (0:0) (צילם: אריה קנפר)

טבלה לאומית

.1	בית"ר ירושלים	26	16	9	1	25־52	57
.2	בני־יהודה ת"א	26	11	15	—	17־12	48
.3	מכבי תא"	26	10	11	5	20־38	41
.4	מכבי פ"ת	26	10	9	7	19־25	39
.5	שמשון ת"א	26	8	14	4	17־29	38
.6	הפועל כפר־סבא	26	10	8	8	30־34	38
.7	מכבי נתניה	26	10	8	8	26־27	38
.8	הפועל לוד	26	9	10	7	17־28	37
.9	הפועל פ"ת	26	9	10	7	21־28	37
.10	מכבי חיפה	26	7	11	8	24־28	32
.11	הפועל באר־שבע	26	6	12	8	16־14	30
.12	הפועל ת"א	26	5	14	7	19־18	29
.13	בית"ר ת"א	26	5	12	9	35־27	27
.14	מכבי יבנה	26	5	9	12	31־23	24
.15	מכבי יפו	26	3	9	14	42־18	18
.16	בית"ר נתניה	26	3	1	22	79־17	10

כדורגל

אין חילופי אלופים בליגה הלאומית בכדורגל בתום המחזור ה־26 האלופה המועדת, בית"ר ירושלים, שבאה לבלומפילד לחגוג, לא יכלה לאלופה היוצאת. הפועל ת"א, שלאחר 0:0 נותרה במקום ה־12, עדיין בטווח הסכנה.

בני־יהודה ת"א, השנייה, בלתי־מנוצחת גם בתום 26 מחזורים, בסיימה בתיקו 0:0 עם מכבי נתניה, מהמקום ה־7.

התחתית מתחממת: נצחון מכבי יבנה על הפועל לוד — 0:2, הדליק שביב של תקווה בקבוצת יבנה, שעדיין מדורגת במקום ה־14 מתחת לקו־האדום.

מכבי יפו (15) תצטרף כנראה לבית"ר נתניה, שכבר ירדה, לאחר שבקרב ביניהן קצרה בית"ר נתניה נצחון מכריע ומפתיע — 1:4. כנראה שהמוטיבציה של היפואים רעכה לגמרי. היה זה נצחון ראשון של בית"ר נתניה מאז ה־13 בדצמבר.

בקרב תחתית נוסף נפרדו בתיקו 1:1 באיצטדיון וינטר ברמת־גן קבוצות הפועל באר־שבע (11) ובית"ר ת"א (13) — 1:1. מצבה של בית"ר ת"א החמיר מעט לאחר שיבנה התקרבה אליה לכדי 3 נקודות.

בדרבי הפתח־תקוואי לא היתה הכרעה: הפועל פ"ת (ירדה מהמקום ה־8 ל־9) כבשה ראשונה אולם מכבי פ"ת (עלתה מהמקום ה־5 ל־4) השוותה ל־1:1.

נצחון נאה קצרה קבוצת שמשון ת"א על הפועל כפר־סבא — 1:3. שמשון זינקה מהמקום ה־9 ל־5 והפועל כפר־סבא נסוגה מהמקום ה־4 ל־6.

שני שערים שנכבשו תוך 60 שניות חילקו בקרית־אליעזר את הנקודות בין מכבי חיפה (10) ומכבי ת"א (3) — 1:1.

כ־30 אלף צופים חזו במשחקי אתמול, בהם הובקעו 17 שערים.

שים לב

תכנון הפוך

מסק אם השתתפות נבחרת הנוער של ישראל בכדורגל בטורניר הבין־לאומי בבלינזונה שוויץ, תרמה משהו. לדעתי, בעיצומם של משחקי הליגה לשגר נבחרת לטורניר־יידידותי של קבוצות, ולא נבחרות, זו שטות גמורה. אנו רוצים בפעילות בין־לאומית, אבל חייב להיות הגיון בכל תכנון. לא על כל הזמנה צריך לקפוץ.

ישנם אבטורדים בפעילות שאינה מחייבת. כך, למשל, נסעה נבחרת הנוער של ישראל לטורניד של קבוצות בשוויץ, בעוד נבחרות הנערים והילדים של מכבי ישראל נטלו חלק ב..טורניר בצרפת, בו השתתפו נבחרות לאומיות.

על ועדת הנוער של ההתאחדות לכדורגל לבחון כל השתתפות לגופה. אי־אפשר לאמץ כל הזמנה. ישנם טורנירים חשובים שאסור להפסידם. אבל ישנם כאלה — כמו טורניר הקבוצות בשוויץ — שהיה צריך לשקול שבעתיים את ההשתתפות בו.

אל נשכח, כדורגלני נבחרת הנוער משתייכים לקבוצות. הנמצאות כיום ב"פיניש" בליגות השונות. יש ביניהם שחקני־מפתח המסוגלים לחרוץ גורל משחקים. גם מה שקרה בקשר לניפויו של כדורגלן הפועל פ"ת, מני בסון, זקוק לחקירה. אגודתו טוענת שנפגעה משום שבנבחרת שנסעה לשוויץ כבר היו שני כדורגלנים מאותה קבוצה. אילו לא נופה בסון, שהוא שחקן ליגה לאומית (!) שכבש העונה 7 שערים, היה צריך לדחות את משחקה של הפועל פ"ת נגד מכבי יבנה. שכן השתתפות שלושה שחקנים בנבחרת מחייבת דחייה. אינני יודע אם הניפוי אכן היה בגלל סיבה זו אולם הדבר אינו חלק. אין עשן בלי אש.

סבורני שהופעה בטורנירים של קבוצות זה לא מכובד לנבחרת הלאומית. מי שחושב שעל־ידי השתתפות כזו באירופה נקרם את קבלתנו ליבשת אינו אלא טועה. מי שלא מכבד את עצמו — אין מכבדים אותו.

* * *

הצעה למכבי ת"א: חילופי הנהגה

מכבי תל־אביב היא אגודה גדולה וותיקה, המקיפה ענפי ספורט רבים. הכדורסל העלה את המוניטין שלה לשיאים שלא ידענו בעבר. בשבוע שעבר בא הכדורגל באותה אגודה והוכיח כי יש לה שני פנים.

— הכל מכיאים — ובצדק — את הכדורסל של מכבי ת"א כדוגמא לניהול מעולה. זו גם הסיבה להישגי־העל של המחלקה, שחרגה ממוסכמות, וגם אוהדי ספורט מאגודות אחרות מחזיקים לה אצבעות כשהיא מתמודדת בזירה הבין־לאומית.

בא הכדורגל והוכיח את ההיפך הגמור. לא רק שלא למד מהכדורסל כיצד לנהל מחלקה אלא שגילה קנוניות וסכסוכים מאחורי־הקלעים. הדברים לא רק חמורים אלא מוכיחים על מלחמות־עסקנים המתנהלות בשצף־קצף. נאשימים כי המחלקה מנוהלת כחנות מכולת (אגב, ראיתי כבר חנויות המנוהלות למופת) אחרים טוענים על "מצבו הנפשי" של עסקן מסויים. בקיצור, ים של השמצות הזודים בגלים גבוהים. כל יום "גילויים" חדשים. הכל פרץ בקשר למינוי מאמן. לאחר שנסים בכר נבחר ע"י הוועדה המקצועית באו ראשי המחלקה והאגודה והעדיפו את גיורא שפיגל.

יש לי רעיון למכבי ת"א: לתת לעסקני הכדורסל, ובראשם עו"ד שמעון מזרחי, לנהל את הכדורגל. אבל בשום פנים ואופן לא לתת לאנשי הכדורגל לנהל את הכדורסל.

* * *

שמחה מוקדמת

בשבוע שעבר התבשרנו: לירושלים יהיה איצטדיון כדורגל בדרום העיר, עם 12 אלף מקומות־ישיבה. הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה אישרה זאת. אני מציע להתייחס להבר — עד במה שאנו רוצים שיהיה נכון — בערבון מוגבל.

האמנתי כבר לפני כמה שנים, כאשר ראש העיר, טדי קולק, גייס כספים והחל בעבודות תשתית, שאכן יהיה לירושלים איצטדיון ראוי לשמו, כמו לכל עיר גדולה. אבל או באו החוגים החרדים וטירפדו את הנושא.

החוגים החילוניים שנידם ההכרעה נכבעו לא פעם ללחץ, וחוששני שגם הפעם יספיק שש"ס או אגודת ישראל ישמיעו "פיפס" והנושא — אם לא ייגנז — עלול להידחות לאחרית הימים.

הנושא הוא בידי ראש הממשלה. כמו שקרה למנחם בגין, שהתייצב בזמנו לצד אלה שלחצו נגד הקמת האיצטדיון, עלול לקרות ליצחק שמיר. תקוות חייבת להיות אבל העובדות בשטח מוכיחות שהשמחה מוקדמת. נשמח באשר והאיצטדיון ייחנך.

[חתימה]

רק מחצית אחת הלהיבה

מכבי פ"ת — הפועל פ"ת 1:1 (1:1)

קבוצות מכבי והפועל פ"ת נפרדו בתיקו 1:1, בדרבי פתח־תקואי שהתעלה רק במחצית הראשונה.

תניכיו של המנהל גיורא שפיגל מהפועל פ"ת פתחו, החל משריקת השופט עובדיה בן־יצחק, בתנופה

רבה, וכבר בדקה הראשונה נגח גבע מרקוס מקרוב מעל לקורה. חלפו רק שש דקות, ועוז אליה, בעימות של אחד־על־אחד מול השוער עופר סביאן, בעט למשקוף.

רק בדקה ה־27 עלתה הפועל פ"ת ליתרון 0:1: עוז אליה העלה כדור לכוון רחבת ה־16, וניר לוין, ששיחק בקישור, נגח מעל ידיו המושטות של עופר סביאן.

השער עורר את שחקני מכבי פ"ת, שבניצוחו של איל בגלייטר, הטוב במגרש, הצליחו להשוות.

בדקה ה־34 שרק עובדיה בן־יצחק על כדור־עונשין לזכות מכבי פ"ת. בגלייטר הגביה את הכדור, וידון פרסלני, שבלט בהגנה, הגיח מול השוער רוני ג'דבי ונגח לרשת — 1:1.

שחקני מכבי פ"ת המשיכו לתת את הטון עד לשריקת המחצית, אולם ללא תכלית.

המחצית השנייה היתה סיפור שונה. בניגוד גמור ל־45 הדקות הראשונות, כהן גילו שחקני שתי הקבוצות יכולת טובה, ושני השערים עמדו בסכנה. "נרגע" המשחק לחלוטין.

מאבק נוקשה איפיין מחצית זו. 2500 צופים חזו במשחק באיצטדיון הפועל פ"ת; צהובים נשלפו לעוז אליה ולאבינועם קייסי (הפועל) וליעקב אוזבל (מכבי).

השחקן המצטיין: אייל בגלייטר

● מכבי פ"ת: סביאן, אוזבל, צופין, פרסלני, דאן, בגלייטר, אלישע לוי, מאיר כהן, נאדל, מוסלי (רבינוביץ), רפי כהן.

● הפועל פ"ת: רוני ג'דבי, דוד לוי, סאבו, בורניק, לסרי, קייסי (קוושווילי), חזן, אליה, לוין, מרקוס, בסון.

עמי רוזנברג

הניחוש הנכון

1. מכבי יבנה — הפועל לוד 1
2. בית"ר ת"א — הפ. באר־שבע x
3. שמשון ת"א — הפ. כפ.־סבא 1
4. בית"ר י־ם — הפועל ת"א x
5. מכבי חיפה — מכבי ת"א x
6. בני־יהודה — מכבי נתניה x
7. מכבי פ"ת — הפועל פ"ת x
8. בית"ר נהריה — מכ. שעריים 2
9. הפועל חולון — הפו' טבריה x
10. הפועל חדרה — הפועל עכו x
11. הפועל ר"ג — הפועל חיפה x
12. הפ. בית־שאן — הפועל י־ם x
13. הפ. דימונה — הכח ר"ג 2
14. הפ. מרמורק — בית"ר רמלה 2

יבנה הסתפקה במחצית אחת

מכבי יבנה — הפועל לוד 0:2 (0:2)

שלוש נקודות יקרות צברה מכבי יבנה במגרשה, בגברה על הפועל לוד — 0:2. נצחון זה מרווה מנת־חמצן במאבקה של יבנה על מקומה בליגה הלאומית.

בפתיחת המשחק נטלה יבנה את היוזמה לרגליה ושחקניה נראו חרורי רוח־קרב. יתרונה של יבנה בלט לאורך כל המחצית הראשונה. ותלוצה הפעלתן אשר חלפון הגיח פעם אחר פעם מול שוער הפועל לוד, יעקב בנודים. אך החטיא. השיא היה בדקה ה־17 כשחלפון עמד יחידי, כמטר משערו של בנודים המצויין, ובעט לגופו של השוער המזנק.

לוד הרדימה בחולשתה. חלוציה — רונן הלל, ויקי פרץ ורפי שמואל — לא הצליחו לבצע במחצית הראשונה אפילו פעולה חיובית אחת. ואכן, בדקה ה־33 נשאו מאמצי יבנה פרי. הקשר ציון יעקב הגביה כדור מימין, רב רמלר לא הצליח להגיע אליו, אבל חלפון הגיח בזמן הנכון ונגח לרשת — 0:1 ליבנה.

שליטתה של יבנה גברה. רק השתהותם של החלוצים, רמלר וועקנין, ועצירותיו הנאות של השוער יעקב בנודים לא הגדילו את מספר השערים. כל זאת עד לדקה ה־42. אז ניצב טוארון, מגן יבנה, בפינה השמאלית, נראה שהוא עומד לחגביה, אבל הכדור הקשתי שלשח לרחבה הטעה את בנודים וחדר לרשת — 0:2.

המחצית השנייה היתה שונה בתכלית. אמנם יבנה נתנה עדיין את הטון במגרש וחלוציה תקפו אך המשחק ירד ברמתו. רק שוער לוד, יעקב בנודים, הצליח לעורר את היציעים בכמה עצירות מצויינות.

שפט יעקב שיינר, לעיני 700 צופים, במגרש ביבנה.

השחקן המצטיין: אשר חלפון

● מכבי יבנה: קונסטנטין, אוסמו, אלקבץ, עלוואת, סלומון, בוארון, בן־שמעון, ציון יעקב, ועקנין, רמלר, חלפון.

● הפועל לוד: יעקב בנודים, יצחק בנודים, נעמן, אורי בנודים, ברדוגו, שלמה חביב (בן־הרוש), מאיה, יעקב הלל, רפי שמואל, פרץ (קטשווילי), רונן הלל.

אלכס קליין

מלחי החטיא נצחון

בני־יהודה — מכבי נתניה 0:0

האטרקציה היחידה שהיתה אתמול במשחק התיקו אפס בין בני־יהודה ת"א ומכבי נתניה, היה "התרנגול" שסימל יותר מכל את הכדורגל שלנו שנראה ממש במוזהו...

המשחק נפתח בדקת דומיה לזכרו של החייל אסף אלון, שנפל בגבול הצפון, אלון היה שחקן נוער בקבוצת בני־יהודה.

המיפגש שהיה חלש סבל מהרוח החזקה שנשבה והיתולה לא פעם בכדור. השחקנים הטכניים בשתי הקבוצות היו אובדי־עצות כאשר הכדור היה בורח ליעדים בלתי־מתוכננים.

בכל זאת הצליחו חלוצי בני־יהודה, דוד גורדנה ומשה איזנברג, ליצור לחץ במחצית השנייה על שערו של יעקב בלרב; רק חוסר ריכוז ברחבה מנע מהחלוצים להשיג נצחון. ה"זהובים", שמחזיקים בתואר מדהים של 26 משחקים ללא הפסד, חסרו את הבלם יעקב סגל והחלוץ אהוד בן־טובים, הנמצא באבל.

מכבי נתניה גילתה משחק נרפה, חלש ולא מדוייק. שחקני הקישור כמעט שלא הורגשו, ובחוד לא הגיעו רוני לוי ושלום תקוה למצבי הבקעה מול שוער בני־יהודה, יעקב אסייג.

היחידי במגרש שגילה ניצוצות של כדורגל היה שחקן בני־יהודה גיא שרעבי, ששמר על תקוה ובעט כמה בעיטות נאות לשער נתניה.

בדקה ה־20 חטף גורדנה כדור מבלם מכבי נתניה, חיים בר, כ־30 מטר משער נתניה; גורדנה וזר לכיוון השער ובלרב, שיצא מולו, הציל ברגלו שער בטוח.

בדקה ה־73 יכול היה אבינעם מלחי לכבוש שער־נצחון. הוא ניצב לבדו מול בלרב, אחרי מסירה של גורדנה ומשני מטר בעט חלש לידי השוער.

שפט יצחק בן־יצחק בשכונת התקווה, לעיני 2000 צופים.

השחקן המצטיין: גיא שרעבי

● בני־יהודה: אסייג, מלמן, אדיב, שרעבי, עלו, דיין, אייל חיים, מלחי, גורדנה, איזנברג, שירזי (רמי לוי).

● מכבי נתניה: בלרב, שמעון מנחם, בר, חסן, חיים לוי, מסיקה (רוחן), גראוטה, לם (בוארון), חלמה, רוני לוי, תקוה. נפתלי כהן

במחזור הבא

ליגה לאומית

מכבי פ"ת — מכבי יבנה; הפועל פ"ת — בני־יהודה ת"א; מכבי נתניה — מכבי חיפה; מכבי ת"א — בית"ר ירושלים; הפועל ת"א — שמשון ת"א; הפועל כפר־סבא — בית"ר ת"א; הפועל באר־שבע — בית"ר נתניה; מכבי יפו — הפועל לוד.

ליגה ארצית

הפועל מרמורק — בית"ר נהריה; בית"ר רמלה — הפועל דימונה; הכח רמת־גן — הפועל יהוד; מכבי רמת־עמידר — הפועל בית־שאן; הפועל ירושלים — הפועל רמת־גן; הפועל חיפה — הפועל חדרה; הפועל עכו — הפועל חולון; הפועל טבריה — מכבי שעריים.

מלך השערים

1. מלמיליאן (בית"ר י־ם) 16
2. אוחנה (בית"ר ירושלים) 13
3. יאני (הפועל כפר־סבא) 12
4. ס. מלכה (בית"ר ירושלים) 11
–. י. מנחם (מכבי נתניה) 11

26.4.87

המשחק המרכזי

פיזנטי ניטרל את אוחנה – והתוצאה אין שערים

בית"ר ירושלים — הפועל ת"א 0:0

מאת אורי שטינבך

בינו את המשחק הזה, משחק האליפות; בינו אותו כמשחק ההכתרה של בית"ר ירושלים, אבל אתמול, בבלומפילד, הצליחה האלופה שבדרך להשיג רק תיקו 0:0 מול הפועל תל־אביב.

15 אלף צופים נקבצו באיצטדיון היפואי כדי לחזות בהצגה הזו. אי־אפשר לומר כי צאו מאוכזבים בתום 90 הדקות. "על הנייר" היה זה משחק בין צמרת ותחתית כאשר המוליכה, בית"ר ירושלים, אירחה את האלופה היוצאת, הפועל ת"א, שבמשך 11 מחזורים לא ניצחה.

אבל מה שנכון "על הנייר" לא תמיד בא לידי ביטוי על כר־הדשא. הפועל תל־אביב היוותה יריב שקול לבית"ר ירושלים.

הפועל ת"א שיתקה כדי לא לספוג שער והצליחה במשימתה. הקבוצה הכליסה את דוד פיזנטי, שחוזר אט־אט לכושר משחק מעולה. פיזנטי נצמד לכוכב הירושלמי, אלי אוחנה, וניטרל אותו כליל, וכך ניטרל העוקץ מהתקפת המארחים. כאשר פיזנטי שיחק צמוד־צמוד לאוחנה, עשה אותו הדבר, אם־כי לא בהצלחה גדולה, יוסי ואנו, שנצמד לאורי מלמיליאן, והשתדל להצר את צעדיו.

הפועל ת"א לא נבהלה מהיריב הירושלמי. היא גילתה את משחקה הטוב, היטבתה להטריד את שערו של יוסי מזרחי, ואף כבשה שער ע"י מוריס זאנו שנפסל בטענת נבדל.

בית"ר ירושלים חיפשה את שערו של אריה אלטר, אך לא הצליחה למצוא את הדרך להבקיעו. גם העובדה שהפועל ת"א צופפה את מערך הקישור ..., היקשתה על הירושלמים לפרוץ ולהגיע לטווחי סיכון.

בכלל היו ... הקישור הירושלמים חלשים, לבד מאורי מלמיליאן, וחולו... זו היא שנטלה את המחץ ואת נסיונות ההבקעה של התקפת בית"ר.

שלמה שירזי היה, כרגיל, הבולט בפריצותיו באגף שמאל, אך הפעם, למרות פר...ותיו הסוחפות ונסיונות הבעיטה שלו, לא מצא את הדרך לרשת.

אבי כהן, שחזר לשחק באגף ימין, ניסה לתמוך בהתקפתו, ללא הועיל. גם השינויים שערך המאמן דרור קשטן, כשנשילב במשחק את אבי נלדור ואת דידו, כדי להגביר את מחץ קבוצתו, לא עזרו.

מה שכן עזר היה הדיווח מהמגרש בשכונת־התקווה שגם היריבה למירוץ האליפות, בני־יהודה, סיימה את משחקה בתוצאה זהה. מגן הפועל ת"... אילן שוקרון, נפגע ברגלו בהיתקלות עם קדוש והובהל לבית־החו...ים.

שפט צבי שר... לעיני 15,000 צופים, באיצטדיון בלומפילד.

השחקן המצטיין: דוד פיזנטי

● בית"ר ירושלים: יוסי מזרחי, אבי כהן, חנן אזולאי, אישש, שירזי, קדוש, ... הרץ (דידו), סמי מלכה, מלמיליאן, וונדרמולן (נלדור), אלי אוחנה.

● הפועל ת"א: אלטר, שוקרון (הרשליקוביץ), אקחויז, עמר, פיזנטי, ... אלי כהן, סיני, זאנו (שבתאי לוי), לנדאו.

הצגה של שמשון

שמשון ת"א — הפועל כפר־סבא 1:3 (0:2)

בני הספר־ליגה "צופים שנוד... כנראה, מעל ... של שחק... באיצטדיון ... בעיטות, את ... — 1:3.

שתי הקבוצות המשוחררות ... מאבק־הצמרת ... אישיות, וכך ... פתוח ולעתים מהנה. ... חולית קישור

התקפית, עם אב יעם עובדיה, שלמה מזרחי ויגאל הלל, היתה תכליתית מירבתה. כפר־סבא חסרה את אלי יאני ומאיר נוהר. גם מייקל יפה יצחק מחצית א"ת בלבד, וכך לא יכלו יצחק מימוני ובני סילוס להטריד את אבי חדד שוערה היציב של שמשון.

לאחר כדור אויד ששיגר אופיר הלל, מגן הפועל כפר־סבא, אל בין חמורי קורות שער שמשון (10), כנהרת, נטלו שלמה מזרחי וחבריו משמשון את המושכו...

אבינעם עובדיה נרץ בדקה ה־24 לרחבת שער כפר־סבא; גדעון סיימון הכשיל את המגן הנבחרת ולשופט עובדיה צבי ...א נותר אלא לפסוק על בעיטת־11. שלמה מזרחי בעט בקלילות — 1:0.

כין השער הראשון והשני של כמשון החמיץ יצחק מימוני (34) הזדמנות יפה וצפה כיצד אורי כהן משמשון תכליתי ממנו כשכבש בדקה ה־41 את השער השני לזכות שמשון לאחר בעיטת־קרן.

שמשון לא הרפתה. במחצית השנייה המשיכה בלחצה על שערו של אדיר שמיר. בדקה ה־54 הדף שמיר כדור שבעט יום־טוב שוקרון; מעונג, שהתקדם לכבוש הבלם אפרים אורי כהן, וקבע מקרוב — 0:3.

חלוצי הפועל כפר־סבא ביקשו להשיג שער כבוד. בקשתם התמלאה 7 דקות לסיום: יואב מללי קלע כדור ברחבת שמשון ומ־14 נכנס במדויק לרשת — 1:3.

11 אלף צופים חזו במשחק לצלילי משרוקיתו של עובדיה צבי, ששלף צהובים ליגאל הלל (שמשון) ולתמיר בן־חיים (כפר־סבא).

השחקן המצטיין: יפתח הלוי

● שמשון ת"א: חדד, דהרי, אורי כהן, ברדה, הלוי, אפרים שמעונוב, יגאל הלל, עובדיה, שלמה מזרחי, רמתי (ארמוני), שוקרון (אבי מלכה).

● הפועל כפר־סבא: שמיר, הלל, סייכון, אוסיר בן־חיים, אינשטיין, מללי, יפה (ספורטה), תמיר בן חיים, רביבו, מימוני, סילוס.

יצחק ויסהוף

שנהר – מאמן הפועל כפר־סבא

מאת יצחק ויסהוף

שמעון שנהר, כיום מאמן מכבי ת"א, יאמן בעונת המשחקים הבאה את הפועל כפר־סבא ויחליף את נסים בכר.

הפועל כפר־סבא הגיעה ביום שישי לסיכום עם שנהר, ובין שני הצדדים נחתם חוזה לעונה אחת.

אורי כהן נוגח את השער השני לשמשון ת"א לרשת הפועל כפר־סבא (1:3) (צילם: אריה קנפר)

ירון כהן ספק הוכשל

בית"ר ת"א — הפועל באר־שבע 1:1 (1:0)

בשהרב מונחת־על־צווארה לא הצליחה בית"ר ת"א לזכות ביותר מנקודת־ליגה אחת במשחקה הביתי מול הפועל באר־שבע — 1:1.

לחץ רצוף של שחקני בית"ר ת"א הצביע פעם נוספת על אזלת־רגלם של החלוצים. במשך 70 מתוך 90 דקות המשחק שלטו התל־אביבים. שחקני הפועל באר־שבע הסתגרו בהגנה צפופה, וכמעט שלא סיכנו את שערו של אלי גדבי, שוער בית"ר.

בדקה ה־20 יצאו שחקני באר־שבע להתקפה ראשונה וכבשו את שער היתרון: היה זה יוסי שושני, שחלף על פני ההגנה החלשה של בית"ר, שיגר כדור־רוחב. ויובל אוחנה, שהגיח, רחק את הכדור לרשת - 0:1 להפועל באר־שבע.

נסים כהן, "המוח המתכנן" של בית"ר ת"א, דירבן את חבריו לעבור להתקפות נגד על שער באר־שבע, אולם המארחים שהגביהו כדורים למרכז רחבת היריב, נתקלו בשוער מצויין, מריו זוכוביצקי, ובלמיו שלמה אילוז ואפרים דוידי, שקטעו את הנסיונות לכבוש.

בדקה ה־55 הצליחה בית"ר ת"א להשוות בבעיטת־11. ירון כהן פרץ לרחבה, ספק־הוכשל־ספק־נפל. אך השופט חיים ליפקוביץ הצביע לעבר הנקודה־הלבנה. שחקני באר־שבע ומאמנם דרור ברנור ניסו במשך שתי דקות לשנות את רוע־הגזירה אולם ליפקוביץ היה איתן בדעתו. דוד לביא בעט את הכדור לרשת — 1:1.

מדקה זו ועד לסיום המשיכו שחקני בית"ר ת"א, בניצוחו של רונן שוייג, לתקוף את שערו של זוכוביצקי. לבד מכדור אדיר של שוייג למשקוף, לא הצליחו חבריו לאיים על השער.

שפט חיים ליפקוביץ, לעיני 500 צופים, באיצטדיון זינגר ברמת־גן.

השחקן המצטיין: אפרים דוידי

● בית"ר ת"א: גדבי, קצב, יעקב כהן, עמר, אבן־צור (זעירא), נסים גדבי (עמרן), נסים כהן, טורס, שוייג, ירון כהן, לביא.

● הפועל באר־שבע: זוכוביצקי, בן־חמו, דוידי, אילוז, גונן, צרפתי (עוזן אוחיון), חיון, רחאן, מולטן, יובל אוחנה, שושני.

אברהם בין

אדיב היכה את איזנברג שהגיש תלונה במשטרת לוד

מאת נפתלי כהן

העצבים בגרו אתמול בירון אדיב, בלם בני־יהודה, שחלם בחברו לתתקפה, "הנסיך של השכונה" משה איזנברג. בדקה ה־36 בעט איזנברג בדרוי־עונשין, שחלף מעל הקורה, ואז רץ אליו אדיב וסטר בפניו, לעיני חבריו הנדהמים בטענה נרדע לא הגביה את הכדור.

זה לא היה סוף־הסיפור. בין השניים, עם השריקה למחצית של השופט יצחק בן־יצחק מיהר איזנברג לחדר־ההלבשה, אדיב דלק בעקבותיו, וגם נסיונות השופט להרגיע עוד במגרש עלו בתוהו. אדיב השתולל בחדר־ההלבשה, שנסגר בפני עתונאים והיכה שוב את איזנברג, רק לאחר מאמצים רבים של השחקנים נאות איזנברג לעלות ולשחק במחצית השנייה.

בתום המשחק מיהר איזנברג, עם אביו, למשטרת לוד, כדי להגיש תלונה נגד חברו, אדיב. הנהלת בני־יהודה החליטה לא לעבור בשתיקה ולהעמיד את הבלם לערעת משמעת פנימית.

בית"ר ירושלים באה לחגוג אתמול בבלומפילד את זכייתה באליפות. בסיום המשחק נאלצה לקפל את דגלה הענק (צילם: אריה קנפר)

יופי של משחק בחיפה

מכבי חיפה — מכבי ת"א 1:1 (0:0)

שני שערים שהובקעו תוך 60 שניות במחצית השנייה היוו למתן טעים לתצוגת כדורגל דשנה ומהנה, שהסבה קורת־רוח רבה ל־5000 הצופים שאיכלסו בשמש אביבית את יציעי איצטדיון קריית־אליעזר.

העובדה ששתי הקבוצות היו משוחררות מלחצי הצמרת והתחתית איפשרה להן להציג כדורגל פתוח, התקפי ומהנה, למרות אזלת־רגל וחוסר רגל מסויימת ותכליתיות של החלוצים.

בלטו בחולשתן הגנות שתי הקבוצות, שהיו חדירות, ורק יכולת מבריקה של שני השוערים הטובים כיום במדינה, אבי רן ממכבי חיפה ובוני גינצבורג ממכבי ת"א (מעולה) הצילה את שני היריבים. גינצבורג ראוי למחמאות על היכולת המצויינת שהציג. מכבי חיפה לחצה את מכבי ת"א לשערה, אולם גינצבורג מיאן להיכנע. הוא הרחיק את הסכנה משערו ומנע שלושה שערים בטוחים. הוא נכנע רק לכדור־11, שגם אותו כמעט שהדף.

מכבי חיפה, בניצוחם של דניאל בראיילובסקי וברוך ממן, במשחקם ה־300 בקבוצה הבוגרת, היתה במיטבה וסחפה את הקבוצה לשפע התקפות.

כבר במחצית השעה הראשונה התגלה גינצבורג במלוא גדולתו כשהדף לקרן בעיטה מסוכנת של בראיילובסקי (5), כדור מסוכן של ממן (8), וכדור־נגיחה של ממן, שנקלע על־ידי השוער ממש על קו השער (30).

לאחר ההפסקה תיגבר מאמן מכבי ת"א, שמעון שנהר, את הגנתו כאשר שילב את המגן יוסי קרמר מול קבוצת נעוריו, במקומו של החלוץ אלי דריקס. דבר שהקשה עוד יותר את מלאכת ההבקעה על החיפנים.

מכבי חיפה הצליחה להכניע לראשונה את גינצבורג בדקה ה־72. בראיילובסקי נדחף קלות ברחבה ע"י מנשה שמעונוב, והשופט רחמים דינצ'י הורה לעבר הנקודה־הלבנה. בראיילובסקי בעט חלש ימינה, גינצבורג זינק, אולם הכדור חמק מתחת לבטנו — 0:1.

השמחה החיפנית נמשכה בקושי דקה אחת. מהעבר השני פרץ בני טבק, בעט כדור מסוכן, שהורחק בקושי רב ע"י רן, ואלון נתן, במיקום טוב, השתלט עליו ובעט לרשת — 1:1.

לתל־אביבים ניתנה הזדמנות מצויינת להבקיע בדקה ה־82, אולם בני טבק בעט, לאחר פריצה מסחררת, והכדור נבלם לקרן.

השחקן המצטיין: בוני גינצבורג

● מכבי חיפה: רן, אהרוני, אוסמו, אלי כהן, מרילי, אבו־קרט, ממן, ליאור רוזנטל, בראיילובסקי, ארמלי, עופר מורחי.

● מכבי ת"א: גינצבורג, קריים, אבי כהן, מנשה שמעונוב, דוד אזולאי, גולדברג, נתן, טבק, דריקס (קרמר), גריאני. יוסף גלזר

המגנות בעד ונגד במכבי חיפה

מאת יוסף גלזר

"שמח" היה אתמול באיצ־טדיון העירוני בקרית־אליעזר. כשלוש שעות לפני שריקת הפתיחה של משחק הליגה נגד מכבי ת"א, התמקמו ברחבת האיצטדיון עשרות חברי קבו־צת "אוהדים שאיכפת להם". וקיימו הפגנת מחאה. ברשיון המשטרה, כשקראו לפטר את המאמן שלמה שרף ואת הנ־הלת הקבוצה, וביקשו מהאו־הדים להחרים את המשחק.

המפגינים חילקו כרוזים ו־החתימו צופים רבים על עצו־מה: לתערכתם וחתמו כ־3000 אוהדים כאשר במהלך ההפג־נה נוצרה התקהלות גדולה מול המפגינים.

מהעבר השני התארגנה קבוצת אוהדים ש"איכפת להם באמת", התומכת בהנהלה וב־מאמן. אוהדים אלו הניפו כר־זות נגדיות והחתימו גם הם על עצומות תמיכה.

מה שבטוח שבכבוד רב למכ־בי חיפה לא נוסף כתוצאה מההתגוששות המילולית בין שני המחנות.

בית"ר נתניה – נצחון ועוד איזה

בית"ר נתניה — מכבי יפו 1:4 (1:2)

בבית"ר נתניה נזכרו לשחק כדורגל קצת מאוחר מדי. אתמול הדהימו שחקניה בשניצחו, לאחר 13 הפסדים רצופים, את מכבי יפו — 1:4, לאחר 1:2 במחצית.

התוצאה מפתיעה רק את אלה שלא היו במגרש בנתניה, שכן המארחים שיחקו על כבודם האבוד, לחמו היטב ותקפו ברוב השלבים והתוצאה המחמיאה משקפת את אשר התרחש על כר־הדשא.

כבר בדקה ה־6 אותתה בית"ר נתניה שזה יומה הגדול. החלוץ משה בן־סימון הגביה כדור־קרן, ויוסי תשובה, בבעיטת־מספרת קבע — 0:1.

שחקני מכבי יפו יצאו להתקפות במטרה להשוות. בדקה ה־17 כמעט שהבקיעו. אלישע ציפרוט, קשר מכבי יפו, פרץ היטב באגף שמאל, ובעט תוך כדי ריצה לשער. אך השוער לביא הדף לקרן.

בדקה ה־23 — 0:2. קשר בית"ר נתניה, משה גניש, מסר כדור מצויין לעברו של משה גלם, וזה מ־30 מטר בעט חזק לשער: הכדור קיפץ על גבשושית וחדר מעל לשוער המזנק פנימה.

בדקה ה־37 הצליחה סוף־סוף קבוצת מכבי יפו לצמק את התוצאה, לאחר שקשרה יוסי לוי הגביה מימין, וצדוק מלכה נגח פנימה — 1:2.

במחצית השנייה המשיכו שחקני בית"ר נתניה לתקוף ובדקה ה־60 כבר 1:3 לזכותם: משה גניש בעט חזק מ־18 מטר; השוער נמרוד אברהם שמט את הכדור. ויוסי תשובה היה זריז מכולם ודחק מקרוב לרשת.

לאחר שער זה נראו שחקני יפו כמי שהשלימו עם הפסדם וירידתם לליגה הארצית, ובדקה ה־71 העלתה בית"ר נתניה ל־1:4. יוסי תשובה, שהיה הבולט בשדה, מסר כדור לאילן עזריה בתוך הרחבה; זה לא השתהה ובעט פנימה.

צהוב בורר נשלף לעברו של זאב שטולברג מבית"ר נתניה.

שפט היטב בני כהן, לעיני 100 צופים, באיצטדיון טוברוק בנתניה.

השחקן המצטיין: יוסי תשובה

● בית"ר נתניה: לביא, יונה, סאמי (טוביאנה), פרוסי, גלאם יוסי תשובה, שטולברג, גניש, עזריה, אורי, בן־סימון.

● מכבי יפו: נמרוד אברהם (קוזניצקי), דניאל, בוטוביקה, דוד מאיר (עוזי גואטה), בוזי־צרק, קירט, יוסי לוי, אלקולומברה, ציפרוט, צדוק מלכה, דגמי.

דוד בכר

חץ־וקשת

הווארד ליפשיץ מהפועל ירושלים שיפר אתמול את שיא ישראל בירי בחץ וקשת, למרחק של 30 מטר, לאחר שצבר 350 נקודות. ליפשיץ שיפר בנקודה את השיא בו החזיק אילן נקש. ליפשיץ ניצח בתחרות כולה עם 1228 נקודות, לפני נקש — 1180 נקודות.

חצי ליגה בסימן אפס

הפועל חיפה, ירושלים, חדרה וחולון — כולן 0:0

ליגה א'

צפון

● כפר־סבא: הפועל עליה כפ"ס — מכבי חדרה 1:1 (0:0). שערים לכפר־סבא: יגאל אצילדרה (73); לחדרה: יגאל אלחדד (74). שפט יוסף גרוסמן, לעיני 500 צופים.

● קרית־אתא: הפועל קרית־אתא — הפועל טייבה 0:4 (0:1). כבשו לקרית־אתא: חלפון (14 בבעיטת־11); עמר (50); יורם כהן (66) וששון (87 בבעיטת־11). שפט אלימלך, לעיני 300 צופים.

● אור־עקיבא: הפועל טירה — מכבי אור־עקיבא 2:3 (0:2). לטירה כבשו: מאער (12, 62) וקוצאי (21). לאור־עקיבא: הונצר (71) וסויסה (90). שפט דוד בן־ברוך, לעיני 100 צופים.

● קרית־שמונה: הפועל בני־טמרה — הפועל קרית־שמונה 1:2 (1:1). שערים לבני־טמרה: צ'רלי עייש (2) וסוהיל שעבן (62). לקרית־שמונה: נפתלי ממן (23). שפט מאיר ברקו, לעיני 400 צופים.

● רעננה: הפועל רעננה — מכבי אחי נצרת 2:2 (1:0). לרעננה כבש יוסי גיטלמן (62, 75). לנצרת: זרעיני (35) ואבו־אחמד (46). שפט יעקב בן־חמו, לעיני 500 צופים.

● טמרה: מכבי טמרה — בית"ר חיפה 0:0. שפט מרדכי ואנה, לעיני 200 צופים.

● עפולה: מכבי עפולה — הפועל טירת־הכרמל 0:0. שפט דני קרוצ'י, לעיני 300 צופים.

הטבלה הצפונית

(טבלה סופית)

1.	מכבי חדרה	14–38	35
2.	הפועל רעננה	20–29	32
3.	מכבי טמרה	13–20	30
4.	בית"ר חיפה	13–28	28
5.	הפ. קרית־שמונה	21–21	28
6.	הפ. קרית־אתא	24–28	27
7.	הפועל טירה	26–27	27
8.	הפועל בני־טמרה	34–34	24
9.	מכבי עפולה	22–16	24
10.	הפועל טייבה	32–21	24
11.	הפ. טירת־הכרמל	32–30	23
12.	מכבי נצרת	22–19	22
13.	עליה כפר־סבא	32–26	21
14.	מכבי אור־עקיבא	35–16	17

דרום

● קרית־מלאכי: הפועל קרית־מלאכי — הפועל בת־ים 0:0. שפט דני קורן, לעיני 1000 צופים.

● באר־שבע: הפועל אזור — בית"ר באר־שבע 0:3 (0:1). כבשו לאזור: קרן (7, 83) ואחיאל (84). שפט שגיא, לעיני 2000 צופים.

● רמלה: הפועל רמת־השרון — הפועל רמלה 1:2 (1:2). לרמת־השרון הבקיעו ז'קי דהאן (5) ודני אשכנזי (25). לרמלה: ששון כהן (44). שפט מאיר בנגוזי, לעיני 100 צופים.

● קרית־אונו: הפועל אשקלון — הפועל קרית־אונו 0:2 (0:1). לאשקלון כבשו: אביבי (42) וכספי (76). שפט דורון קרוצ'י, לעיני 100 צופים.

● ראשל"צ: הפועל ראשל"צ — הפועל ירוחם 1:7 (0:3). שערים לראשל"צ: איתן שלום (22, 67, 71, 86) דקל (2, 25) ומסוכי (47). לירוחם: זעפרני (85). שפט חיים בן־נעים, לעיני 200 צופים.

● אזור: הפועל בית־שמש — לורוס חולון 1:2 (0:1). לבית־שמש הבקיעו: עמוס מימוני (25) ומישל בן־חיים (60). לחולון: רמי יצחק (54). שפט אמנון הויזמן, לעיני 50 צופים.

● קרית־גת: מכבי קרית־גת — הפועל אור־יהודה 0:2 (0:1).

הטבלה הדרומית

(טבלה סופית)

1.	הפועל בת־ים	11–23	36
2.	הפועל קרית־אונו	14–27	32
3.	הפועל אזור	24–34	31
4.	הפועל אשקלון	16–21	30
5.	הפועל ראשל"צ	25–38	28
6.	הפ. קרית־מלאכי	19–18	28
7.	הפועל רמלה	24–27	27
8.	מכבי קרית־גת	16–18	27
9.	הפ. בית־שמש	30–26	23
10.	לורוס חולון	29–24	23
11.	הפ. רמת־השרון	29–23	23
12.	הפועל אור־יהודה	22–16	21
13.	בית"ר באר־שבע	43–21	17
14.	הפועל ירוחם	38–24	16

בצורת מקרה את המובילות בליגה הארצית בכדורגל במחזור ה־20. ארבע הראשונות סיימו בתיקו 0:0 — כך שלא חל כל שינוי בדירוג הצמרת.

הפועל חיפה לא יכלה בגבעתיים להפועל רמת־גן; הפועל ירושלים חזרה עם נקודה מבית־שאן; הפועל חדרה ניצלה את ביתיותה במשחקה עם הפועל עכו, וכך גם הפועל צפרירים חולון, במגרשה, מול הפועל טבריה.

לעומת זאת התאוששו שתי קבוצות תחתית שזכו בנצחונות חוץ: בית"ר רמלה הפתיעה ברחובות את הפועל מרמורק — 0:2, והכח רמת־גן ניצחה בדימונה — 0:3.

הפועל יהוד ומכבי רמת־עמידר סיימו בתיקו 2:2 בדו־קרב מעניין ביהוד, ומכבי שעריים חזרה עם נצחון 0:1 על בית"ר נהריה.

הפועל רמת־גן — הפועל חיפה 0:0

1000 הצופים, שהגיעו למכתש בגבעתיים, לחזות במוליכת הטבלה הארצית, הפועל חיפה, התאכזבו מהתיקו ללא שערים שהשיגה מול הפועל רמת־גן.

כתבנו יוסף חכם מדווח כי במשחק כמעט שלא היו אירועים הראויים לאיזכור.

רק בדקה ה־69 הצליח החיפני בן־אמו לפרוץ. אולם השוער הרמת־גני, ג'ילדי, זינק לרגליו ומנע את כיבוש שערו. חמש דקות לסיום בעט אבי ברשצקי מהפועל רמת־גן כדור חזק שחלף כמעט מעל המשקוף.

שפט אריה פרוסט.

הפועל בית־שאן — הפועל ירושלים 0:0

השופט יאיר טילינגר עמד אתמול במרכז שערוריית שיפוט במשחק־התיקו ללא שערים, בין הפועל בית־שאן והפועל ירושלים.

בדקה ה־36 חלף יאיר אסייג מהפועל ירושלים על פני שני מגיני בית־שאן; טילינגר פסק על כדור — 11; שלומי מלכה בעט בעוצמה לרשת; טילינגר הורה על בעיטה חוזרת בטענה ששחקן ירושלמי חדר בעת ביצוע הבעיטה לרחבה. מלכה בעט שוב, והפעם לעמוד שער בית־שאן.

3000 צופים חזו במשחק שהיה בבית־שאן.

הפועל חדרה — הפועל עכו 0:0

גיורא אנטמן, שוער הפועל עכו, מנע אתמול מחלוצי הפועל חדרה להבקיע והיה הגורם העיקרי לתיקו 0:0.

בדקה ה־77 נגח חלוץ חדרה, מג'די אבו־מוך, כדור לרשת עכו, לאחר בעיטה קודמת של חברו, אורי צאושה. שחקני חדרה עלזו, אולם השופט רחמים דינצ'י סבר אחרת ופסל את השער בטענה כי אנטמן נדחף קודם־לכן.

1000 צופים נרגזים צרו בסיום על חדר־השופט במחאה על פסילת השער.

הפועל חולון — הפועל טבריה 0:0

למרות חולוני ריצוף במחצית השנייה לא הספיק במשחקה הביתי של הפועל חולון נגד הפועל טבריה, שהסתיים בתיקו 0:0.

לאחר מחצית ראשונה ירודה התעוררו שחקני חולון ולחצו את אורחיהם לשערם, אולם ארז שקורקה ובני דמתי החמיצו מול הגנת טבריה הצפופה.

שפט עמית קליין, לעיני 500 צופים, בחולון.

הפועל יהוד — מכבי רמת־עמידר 2:2 (1:1)

עוז פנחסי, לשעבר שחקן מכבי רמת־עמידר, וכיום בהפועל יהוד, היה הדמות הטראגית של המשחק בין שתי קבוצותיו בעבר ובהווה.

בדקה ה־72, כשיהוד הוליכה — 1:2, כבש פנחסי שער עצמי, ו"חילק" את הנקודות — 2:2.

כבר בדקה ה־43 הוליכה עמידר — 0:1, כשהשוער צעירי כבש את שער יהוד. כחלוף שתי דקות השווה יצחק בלחסן ל־1:1. בדקה ה־56 קבע יהודה סוגץ' מיהוד (הטוב במגרש) — 1:2, ואז הניח פנחסי וקבע את תוצאת המשחק.

כתבנו שמעון קרוזו מדווח כי המשחק היה מלא בפגיעות גופניות אך השופט ראובן סוהיל הצליח להביאו לסיום מוצלח.

500 צופים חזו במשחק ביהוד.

ארצית

(אחרי 20 מחזורים)

1.	הפועל חיפה	10–31	46
2.	הפועל ירושלים	21–40	46
3.	הפועל חדרה	29–37	44
4.	הפועל חולון	14–29	41
5.	מכבי עמידר	24–24	39
6.	הפועל עכו	23–27	36
7.	הפועל יהוד	26–27	36
8.	הפועל בית־שאן	23–23	36
9.	מכבי שעריים	16–22	35
10.	הפועל טבריה	30–32	35
11.	הפועל רמת־גן	19–17	32
12.	הכח רמת־גן	22–18	31
13.	בית"ר רמלה	33–21	30
14.	הפועל מרמורק	34–25	27
15.	בית"ר נהריה	31–17	21
16.	הפועל דימונה	40–17	16

הכח רמת־גן — הפועל דימונה 0:3 (0:2)

הכח רמת־גן השיגה נצחון־חוץ חשוב על הפועל דימונה — 0:3, וקבעה סופית את ירידתה של דימונה לליגה א'.

אורן פליטמן פתח במסכת השערים בדקה ה־22, לאחר שבעט לרשת בתום עירבוביה.

את תוצאת המחצית קבע חיים יחיאל, הטוב במגרש, כשכבש שער שני בדקה ה־36.

אחיו של חיים, משה יחיאל, התכבד בשער השלישי (54), שהיה גם היפה במשחק.

שפט סמי אלנקווה, לעיני 200 צופים, בדימונה.

בית"ר רמלה — הפועל מרמורק 0:2 (0:2)

שני שערים של ישראל דודשווילי, חלוץ בית"ר רמלה, היקנו לחבריו נצחון חוץ — 0:2 על הפועל מרמורק.

הרמלאים, שהתבססו על התקפות מתפרצות, הוליכו בדקה ה־25 — 0:1, לאחר שמאיר בלושטיין העביר כדור רוחב לדודשווילי שבעט פנימה.

בדקה ה־37, מדווח כתבנו תמיר זופי, שיחזרו בלושטיין ודודשווילי את השער הראשון במבצע דומה — 0:2.

שפט יהושע לויה, לעיני 1000 צופים, ברחובות.

מכבי שעריים — בית"ר נהריה 0:1 (0:0)

שער שכבש יצחק צבי שתי דקות לסיום העניק נצחון־חוץ למכבי שעריים על בית"ר נהריה — 0:1.

בעת הבקעת השער אותת הקוון יעקב כהן לנבדל אולם השופט דוד יוסף התעלם מכך.

300 צופים חזו במשחק בנהריה.

ליברפול — אברטון 1:3 בדרבי פיניש מרתק בליגה האנגלית

הכדורגלן הוולסי, איאן ראש, נפרד מהדרבי העירוני של ליברפול בצמד שערים שהבקיע לזכות קבוצתו האלופה, ליברפול, על היריבה העירונית אברטון — 1:3. וכך השאיר את קבוצתו עדיין בתמונה, במאבק בין השתיים על תואר האליפות.

45 אלף צופים מילאו עד אפס מקום את איצטדיון אנפילד, איצטדיונה של ליברפול והריעו ממושכות לחלוץ הוולשי גבה־הקומה, היוצא בתום העונה, לאחר המשחק נגד נבחרת ישראל ברמת־גן, לאיטליה, שם יופיע בשורות האלופה, יובנטוס טורינו. את שער־הכבוד לאברטון הבקיע טיירי.

ראש הבקיע עד כה 37 שערים

הליגה האנגלית

1.	אברטון	38	30–71	70
2.	ליברפול	39	38–68	71
3.	טוטנהאם	38	39–64	64
4.	ארסנל	39	31–51	64
5.	לוטון	39	39–41	63
6.	נוריץ'	39	49–50	62
7.	ווטפורד	38	49–61	59
8.	נוטינגהאם	39	49–60	59
9.	וימבלדון	39	49–52	57
10.	קובנטרי	37	40–53	54
11.	מנצ'. יונייטד	38	38–48	52
12.	קווינס־פארק	39	51–45	50
13.	צ'לסי	39	58–46	48
14.	ווסטהאם	39	65–49	48
15.	סאותהמפטון	39	66–66	47
16.	שפילד	39	55–49	46
17.	ניוקאסל	39	59–45	46
18.	אוקספורד	39	66–41	42
19.	לסטר	39	72–52	40
20.	צ'רלטון	38	63–40	38
21.	אסטון־וילה	39	72–42	38
22.	מנצ'סטר־סיטי	39	58–36	36

הליגה האנגלית

ותופס את המקום השני בטבלת מלך־השערים. אחרי קלייב אלן, שהבקיע אתמול את שערו ה־47 במדי טוטנהאם. בכך הישווה את שיאו של החלוץ האנגלי של אברטון ונבחרת אנגליה בשנות ה־30, דיקסי דין. המשחק הפעם היה ה־106 ביניהן.

בכך צימצמה ליברפול את הפער בינה לבין אברטון לשלוש נקודות, אולם אברטון, הצועדת בראש עם 76 נקודות, שיחקה משחק אחד פחות.

אחרי השתיים בצמרת ניצבת טוטנהאם, שניצחה את אוקספורד — 1:3. משעריהם של וודול, אלן והודל.

שתי האחרונות בטבלה השיגו נצחונות משמעותיים במטרה להיחלץ מנשירה. האחרונה בטבלה, מנצ'סטר־סיטי, הביסה את ארסנל — 0:3, כשוורהידי כבש שני שערים. אסטון־וילה הכניעה את ווסטהאם — 0:4, מצמד שערים של אבנס. למרות נצחונן לא מיש השתיים מהמקומות האחרונים, כשהן מפגרות בשתי נקודות אחרי צ'רלטון, הניצבת במקום ה־20. צ'רלטון סיימה משחק־חוץ בתיקו 2:2 עם סאותהמפטון.

רק קבוצה אחת השיגה בשבת נצחון־חוץ. היתה זו ווטפורד שגברה על לסטר במהתחתית — 1:2.

תוצאות נוספות: לוטון — שפילד ווינסדיי 0:0. ניוקאסל — צ'לסי 0:1 ושער נצחון ע"י של גודארדו. נוריץ' — קובנטרי 1:1. קווינס־פארק — מנצ'סטר־יונייטד 1:1; וימבלדון — נוטינגהאם 2:2.

בליגה השנייה המאבק על המקום הראשון מתנהל בין דרבי ופורטסמות. שתיהן ניצחו במשחקי־חוץ: דרבי גברה על שפילד־יונייטד — 0:1, ומוליכה עם שתי נקודות יותר מאשר לפורטסמות שניצחה את גרימסבי — 1:2.

ריינג'רס זקוקה לנקודה

בסקוטלנד מתנהל המאבק בין ריינג'רס וסלטיק. ריינג'רס זקוקה לנקודה אחת בשני המשחקים שנותרו כדי לזכות בתואר.

בשבת גברה ריינג'רס בביתה על הארטס — 0:3. את כל שלושת השערים כבש אלי מקויסט. סלטיק השיגה נצחון־חוץ על סנט מירן — 1:3.

נצחונות חוץ זהים השיגו דנדי יונייטד על פלקירק 1:2, ואברדין על מאדרוול, באותה תוצאה.

לריינג'רס — 66 נקודות מ־43 משחקים, לפני סלטיק — 63.

פרקיס — אלוף ירושלים

זכה עם בלום בזוגות בנצחם את גליקשטיין ומנסדורף

טניס

הטניסאי שחר פרקיס זכה בתחרות הטניס־הגדול בטניס, שנערכה ביום שישי בירושלים. פרקיס, שהיה מדורג במקום ה־200 בעולם, הצליח לצבור בירושלים 30 נקודות, עובדה שקידמה אותו בדירוג העולמי.

במשחק־הגמר גבר פרקיס על המערב־גרמני, ממוצא רומני, כריסטיאן סצ'יאנו — 6:4, 6:7, 6:3.

המשחק נמשך כשעתיים.

פרקיס זכה בפרס כספי בך 5000 דולר, והיתה לו זו הפעם ראשונה בקריירה הארוכה שלו שזכה בטורניר בין־לאומי.

גם בזוגות קצר פרקיס הצלחה כשזכה יחד עם גלעד בלום בגמר, כשגברו על שלמה גליקשטיין ועמוס מנסדורף — 6:2 (6:7, 6:3). המנצחים זכו בפרס כספי של 1500 דולר.

הפרסים הוענקו ע"י טדי קולק, ראש עיריית ירושלים ומרדכי פאיר, נשיא איגוד הטניס.

1000 צופים חזו במשחק גמר הטניס בירושלים.

באר־שבע זכתה בארבע מדליות זהב

מתאבקי הפועל באר־שבע זכו בארבע מדליות־זהב באליפות הפועל בסגנון יווני־רומי, שנערכה בראשל"צ.

אלופי הפועל הם: 52 ק"ג — תמיר גרוברמן (הפועל ת"א); 62 ק"ג — יונתן ארבוב (הפועל ב"ש); 68 ק"ג — משה אורנמן (הפועל ב"ש); 74 ק"ג — בני מיגרשווילי (הפועל ב"ש); 82 ק"ג — ראובן קונגשוילי (הפועל ת"א); 90 ק"ג — מוריס ציציאשווילי (הפועל ב"ש); 100 ק"ג — אבן ברנשטין (הפועל ב"ש); 130 ק"ג — עמזור פיפיאשווילי (הפועל קרית־חיים).

● שמעון שומרוני מהפועל מצפה־רמון זכה אתמול במירוץ ניווט, שהיה ביער בן־שמן, לאחר שעבר את המסלול למרחק של 9.3 ק"מ בזמן של 1:07.14 שעה. השתתפו כ־150 רצים.

באיירן והמבורג ניצחו מנשנגלדבך כבשה שביעיה

הליגה הגרמנית

בורוסיה מנשנגלדבאך "נקמה" את הפסדה ביום רביעי בגביע־אופ"א לדנדי יונייטד (2:0), בנצחון גבוה במחזור ה־28 בליגה הגרמנית על מאנהיים — 2:7.

חמישה מהשערים כבש הבינלאומי אוכה רהאן והוא תופס את המקום השלישי בטבלת מלך־השערים עם 15 שערים, אחרי פלר — 17.

שתי הראשונות בטבלה ניצחו: האלופה, באיירן מינכן, השיגה נצחון־חוץ על בוכום — 1.2, והמבורג גברה באותה תוצאה במגרשה על אורדינגן.

נצחונות חוץ גבוהים השיגו דורטמונד על דיסלדורף — 0:4 (צמד שערים של מילר) והאחרונה בלאוורייזן ברלי, עשתה זאת בפרנקפורט — 1:3 (וידל הבקיע גם הוא שני שערים).

ברמן חזרה למקום השלישי, כשניצחה במגרשה את לברקוזן — 0:1.

תוצאות נוספות: קייזרסלאוטרן — הומבורג — 0:5; קלן־שאלקה 2:3 (קלאוס אלופס כבש שני שערים לקלן); נירנברג־שטוטגרט 1:2.

לבאיירן — 40 נקודות מ־26 משחקים, לפני המבורג — 36 וברמן — 31.

● חמישה כדורגלנים אינדונזים הורשעו לשלוש שנים לאחר שנטלו שוחד במשחק בקדם הטורניר האולימפי, בו נוצחה אינדונזיה ע"י סינגפור — 2:0, וסיכוייה להעפיל לשלב הבא קלושים ביותר.

בית"ר ירושלים — מכבי ת"א בחצי־גמר גביע־המדינה

שני משחקי חצי־הגמר בגביע־המדינה בכדורגל הוגרלו ביום שישי במשודרי הרדיו בתל־אביב. ב־26 במאי יתמודדו באיצטדיון ברמת־גן בית"ר ירושלים נגד מכבי תל־אביב, ובית"ר תל־אביב נגד מכבי חיפה.

המשחק הראשון, ב־5 אחה"צ, יהיה המעניין יותר: בית"ר ירושלים, מחזיקת הגביע בשנתיים האחרונות, תתמודד עם מכבי תל־אביב.

בשני, מייד לאחר־מכן ייפגשו קבוצות בית"ר תל־אביב ומכבי חיפה.

כל ארבע הקבוצות כבר זכו בעבר בגביע־המדינה: מכבי ת"א — 9 פעמים (בפעם האחרונה ב־1977); בית"ר ירושלים 4 (וכתה בשנתיים האחרונות); מכבי חיפה — 1, ובית"ר ת"א — 2, לפני קום המדינה.

את ההגרלה ביצע ח"כ פנחס גולדשטיין, יו"ר ועדת הספורט של הכנסת, שהפריז בדברי הפרשנות שלו...

נוער

מכבי פ"ת ניצחה בדרבי הנוער

שער שכבש תמיר דניאל, שחקן מכבי פ"ת, לרשת הפועל פ"ת, העניק אתמול לקבוצתו נצחון 0:1 בדרבי של פ"ת על הפועל פ"ת.

יתר תוצאות המחזור ה־26: מכבי ת"א — מכבי חיפה 1:3; הפועל ירושלים — מכבי יפו 1:2; הפועל באר־שבע — הפועל חדרה 0:1; הפועל כפר־סבא — הפועל רמת־גן 0:1; בית"ר ירושלים — הפועל ת"א 0:1; בני־יהודה — מכבי נתניה 0:1; הפועל חיפה — מועדון כדורגל נוה־יוסף 1:1.

● קבוצת הכדורגלים של הפועל גבעת־חיים זכתה בליגת־החורף לגילאי 16 לאחר שגברה במשחק המכריע על הפועל גוש־זבולון — 6:7. במקום השלישי דורגה הפועל קרית־טבעון.

מילאנו אלופה

טרייסר מילאנו זכתה אמש באליפות איטליה בכדורסל לאחר שניצחה באולמה במשחק גמר שלישי מרתק את קאזרטה — 84:82.

במחצית הוליכה קאזרטה — 47:32. יתרונה של קאזרטה במהלך המחצית הראשונה עמד כבר על 19 נקודות, אולם שחקני טרסר ביצעו מהפך וניצחו בסיום על חודר־של־סל.

● במדריד זכתה ברצלונה באליפות לאחר שגברה במשחק תיקו על מדריד — 99:101 (90:90).

● בצרפת הצליחה קבוצת אורתז לנצח בשלב חצי־הגמר את וילרבן בחוץ — 91:106. במשחק חצי־הגמר השני גברה לימוז' על מונקו — 98:106.

נבחרת הכדורסל — מחרתיים למשחק חגיגי בבאר־שבע

כדורסל

נבחרת ישראל בכדורסל, שתקיים בחודשי מאי ויוני פעילות רבה, ששיאה במשחקי אליפות אירופה בין ה־3 ל־14 ביוני באתונה, תתכנס מחרתיים. כבר ביום הראשון תדרים לבאר־שבע להתמודדות עם נבחרת אס"א, ביום הספורט הבין־לאומי של הסטודנטים שייערך בבירת הנגב.

כדורסלני הנבחרת ימשיכו להתאמן בחולון עד לשבת. ביום ראשון ייכנסו למחנה־אימון עד למועד פתיחת משחקי הפועל.

ב־5 במאי, יום לפני פתיחת טורניר משחקי הפועל, תקיים נבחרת ישראל משחק בין־ארצי ידידותי עם נבחרת קנדה בחולון.

נבחרת ישראל תקיים ארבעה משחקים בין־ארציים במשחקי הפועל:

● 6 במאי בירושלים: קנדה — פולין; ישראל — מערב־גרמניה.

● 7 במאי ברוממה: קנדה — גרמניה; ישראל — פולין.

● 9 במאי בבית־בנדל בצמח: פולין — גרמניה; ישראל — קנדה.

● 10 במאי ביד־אליהו: משחקי הגמר.

לאוואן מרסר, שיצא עם תום משחקי הליגה לחופשה בארה"ב, עומד לחזור בתחילת השבוע.

מוטי דניאל, הלומד בארה"ב, כבר הגיע ארצה וניר רכליס יבוא מחרתיים.

קליעה

יונסי — אלוף

יצחק יונסי מהפועל אשקלון זכה אתמול באליפות ישראל בקליעה ברובה זעיר, 40 כדור, בשלושה מצבים, לאחר שצבר 1146 נקודות מ־1200 אפשריות.

במקום השני דורג בני ספירוב ממכבי רעננה — 1136 נקודות, ושלישי היה גיא סטריק מהפועל ירושלים — 1132 נקודות.

ארמיסט זכה באקדח אוויר

גרי ארמיסט מהפועל ת"א זכה אתמול באליפות ישראל בקליעה באקדח אוויר שנערכה בתל־אביב, שצבר 568 נקודות מ־600 אפשריות.

ארמיסט הקדים את עקיבא דורון מהפועל מעברות — 566 נקודות ויעקב סוסתיאל מהפועל ת"א — 562 נקודות.

באליפות הנשים זכתה חיה קירשנר מהפועל קרית־אונו — 363 נקודות, לפני ענת אוסטר מהפועל פרדס חנה — 361 ובטי טחנאי מהפועל מעברות — 359 נקודות.

באליפות הנוער זכה אילן פילד מהפועל אשקלון — 360 נקודות.

באליפות הקבוצתית זכתה הפועל ת"א — 1648 נקודות, לפני הפועל מעברות — 1637 והפועל פ"ת — 1627.

בריה"מ בדרך לתואר

נבחרת ההוקי־קרח של ברית־המועצות צועדת לקראת זכייתה ה־21 באליפות העולם, לאחר שהשיגה את נצחונה ה־6 הרצוף באליפות בוינה על קנדה — 2:3.

ג'ורדן קלע 35 נקודות אבל בוסטון ניצחה 104:108

משחקי־ההכרעה בליגת האנ.בי.אי נפתחו בסוף השבוע ללא הפתעות מיוחדות. לוס אנג'לס לייקרס הכניעה את דנבר — 95:128, והאלופה, בוסטון, ניצחה את שיקאגו — 104:108.

האלופה מבוסטון נתקלה בקשיים רבים מול קבוצתו של מייקל ג'ורדן, שקלע 35 נקודות, אולם סיפור המשחק שייך לחזק רוברט פאריש, שקלע את סלי הנצחון 27 שניות לסיום.

הלייקרס לא נתקלו בבעיות מיוחדות בנצחון על דנבר בהפרש של 33 נקודות (95:128). מג'יק (הקוסם) ג'ונסון קלע סל ממרחק של 25 מטר וחברו ג'יימס וורטי קלע 28 נקודות.

יתר התוצאות: דאלאס — סיאטל 129:151; יוטה — גולדן סטייט 85:99; יוסטון — פורטלנד 115:125; אטלנטה — אינדיאנה 94:110; דטרויט — וואשינגטון 92:106; מילווקי — פילדלפיה 104:107.

קצורין מועמד לאמן בגליל

מאת יצחק ויסהוף

מולי קצורין עומד להתמנות, כנראה היום, כמאמן קבוצת הכדורסל של הפועל הגליל־העליון.

ביום שישי הוסרה מועמדותו של אלי סוני ובכך נסללה דרכו של קצורין, שאימן את הפועל חולון.

קבוצת הגליל הציעה חוזה למשך שש שנים לשחקן הצעיר, נדב הנפלד. הנפלד אמור לשוב לקבוצת בגליל עוד השנים, אולם בגליל הוצע לו חוזה עלינו ל־120 אלף דולאר למשך שש שנים. בשנתיים הראשונות ישחק הנפלד בגליל; לאחר־מכן ייצא ללמוד בארה"ב, ולאחר־מכן ישחק עוד שנתיים בשורות הגליל. הנפלד משהה את תשובתו מאחר שהוא מעוניין לדעת מי יאמן את הגליל.

בינתיים נחתם חוזה חדש בין הגליל לבין כוכב הקבוצה, ברד ליף, למשך שלוש שנים. גם עם שמואל זיסמן, רכז הקבוצה, נחתם חוזה דומה.

שני הפסדים לקדטיות ביוון

שרות "על המשמר"

נבחרת הקדטיות של ישראל בכדורסל נחלה שני הפסדים במסגרת אליפות אירופה לקדטיות, הנערכת ביוון.

ביום שישי נוצחה ישראל ע"י יוגוסלביה החזקה — 69:47 (33:22).

למרות ההפסד אמרה המאמנת של פייקרס כי היא מרוצה מיכולת הקדטיות שהתמודדו בכבוד מול הגובה העצום של יריבותיה. קלעו לישראל: אירים דינרמן 16; לימור מורחי 11; סיגלית יגל 9; גליה מייק 7; מלכה גרינפשטן 2.

אמש נוצחה ישראל ע"י יוון על חודר־של־סל — 53:51. במחצית הוליכה ישראל — 32:26, בזכות יכולת מצוינת של לימור מורחי. במחצית השנייה נשמרה מורחי אישית, וחברותיה לא מצאו את הדרך לסל היווני.

השופט הבולגרי התעלל בקדטיות, כשהוציא שלוש ישראליות מהמשחק עבירות דמיוניות. בסיום פרצו הישראליות בבכי.

קלעו לישראל: דינרמן 20; מורחי 14; יגל 7; מייק 4; ברנר 3; גידור 3 ונחמד 2.

לפני שריקת הפתיחה עמדו שחקניות ישראל ויוון למשך דקת־דומיה לזכר קורבנות השואה.

היום תשחק ישראל נגד הונגריה, שנוצחה אתמול ע"י יוגוסלביה — 95:74.

הפועל פ"ת הצטיינה בג'ודו

ג'ודו

אלופי ישראל בג'ודו הוכתרו אתמול ברמת־השרון. במהלך האליפות, בה בלטו ספורטאי הפועל פ"ת, נרשמו מספר הפתעות.

במשקל עד 60 ק"ג הפתיע שוקי קואז מהפועל פ"ת בנצחון על האלוף שי יונה ממכבי ת"א.

במשקל עד 65 ק"ג זכה בתואר, זו השנה ה־11 ברציפות, ארי קואז, אחיו של שוקי.

במשקל עד 71 ק"ג ניצח יהודה יחזקאל ממכבי ת"א; במשקל עד 78 ק"ג זכה יעקב ברוך מהפועל פ"ת, זו השנה השנייה ברציפות; במשקל 86 ק"ג זכה בתואר יוסי ברקוביץ' מהפועל פ"ת.

בשלבים המוקדמים הפתיע גיל רהאן בנצחון על משה פונטי, שניהם מהפועל פ"ת. פונטי היה האלוף בשנים האחרונות.

במשקל מעל 86 ק"ג זכה טל הליבני מהמועדון בוג'יר־קאן מרמת־השרון.

כדורעף

נצחון להפועל איחוד עירון

קבוצת הכדורעף של הפועל איחוד עירון, שעלתה לליגה הלאומית, ניצחה שלושים את הקבוצה השנייה בטבלה, הפועל שער־הנגב ב־3 — 0 (8:15, 14:16, 8:15).

באיחוד עירון הצטיינו: שחר קרה, חרו ששון וליאור פרלמן.

טניס שולחן

כל תארי האליפות לחו"ל

הגרמני וטורלי זכה בסוף השבוע באליפות הבין־לאומית בטניס־שולחן, שנערכה באולם הפועל ת"א, כשגבר בקרב־הגמר על אלוף הנוער של ישראל, יצחק אברמוביץ מהפועל — 20:22, 20:22.

בשאר התארים זכו: בנות — חניך (צרפת); זוגות בנים — פרוט/שלין (צרפת); זוגות בנות — דאוב/שמורה (גרמניה); זוגות מעורבים — דאוב/וטורלי.

אלופי עולם ואלופים אולימפיים במשלחת רומניה

נותרו עוד 8 ימים למשחקי הפועל ה־13

אלופי עולם ואלופים אולימפיים נכללים במשלחת רומניה למשחקי הפועל ה־13. במשלחת 27 ספורטאים, 15 נשים ו־12 גברים, שיתחרו בחמישה ענפי ספורט.

בהתעמלות מכשירים: ארבע מתעמלות, ביניהן: לאורה קוטינה, בעלת מדליית־זהב באולימפיאדת לוס־אנג'לס מ־1984 ומדליית כסף באליפות העולם ב־1986; לנוטה רוס, מדליית־כסף באליפות העולם ב־1986; דנה דומיטרו, מדליית כסף באליפות העולם לסטודנטים ב־1985.

● קליעה: הבולט בין קלעי רומניה הוא קרנליו יאן, בעל מדליית־זהב באולימפיאדת מוסקבה ב־1980 ומדליית־כסף באולימפיאדת לוס־אנג'לס ב־1984.

● שחייה: במשלחת שבע שחייניות, ששלוש מהן אלופות אירופה, וכן שחיין אחד.

● היאבקות: שישה מתאבקים בסגנון יווני־רומי, כשהבולט ביניהם הוא קונסטנטין אוטה, 68 ק"ג, אלוף אירופה ומקום שני באליפות העולם.

● אתלטיקה: במשלחת חמישה אתלטים, ביניהם ארבע נשים. בין האתלטיות: מיכאלה פוגאצ'יאני, מקום 10 בעולם בשנת 86, בריצת 100 מ' משוכות, בתוצאה של 12.75 שניות. לראשונה תופיע בישראל אתלטית בעלת תוצאה טובה מזו של אסתר רוט משוכות; ניקולטה קארושה, מקום 15 בעולם בשנת 86, בריצת 400 מ' משוכות — 55.16 שניות; פלורנטה קראצ'יונסקו תופיע בפעם השלישית במשחקי הפועל, מקום 16 בעולם בכל הזמנים בזריקת דיסקוס 69.50 מ' (מחזיקה בשיא הישראלי הבין־לאומי — 66.64 מ'); יולאנדה אואנטה, אלופת רומניה בריצת 200 מ' (23.43 שניות) ובעלת תוצאה של 52.86 שניות בריצת 400 מ'; ויקטור יאקובאן, רץ 800 מ' (1.48.27 דקות).

מאחורי הקלעים

„איחוד משפחות" בחיפה

המעקלים ויתרו על עקירת המרצפות ● בנו של אבי בנימין — שוער מצטיין ● גיא גודס מתכונן ללמוד ולהשתפר בכדורסל בארה"ב ● ועדת־תדמית במכבי חיפה ● מחוות בכדורעף: הפסידו והעניקו גביע למנצחיהם

*** זוכרים את השוער החמיר של הפועל ת"א וסגל הנבחרת, אבי בנימין, ששיחק גם באוסטרליה? מוטי חביב גילה שבנו של אבי מצטיין כשוער בקבוצת הילדים ב...מכבי ת"א. על־אף גילו הצעיר (10) הוא בנוי בצורה מצויינת ויש לו תגובות של שוער מעולה. אבי בנימין מגיע למשחקי הילדים ואומר: "הוא יהיה שוער גדול מאשר אבא שלו". בתשובה לשאלה מדוע משחק במכבי ת"א ולא בהפועל ת"א, אגודתו לשעבר, השיב אבי בנימין: "נותר לי טעם כל־כך מר מהפועל ת"א עד שלא יכולתי לרשום שם את הבן שלי" *** צבי רוזן מוגדר כמאמן בכיר בכדורגל הישראלי. לא מכבר הספיק להסיר את מועמדותו מאימון קבוצת־העבר שלו, מכבי ת"א. בשבוע שעבר התפטר מאימון הפועל לוד; אשתקד התפטר מאימון קבוצת מכבי נתניה, ועבר לאמן את הפועל ירושלים, עמה נשר לליגה הארצית; שנה לפני כן התפטר מאימון הפועל באר־שבע כשמצבה בתחתית הטבלה היה נואש. על־אף זאת, מציין מוטי חביב, רוזן עדיין מאמן מבוקש *** סגן יו"ר, מחלקת הכדורגל, באגודת מכבי נתניה, יצחק תשובה, היה נרגז אחרי שקבוצתו הפסידה בליגה להפועל פ"ת (1:0) ואחר־כך לבית"ר ת"א בגביע (2:0), עד שלא בא כלל למשחק הביתי מול מכבי פ"ת. טוב שלא בא. גם נגד מכבי פ"ת הפסידה מכבי נתניה (1:0) — דיווחו של יוסף חכם *** ראשי חוג האוהדים "שאיכפת להם" במכבי חיפה, התובעים להדיח את ההנהלה ואת המאמן שלמה שרף, מבקשים לשוות אופי מכובד לפעילותם ולצד יושבי "בית־הקפה הירוקים" בעיר שולבו ב"ועד הפעולה" גם רופאים, עורכי־דין, קבלנים, רואי־חשבון, בעלי חברות, ראשי ועדי עובדים ועוד *** בינתיים — מוסיף יוסף גלזר — מתארגן גם חוג אוהדים נגדי התומך בהנהלה ובין פעיליו חבר מועצת מכבי חיפה ומי שהיה כדורגלן מצטיין באגודה שלום זאנו *** במכבי חיפה מודעים לתדמית הלא־מלבבת שדבקה לאחרונה באגודה. לכן הוקמה ועדה ליחסי ציבור שמקיימת פגישות עם עיתונאים ומומחי־תדמית במטרה שיציעו שיפורים. הועדה כוללת את היו"ר דניאל אסנין, גזבר האגודה, יצחק אביעה, והדובר אלי אנגלר ***

שיעורים בשפות

*** אימוני קבוצת הכדורגל של מכבי פ"ת התנהלו בשבוע שעבר באווירת סוף עונה. המאמן ליאון קנסטנטינובסקי הידוע בארשת פניו הרצינית, חייך סוף־סוף. לאילן דאון, המגן האפור של הקבוצה, שביצע בשבת שעברה פריצה ובישל את שער־הנצחון של אייל בלייבמר לרשת מכבי נתניה אמר ייעץ: "תפרוש; כדאי לך לפרוש עכשיו, בשיא שלך; פריצה כזאת כבר לא תעשה בקריירה שלך". בהתכוונו לידיעות כי מכבי פ"ת מבקשת להחתים מאמן זר אמר ליאון לשחקנים: "כדאי לכם לבקש מההנהלה סכום כסף נוסף ללימוד שפות"... *** בקבוצה אחרת, במכבי יפו, התנהלו אימוני השבוע שעבר ללא חיוכים. אחרי התיקו 1:1 עם בית"ר ת"א כבר היה ברור לכולם שהפעם לא יעזור דבר ומכבי יפו תרד, כנראה, לליגה הארצית. ביציע ישב אוהד יפואי ותיק ומתוסכל שכאב את הירידה. הוא גער בחברי ההנהלה: "תביאו את מוצי ליאון שיציל את הקבוצה. רק מוצי יכול לעזור. בלעדיו נרד"... למי שאינו מעודכן, מוצי ליאון כבר עבר את גיל ה־40 *** בשבת שעברה נראתה בכפר־סבא, במשחק בין בית"ר ירושלים והפועל כפר־סבא (2:3), דמות יוצאת־דופן ביציע. היה זה שמואל (שמלוק) מחרובסקי, מנהל כדורסלני מכבי ת"א. כאשר תמהו הצופים לנוכחותו אמר: "אני מחפש כדורסלנים למכבי ת"א"... *** אחרי שנים רבות אין ספק שזוהי עונה גרועה לקבוצת הכדורגל של מכבי חיפה. מוטי חביב מציין שבעבר לא רק שזכתה באליפות היא גם התגאתה בנציגיה ששיחקו בהצלחה בקבוצות אחרות. מה קרה העונה? שחקני החיזוק מתוצרת מכבי חיפה איכזבו גם הם: מנשה מזרחי עומד לנשור עם מכבי יפו לליגה הארצית. גם החיזוק החיפני שהובא באמצע העונה, צדוק מלכה, לא מצליח לסייע ליפואים. מכבי חיפה שלחה שני שחקנים ליבנה: שלום לוי ורפי אוספוב. לוי לא התאקלם ועבר להפועל בית־שאן בליגה הארצית. אוספוב נותר ביבנה הנאבקת על הישארותה בלאומית. היוצא החיפני המוצלח עד לעונה, ביקי בן־שיטרית, נכשל בהפועל ת"א *** ותיקי הפועל ת"א זוכרים את החלוץ דוד (קימו) פלים, ששיחק בקבוצה בתחילת שנות השבעים. הוא כבש שערים רבים. בשבוע שעבר נראה שוב מבקיע כאילו לא חלפו 15 שנה. היה זה בעת שפלים הוביל את קבוצת עיריית בת־ים לאליפות הליגה למקומות־עבודה *** מאמן הפועל עכו, רוני זוורה, מכונה באזור הצפון "שוייצר הקטן". זאת בגלל ידידותו הרבה עם המאמן דוד שוייצר. בשבוע שעבר הזמין "שוייצר הקטן" את "שוייצר הגדול" למשחק בין הפועל עכו והפועל רמת־גן. רוביד נענה להזמנה ובא, אך ראה 0:0 מאכזב. בחדר־ההלבשה אמר זוורה לשחקניו: "עשיתם לי בושות; בא אורח מכובד לראות אתכם וגיליתם את המשחק החלש ביותר שלכם העונה". אגב, שוייצר ראה באותה הזדמנות בין קורות שער עכו את השוער גיורא אנטמן, אותו סילק מהפועל ת"א *** משתקה של קבוצת הנוער של מכבי חיפה בשבוע שעבר נדחה בגלל ייצוגה הגדול בנבחרת מכבי ישראל, ששיחקה בצרפת: חמישה שחקנים, המאמן גזני הדרוי והמנהל הוותיק יעקב שמיר־שמטניק. שחקן חיפני נוסף, איתי מרדכי, נסע עם נבחרת הנוער לשוייץ ***

מציעה ביום הולדת

*** עו"ד רונית ג'מצ'י, אחותו של כדורסלן מכבי ת"א והנבחרת (ועתה גם נבחרת אירופה), דורון ג'מצ'י, מייצגת כדורסלנים רבים מהליגה הלאומית והארצית בכדורסל. אחד ה"לקוחות" שלה הוא כדורסלן מכבי נתניה כיום, שי כספי, הנמצא בטיול בארה"ב. עו"ד ג'מצ'י — מספר יצחק ויסהוף — הצליחה להוציא צו־עיקול נגד בית"ר ת"א, קבוצתו בעבר של כספי, שלפי התביעה חייבת לו 20 אלף דולאר. שלושה גברתנים חמושים הגיעו למגרש הפתוח של בית"ר ת"א ליד הירקון, שם נמצא גם מועדון הקבוצה. השלושה החרימו כל מה שנקרה בדרכם: לוחות הסל, טבעות, ציוד משרדי וכדומה. הם שאלו את עו"ד ג'מצ'י אם גם לעקור את המרצפות של המגרש... היא השיבה בשלילה. כל הציוד המעוקל הועבר למשרדי ההוצאה לפועל *** מינויו של יוסי הררי כמאמן כדורסלני מכבי חיפה הביא ל..."איחוד משפחות". אחיו הבוגר, ישראל (אולי) הררי, משמש מזה כעשר שנים כמאמן הראשי של מתעמלי מכבי חיפה/כרמל, למעט כמה שנים שעבר ולמד בארה"ב. גם רעייתו נורית היא המעמלת הראשית של בנות מכבי חיפה — דיווחו של יוסף גלזר *** ביש מזל היה לכדורסלנית הפועל גבעת־חיים, זיוה רוזן. בשבוע בו חגגה את יום הולדתה ה־26 נפצעה קשה בחצי־גמר הפליי־אוף בין מכבי ת"א והפועל גבעת־חיים ותצטרך לעבור ניתוח ברגלה אחרי שנתגלו קרעים בשתיים מרצועות הברך *** אבא יצחק גודס, לשעבר שחקן מכבי קרית־מוצקין בליגה הלאומית, עומד לצאת בימים הקרובים לארה"ב כדי להסדיר לבנו גיא, בן ה־16, בית־ספר, שיוכל להתקדם גם בכדורסל, כפי שעושה כדורסלן אחר של נבחרת הקדטים, אילן לוי ממכבי ירושלים. שחקן נוסף של נבחרת הקדטים, שגי כהן, בנו של כדורסלן העבר מהפצי־בה, יורם כהן, נתון לחיזורים בלתי־פוסקים של הפועל חיפה, זו השנה השנייה. הפעם, מקווים החיפנים, יצטרף לשורותיהם, שם ימצא שלושה מחבריו בנבחרת הקדטים, גיא גודס, קורן אמיעשה ואלון מרלי *** הכדורסלנים האמריקנים המשחקים בקבוצות החיפניות אינם יכולים לשבות מכדורסל. יוסף גלזר מגלה שמדי בוקר מקיימים רולאנד יומטון, ג'ונתן דלול ורייצי גדנטון אימוני כושר מפרכים וקליעות באולם מכבי בכרמל *** בגיל 35 הוכיח הכדורסלן הוותיק חיים בן כי עדיין כוחו במתניו. מי שהחל לשחק לפני 18 שנה במדי הפועל קרית־חיים היה הבולט בין שחקני אליצור קרית־אתא שעלתה לליגה הארצית ***

בשל בשחקן — זכה במאמן

*** ביום שלישי, בשבוע שעבר, היה יו"ר מחלקת הכדורסל של מכבי ת"א, עו"ד שמעון מזרחי, על קו תל־אביב — גבעת־חיים — נתניה. הוא ראה שכר בעמלו כאשר נשות מכבי ת"א גברו על הפועל גבעת־חיים וקבוצת הנוער זכתה בנתניה באליפות המדינה. בסוף השבוע התאכזב מכשלון הנשים בגמר נגד אליצור ת"א — דיווחו של יוסף חכם *** אילן קרבלסקי, שהיה עוזר מאמן הפועל חולון, תר בשבועות האחרונים אחרי קבוצה אותה יוכל לאמן בעונה הבאה, אולם לקרבלסקי השתבשו הדברים. רעייתו, ולנטין, ילדה במזל טוב בן ועתה מתרוצץ אילן בין בית־היולדות, לטיפול בבתו הבכורה, וכמובן מתעניין באימון *** ארבעה מאנשי משלחת הכדורעף לשוייץ עברו חוויה בלתי־נעימה, לאו־דווקא ספורטיבית. ראש המשלחת והמנהל איתן דוד, השופט הבין־לאומי נתי תרום, העתונאי יצחק ויסהוף ומלווה נוסף נתקעו במשך כשעה במעלית המלון בציריך. פקידת הקבלה של המלון מיהרה להזעיק טכנאי שהגיע וחילץ את הלכודים *** אגב, הוד נבחר כראש המשקיפים במשחקי טורניר־האביב שהיו בשוייץ *** לא בכל יום, ולבטח לא בכל ענף, אפשר למצוא קבוצה שמובסת 3:0 ומייד לאחר הפסדה ממהרת להעניק גביע לקבוצה שניצחה אותה. בשבוע שעבר שיחקה הפועל איחוד עירון מול הפועל בית־זרע. בסיום המשחק העפילה איחוד עירון לליגה הלאומית בכדורעף. בבית־זרע קיבלו את ההפסד כספורטאים אמיתיים והעניקו לאורחיהם הנרגשים פרס. אכן, מחווה ראוי לשבח *** מועדון הכרמל חיפה זכה בגביע־המדינה בטניס. מה שלא הצליח המאמן הוותיק שמואל (מולי) דנק להשיג שבע פעמים כשחקן הצליח כמאמן, כאשר הנהיג את חניכיו לנצחון. יוסף גלזר מרגיש שהנשיא הוותיק של המועדון, ליאון גרופלר, שנמנה עם מקימיו ב־1942, בכה מהתרגשות במעמד הגמר לאחר הנצחון 0:2 על הפועל צהלה. הגמר נדחה כחודשיים בגלל... מחלתו של כוכב הפועל צהלה, עמית נאור. מועדון הכרמל נאבק עתה בדרכים משפטיות כדי למנוע את ירידתו לליגה הארצית *** שלושה אחים לבית עוז מקיבוץ יגור השתלטו על התארים באליפות הפועל במחוזות חיפה והצפון בטניס־שולחן שנערכה בקריית־שפרינצק. שפי עוז זכה בגילאי 12, ואחיו עורד עוז היה שני. עמוס עוז זכה בגילאי 15 *** זכייה בארבע אליפויות בעונה אחת הם מאוויו של המאמן החיפני הוותיק חיים (איקסי) רוזנבלום בכדורסל: אליפות מחוז הצפון לנוער עם מכבי חיפה, שזכתה גם בסגנות אליפות המדינה; אליפות ישראל לנכים כמאמן אילן חיפה; אליפות אס"א כמאמן אוניברסיטת חיפה והאליפות מערב־אירופה לסטודנטים, שנערכה בפאריס, גם היא עם אוניברסיטת חיפה. הישג נוסף: איקסי הוביל את מכבי בת־גלים, בשנתה הראשונה בליגה הארצית, למקום השלישי ***

בעריכת עלינא תורי

מסך ראשון

העיקר שהוא אוהב את אמא

עדי עציון וגיל אלון ב„אדי ופוס" — כמה פנים מרתקים

מאת גיורא מנור

„אדי ופוס" — מחזמר לשניים; בימוי: יגאל עזרתי; עיצוב תלבושות: בלה ארגואטי; תאורה: אריה ברקוביץ; עריכה מוסיקלית: דוד אורן; טקסטים: יוני להב; מנהלת הפקה: נועה קריון; בביצוע: עדי עציון, גיל אלון ולורן — בהפקת המרכז לתיאטרון ניסויי (מתני), ב„צוותא" תל אביב.

זיגמונד פרויד לא המציא את אדיפוס (למרות שכנראה, רוב האנשים בימינו סבורים כך...), ואפילו לא סופוקלס. אבל אם יש פה מישהו, שאין, או לא היו לו, בעיות עם אמא שלו — עודף אהבה או חסר או מה שגרוע משניהם, תערובת של עודף וחסר — שיקומו!

עדי עציון היא אחד החלוצים האמיתיים של התיאטרון החדיש בישראל, אפילו בגיל ומעמד, שכבר אינו מחייב אותה להסתכן שוב ושוב בצורות בלתי־מקובלות. והיא גם זמרת, היודעת להתנועע תוך כדי שירה, לשחק ולזמר, ולא לדאוג לכך שתיראה נאה וזוהרת. בקיצור, אמן בימה אמיתי. היא עבדה עם הבמאי הצעיר יגאל עזרתי בהפקה שלה, שזכתה לשבחים רבים בעכו, „שמפרחת" והצמד שב במופע החדש שלהם, שיש בו כמה וכמה פנים מרתקים. ראשית, הם הצליחו להפוך אוסף ציטאטים ממיטב הספרות, לאו דווקא הדראמאטית, בעזרת דיאלוגים מחורזים בקלילות על־ידי יוני להב, למיקשה בימתית הדוקה, בלי שהחומרים הספרותיים השונים כל כך זה מזה יישארו בגדר קונגלומראט. הרוטב הפיקאנטי, המחבר בין המרכיבים בהצלחה כזו, הוא, קודם כל, התפאורה והתלבושות, בצבעי שחור ואדום בלבד, ולא פחות מכך הרמיזה העשיר של הבמאי, המפתיע אותנו שוב ושוב בתערובת הנכונה בין הצפוי לבלתי מתקבל כביכול על הדעת.

כבר מן הרגע הראשון, משעולה האור על עדי כרמות עטופה בצעיפים, האורגת חוטי גורל אדום על גבי נול בנוי מאופניים ישנים, והבן, הפעם ברמות ילד במכנסיים קצרים, שב את אחת החשיבות הנצחיות אל אימו, ברור שאנו בעולם של מוטיבים בסיסיים, בתחום הזכרון הקולקטיבי, השבטי, למשל יונג.

השיר שאם עולמית זו שרה אינו אלא „שיר הפלך" הידוע מ„פאוסט" של גיתה, שבמקור הוא דווקא שירה של בתולה, מוצארט וגיתה משמשים יחד, בעזרת דודו אור ויוני להב, דווקא במצינה משעשעת, ישראלית מאוד, סאטירית למעשה, של נחום המסכן (גיל אלון) והיידישע מאמע שלו.

ומכאן ועד לסיום, בו חונקת האם את בעלה הבר־מינן (לורן) ה„רבע עוף". עם בנה בארון הבגדים, שתלויות בו שרשראות כמו בתא־עינויים והוא, בעצם, ארון־מתים, חוזר הנושא והוואריאציות על אהבה חונקת, הנעה בין אירוטיקה גלויה לבין התאכזרות כמוטיב חוזר, המשנה צורה, אבל לעולם אינו מתרחק מהמרכז הריגשי שלו.

אגב, משום מה לא צויין בתוכנית, המביאה בנאמנות את כל שמות המחברים והמלחינים, שבחומרים שבהם השתמשו היוצרים של המופע המרשים והיפה הזה, שמו של המחזאי האמריקני קופיט, שכתב את המחזה „או אבא מסכן, אמא תלתה אותך בארון הבגדים, ואתה מת", שמהווה תשתית לסצינה המסיימת.

הילד, התלוי באימו תלות פיזית; הנער, המנסה להתקומם, אבל מוכרע רגשית בקרב הבלתי־שווה; הגבר, השב ממסע חייו בעולם הגדול, ומוצא את עצמו תחת אש הארטילריה של כלי המשחית במטבחה של אמא — ודומני שזו פעם ראשונה בתיאטרון, בה הופכת מטחנת־בשר יומיומית לסמל הסירוס הריגשי על־ידי האם, שהמון משמש לה אויקים של אהבה, גם החייל, המנוסה בקרבות, אינו מסוגל להתמודד עם כל אלה בהצלחה. ולבסוף מגיע המוות, כאמצעי יחיד לשימור והנצחת הקשר האמוציונאלי בין אם, בעל ובן — אלה התחנות במסע האהבה האמביוואלנטית, המתואר בצורה כה חזקה ונהדרת במופע.

זו הצגה עשירה ברעיונות בימתיים, וגם כשלעיתים אתה מתקשה לעבור במהירות של 100 קמ"ש מסומון מבריח לטקסט פיוטי, מפרוזה עשירה לשיר של אלתרמן, וזאת למרות תרבות ההיגוי של המבצעים, כי לכל אחד מכותבי הטקסטים באנתולוגיה זו עולם דימויים שונה וייחודי, חוט השני אינו אובד במלל ובצלילים, כי המעברים החדים בין החומר הסמלי לשברי המציאות הריאלית מעוצבים בהגיון בימתי ברור.

המעצבים והמבצעים מרשים לעצמם להגיע לקיצוניות, לאכזריות בלתי־מתפשרת, בלי לגלוש להפרזה. יש גירויים אירוטיים ועימותים אמוציונאליים חזקים, המבוטאים היטב באקורד השחור/אדום של הבימה והתלבושות, אבל הכל מצוי במסגרת הטעם המעודן, המאופק, למרות הנכונות להסתכן והליכה עד הסוף, מבחינה בימתית ומשחקית.

תיאטרון

ילדים ללא מוצא

„יתומים" מאת לייל קסלר בהפקת בית לסין ואלדד בימות ובדים

מאת יוסי ונונו

אנשים שבורחים מעצמם. בן לוין, מכרם כורי מימון ודליק וולינץ ב„יתומים"

„יתומים יש בכל פינה" ומיתממות ישחרר רק המוות, כך לסחות מסתברי מהמחזה „יתומים", שכתב המחזאי האמריקאי לייל קסלר, המועלה בימים אלה, בהפקה משותפת של בית־לסין ואלדד בימות ובדים.

אם משפט הפתיחה נשמע לכם סימבולי מדי, אפשר להרגע: קסלר לא כתב מחזה חברתי, פוליטי, רעיוני עמוס מסרים, אלא פשוט מחזה על איכרים, שבמקורה המסויים הזה, הם גם יתומים. אילן אלדד הבמאי ממשיך בקו של בחירת מחזות לא גדולים במיוחד, למספר מצומצם של שחקנים, מחזות שמאפשרים עבודת שחקנים. הטקסט מישני. השחקן, בשביל אלדד, הוא התיאטרון עם כל המשתמע ממנו, ואכן המחזה „יתומים" נותן לשחקנים אפשרות להפגין כישורים, לשחק בצוות, להוציא את המיץ, בסקאלה רחבה מאוד של הבעות, תנועות, רגשות.

הליהוק כהצגה מפתיע. אלדד מספר, שהמחשבות על הליהוק היו קשות, לפחות כמו הבימוי. את שני היתומים נבחרו לשחק דליק וולינץ, שחוזר לבמה אחרי הפסקה ארוכה. הילד הטוב עם הכלב מ„שמיניות באוויר" מגלם הפעם פושע אמריקני עלוב, דמות אלימה עם לב רך, שמשווע לקצת חום. הרבה אנרגיה הוא משקיע בתפקיד, מהתנועות, הגסות פיזיות מאוד, שכולן מבוכה, הסתרה ובריחה, ועד לאותו רגע בו הוא משיל את מסכת הקשיות, וחוזר להיות הילד הקטן, שרוצה את אמא ואבא. האח הגדול מסוכך על האח הקטן, אותו משחק בן לוין.

האח הקטן היפוך גמור. נפש עדינה, מרופטת, מתחבא בארון של אמא עם המעילים הישנים, לא עוזב את הבית, ממצוצת האח הגדול, בטענת של אירוגותי אלרגיה לא קיימת. אם האח הגדול חוזר בסוף המחזה להיות הילד הקטן, [...] השינוי בלתי־צפוי, הוא מגלה את החוק שמסמל בשבילו את השחרור.

בן לוין שחקן צעיר, תפקיד ראשון בתיאטרון עשה גם תפקיד בסרט „בגוע", מדברים עליו כעל הבטחה גדולה. את תפקיד הרוצח, הגבר המבוגר שנקלע מתאום להיות של שני היתומים מגלם מכרם חורי. התרגלנו כבר לראות את חורי בתפקידים פוליטיים, חברתיים. שחקן עסוק מעורב, הפעם בתפקיד אחר, איש מבוגר שרצה ללכת „בתפוחים שמתות ללחיצה". הרולד יתום בעצמו בורח משיקגו לפילדלפיה, ומשתלט על ביתם ונפשם של שני היתומים. „אני אוהב את הבנים זונה, הילדים ללא מוצא" הוא אומר, כרגע של שכרות. חורי ממלא את הבמה כחום, באנושיות ועם זאת לא משתלט עליה, נוצר צוות, שמשחק ביחד. ואם דברנו קודם על איך רואה אלדד את תפקידו של השחקן, זו הייתה כנראה הכוונה.

יש גם סיפור במחזה, אנשים שבורחים מעצמם, כדי לשוב ולגלות את מה שכל־כך השתדלו להסתיר. יש גם מאבק בין המבוגר הרולד לאח הגדול טריט, על נפשו של האחר הצעיר פיליפ. ויש טלוויזיה וציטטות מהקולנוע ואורח חיים אמריקני מאוד, והכל זאת, פילדלפיה היא כל מקום ו„יתומים תמיד רעבים" — מי שאמון על הסוג הזה של מחזות יכול לנחש לבד את הסוף, אבל זה לא העניין.

המוסיקה שמלווה את ההצגה היא של פט מציני, התפאורה של אבי שכוי משתדלת לדייק עד לפרטים הקטנים, התאורה של פליס רוס. באמריקה עושים מזה עכשיו סרט, תפקידים שתמורים לאוסקר. אצלנו ביקנתיים הצגה.

אירוע

אחר שואה

מוזיאון תל־אביב יקיים היום, יום השואה והגבורה, הקרנה מיוחדת של הסימפוזיון „אחרי השואה", שהתקיים במוזיאון בדצמבר 86, ותועד בווידיאו.

הסימפוזיון התקיים בעקבות סרטו של קלוד לנצמן „שואה" והוא דן בהקשרים ההיסטוריים, ספרותיים, פילוסופיים וקולנועיים של הסרט.

משתתפים: ד"ר דינה פורת, פרופ' דן דינר, פרופ' עמוס פונקנשטיין פרופ' שאול פרידלנדר, ד"ר ברנרד קואו, מאיר שניצר וד"ר ניסים קלדרון. ההקרנות יחלו ב־10 בבוקר (מושב ההסטוריה) וב־18 בערב (מושב הקולנוע).

מוסיקה מהגיטאות

במסגרת הפעולות של המכון „יד לצלילי השואה" ייערך היום בשעה 17.00 קונצרט [...] יבוצעו יצירות ושירים שנכתבו [...] בתקופת השואה, מהם ביצועי בכורה [...] כן תבוצע מלודראמה המבוססת על [...] הסופי של הרקוויאם מאת ורדי, שבוצע [...] ידי המקהלה, תזמורת וסולנים [...] טרזינשטאט בפני אייכמן ומלוויו.

בקונצרט זה יכריז מר משה חן [...] המכון על הקמת תנועה „[...] מוסיקלי", שמטרתו יהיה להפגין את [...] שנכתבו בגיטאות, במחנות ריכוז [...] וביערות, בקרב נגנים צעירים בארץ.

הקונצרט יתקיים בשירות [...] לטרזינשטאט" על־ידי רות אליעז, [...] אותו בזמנו בגיטו. הקונצרט יוקלט [...] וההלין, יד ושם בגבעתיים, וישודר [...] ישיר בקול־ישראל.

תערוכה

בבית אגודת הציירים והפסלים בתל־אביב תיפתח היום תערוכה לזכר [...] „קינות". בתערוכה יוצגו עבודות של אלדובי צבי, הופשטטר אוזיאש, [...] ופרשבורגר חווה.

תקליט קלאסי

כיין המשומ[...]

מאת אורה בן־דרור

מאהלר, „שירת האדמה", פריץ ריינר – מנצח, תזמורת סימפונית – שיקאגו, ריצ'ארד לואיס – טנור, מורין פורסטר – מוסראן, ר.סי.אי. 85248 מהדורה LEEGNDARY PERFORMERS.

ההקלטה המקורית נעשתה באולם התזמורת בשיקאגו בנובמבר 1959. מיותר לציין, שההקלטה היתה אנלוגית ושהציוד הטכני היה בחיתוליו.

התקליט זכה כאן לעריכה דיגיטלית מחדש, דבר שמוסיף ליטוש כלשהו לסאונד, אבל אינו יכול, בוודאי, לשנות דברים מהותיים, ולהוסיף תדרים שאינם במקור.

השאלה המתבקשת תמיד במקרים אלה, כשתת"ק מחליף את התקליט, הדיגיטלי את האנלוגי, ועל מונו שמענו רק אבות־אבותינו... היא, מדוע יש להתאמץ ולעבד מחדש הקלטות ישנות, כשהשוק מוצף בחומר טרי וצלול?

כנראה לביצוע אין תחליף והקלטה רבת חידושים לא תבוא במקום רגעים היסטוריים. המהות הזועקת ביצירתו של מאהלר היא התכנים המוסיקליים־רומאנטיים העמוקים שלו, והאינטרפרטציה ל„סוחט בשמה" שכמותו חייבת להיות כנה וברוח הנכונה. ריינר, שנולד בשנת 1888, הספיק בהיותו סטודנט להאזין לניצוחו של מאהלר, בווינה, הן באולם הקונצרטים והן באופרה. לא שהיו ביניהם יחסים של ממש, אבל אין לזלזל ברגע המוסיקאלי המשותף שלהם, שהוא בעל חשיבות רבה. שורשים תרבותיים מקבילים אלה משתקפים היטב בעבודתו של ריינר, ומאהלר זוכה לעיצוב אמין תחת שרביטו.

מורין פורסטר טובה, וגם הטנור הנפלא, אבל מעל לשניהם מכבבים ריינר ותזמורת שיקאגו.

אנדרטה

מאהלר — סימפוניה מס. 2 [...] חיה"), ליאופולד סטוקובסקי — [...] התזמורת והמקהלה של לונדון [...] סטבנדר — מצו־סופראן, מרגרט פ[...] סופראן, (2) 85892 ר.סי.אי. מהדורה LEGENDARY PERFORMERS.

מאז שההקלטות הדיגיטליות [...] האנלוגיות, נעשו אלה האחרונות [...] מוקצות מחמת מיאוס. אין זה [...] העולם האנלוגי מאכלס טווח רחב [...]

ההקלטה שלפנינו מאורח [...] ויש בה הרבה בשר בבאסים [...] סטריאופונית ברורה.

התקליט הוא מעין אנדרטה [...] סטוקובסקי, שהוא מתומנה [...] המנצח הקליט את מאהלר [...] הראשונה כשהוא בן 92 (!) וביצע [...] עמוק מאוד ומרתק.

סטוקובסקי נכח בשנת 1910 באותו [...] מאהלר ניצח על הסימפוניה השמינית [...] וגמר אומר להביא את יצירתו של [...] לארה"ב. אכן, היה זה אירוע [...] בשנת 1916 על תזמורת פילדלפיה [...] את מאהלר ליבשת החדשה.

עם כל ההכרה בזכות [...] משוכלל לצבעי התזמורת של מאהלר [...] שעם השנים תלך ותשתכלל [...] ההקלטה, ואילו הביצוע ילך [...] התרבותי. כאן יש מנצח [...] מקורות שהיו למלחין, ויש [...] נדירה כפירוש, ולא צריך עוד [...]

פסקי דין | מאת א. אבישר

משפטים נוסח אמריקה

גם עובר הוא נוסע

[...]ריאן יסגר נסעה בכביש מהיר וסואן [...] קליפורניה, כאשר שוטר תנועה [...] לה לעצור. השוטר האריך הסביר לה [...] כי הנתיב המסויים בו נהגה שמור ומוגבל [...] למכוניות שבהם נוסע אחד בלבד.

אולם יסגר, בת 29, עמדה על כך שאין [...] היא לבדה במכונית — היא בחודש [...] החמישי להריונה, גילתה לשוטר. זה לא [...] השתכנע ורשם דו"ח תנועה וברירת קנס [...] של 52 דולר.

במשפט שנערך בינואר השנה ביטל שופט מוניציפלי את הדו"ח, לאחר שיסגר, כעת בחודש השמיני להריונה, הזכירה לבית המשפט כי החוק במדינת קליפורניה בעניין מזונות לילדים רואה בעובר — ילד. היא ציטטה את פסק הדין במשפטה של פמלה סיוארט, אם מסן דייגו, שהורשעה בגין גרימת נזק לעוברה על־ידי נטילת סמים בלתי חוקיים והתעלמות מהוראות הרופא שלה. השופט המוניציפלי העדיף לבטל את הדו"ח ובלבד שלא יעמוד לפני ההכרח לפסוק לגבי מעמדו המשפטי של עובר. יסגר עזבה את אולם בית המשפט מרוצה. „הייתי מאוד רצינית לגבי כל העניין, אך אני מסוגלת לראות בבירור גם את הצד ההומוריסטי שבו", אמרה לעיתונאים.

אך משטרת התנועה של מדינת קליפורניה בשלה. הם ימשיכו להגיש דו"חות במקרים דומים. מסביר קצין משטרה: „השוטרים שלנו אינם מסוגלים לקבוע אם גברת הינה בהריון ואם לאו".

[...]לא תנאף בניו־המפשייר

[...] במאה הי"ז, במדינת ניו־המפשייר [...] הטהורנית, מי שנתפש בניאוף נענש [...] חמש פסיעות בנות 40 מלקות כל אחת, [...] חייב בנשיאת תווית המציינת את [...] חטאו — הניאוף — על בגדיו העליונים. מספר [...] בימינו, שנת 1987 (!), מי שמורשע [...] בניאוף בניו־המפשייר עדיין צפוי לקנס [...] של אלף דולר או לשנת מאסר אחת.

[...] אך רוחות הקידמה החלו נושבות גם [...] במדינה שמרנית זו ויתכן שהניאוף יימחק [...] מספר העבירות — בית הנבחרים של ניו־המפשייר העביר באחרונה חוק המורה כי [...] אינו עבירה פלילית ...

[...] הסנאט יצביע למען חוק זהה, צפוי [...] המושל הרפובליקני של המדינה יחתום [...] על החוק.

[...] לביטול העבירה החלה בדצמבר [...] הגנרל טסקלבק מהעיר מרימק ביקש מהמשטרה העירונית לאסור את המעביד של אשתו, ממנה הוא חי בנפרד, בהאשימו אותו בקיום יחסים אינטימיים עם אשתו. המשטרה סירבה. טסקלבק אסף עדויות מאז שנת 1950. המעביד־המאהב נעצר ומצפה עתה למשפטו. המהומה שנוצרה הניעה את חברי בית הנבחרים לבדוק מחדש את החוק הארכאי.

אומר אחד מהתומכים לבטל את החוק הישן, ציר רפובליקאני בבית הנבחרים: „ניתן לומר שניאוף הינו בבחינת עוולה, אך אין זה אותו סוג של עוולה שאנו כחברה רוצים להעניש בגינה במישור הפלילי".

הניאוף עדיין יישאר עילה לגירושין, אולם קבוצות דתיות בניו־המפשייר מתנגדות להצעת חוק הביטול. לדעתם, החוק הקיים מדגיש ומחזק את חשיבות הנאמנות בנישואין. נראה שלפחות 15 ממדינות ארה"ב סוברות אף הן כך — הן עדיין רואות בניאוף עבירה פלילית.

[...]ולים ובולאים | מאת יהושע מרקוס

[...]ול „זכור" של [...]קק"ל

„לזכור ודבר לא לשכוח"

[...] לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה [...] הונפק [...] בול [...]. הבול, שצויר בידי אסף ברג, [...] ובו שישה פסים לזכר [...] ששת המיליונים שניספו בשואה. [...] מגן דוד צהוב, לזכר הטלאי [...] הצהוב אשר נשאו היהודים בתקופת [...] השלטון הנאצי. [...] על הבול [...] הכתובת „זכור", לאיזכור הציווי המלווה [...] את עם ישראל מאז השואה — לזכור לא [...] [...] קרן קימת לישראל". הבול הודפס [...] בצבעי שחור, צהוב ולבן [...] (גמר במפרסים [...]).

[...] הגליון כולל שישה בולים ושני שובלים. [...] על השובלים מופיע שירו של אברהם שלונסקי „נדר": „על דעת עיני/שראו את השכול/נדרתי הנדר/לזכור את הכל,/לזכור — ודבר לא לשכוח".

[...] ממסע הרדיפות וההכחדות

[...] הרקע לבול זה, על „השואה — [...] של רדיפות והכחדה של יהודי אירופה [...] השלטון הגרמני הנאציונל־סוציאליסטי ומלחמת העולם השנייה בין [...] 1933־1945", כותב פרופ' ישראל [...] מחוקרי השואה.

[...] האנטישמיות, שהפכה מאז [...] השלטון בידי המפלגה הנאצית למרכיב מרכזי [...] הגרמנית לברית־המועצות, ב־1941, הוחל רצח המוני של יהודים בידי עוצבות מבצעיות בשטחים שעברו לידי הכוחות הנאציים. ב־1942 תוכננה ההכחדה של יהודי אירופה הוקם מנגנון, שעליו ניצחו היידריך ואייכמן, שעסק בריכוז, גירוש ורצח יהודים.

„בשואה אבדו כשני שלישים מיהודי אירופה והמרכזים השורשיים של תרבות ישראל בפולין, ליטא, גרמניה וארצות אחרות", כותב פרופ' גוטמן, „השואה, שהיתה הבטוי הקיצוני והמחריד ביותר של האנטישמיות, היתה תופעה ללא תקדים בעולם — תיכנון וביצוע שיטתי של רצח עם שלם מטעמים גזעיים ורעיוניים."

[...]

בעריכת יורם בר

תאורה פנימית

לאחר אישור תקציב המדינה

הצעות החלטה של הצוות הכלכלי של מפ"ם 12.4.87

הצוות הכלכלי של מפ"ם קובע, כי באישור תקציב המדינה והמדיניות הכלכלית־חברתית המשתמעת ממנו אין שום בשורה למשק והיא אינה נותנת מענה, ואפילו חלקי, לבעיות הבוערות של הבריאות והחינוך. הצוות הכלכלי קובע, שמדיניות זו היא באחריות כל מרכיבי ממשלת האחדות בכלל, ושתי המפלגות הגדולות בפרט.

א. צמיחה ותעסוקה: הסתלקותה של הממשלה מכל אחריות להכוונת שוק ההון משאירה את הסקטור היצרני בלי פיתרון סביר למקורות להשקעות. יוקר המימון בשוק והעדר הלוואות פיתוח ימשיכו להגביל את ההשקעות היצרניות בצורה חמורה. בלי שינוי זה אי־אפשר להבטיח צמיחה רציפה ולבלום את התופעה של סגירת מפעלים. סימני הצמיחה למראית־עין נובעים מהגידול בצריכה הפרטית, ובמציאות הישראלית זו תופעה שלילית. הצוות קורא גם לבנק ישראל לחזור בו ממדיניות הריבית היקרה, ולקבוע את הריבית הריאלית לפי הרמה הבינלאומית.

ב. שיקום הסקטור היצרני שנפגע ממדיניות הממשלה: הצעות הממשלה הן לעג לרש. הצעות הממשלה לפריסת חובות יקרות מדי והסיכומים אינם מספקים. דבר זה ימשיך להטיל נטל כבד מנשוא. הצוות הכלכלי גם דורש שחלק מריבית הנשך שנגבתה יוחזר ליצרנים בצורה של שמיטת חובות.

השכיר משלם יותר מהמעביד

ג. שירותי הרווחה: מערכות הבריאות והחינוך ממשיכות להידרדר. בהצעות התקציב אין נותנים אפילו מענה חלקי למשבר הפוקד את שירותי הבריאות והחינוך. הצוות מגנה את המגמה השקופה לבטל את העיקרון של שירותי בריאות שוויוניים וחינוך חינם, ומזדהה עם מאבק הסטודנטים נגד העלאת שכר הלימוד, דבר שיבטיח חינוך על־תנאי לעשירים בלבד. הממשלה ביטלה את עצמאות הביטוח הלאומי ע"י הורדת תשלומי המעבידים ל־1/3 (מ־10.3% ל־3.2%). השכיר משלם 5.3%. זוהי הפעם הראשונה שהשכיר משלם יותר מהמעביד.

ד. הרפורמה במיסוי: הצוות שולל מכל את הורדת תקרת המס ומגמת האוצר להמשיך לפעול לביטול הפטורים.

המדיניות הכלכלית־חברתית של ממשלת האחדות הפקידה את קביעת סדר העדיפויות הלאומי בידי השוק. היא אינה מבשרת צמיחה ממושכת וממשיכה לפגוע בתעסוקה בעיקר בעיירות הפיתוח ובכפרים הערביים. היא משאירה את הסקטור היצרני בכלל, וההתיישבות העובדת בפרט, במשבר שאין בכוחם להיחלץ ממנו ללא שינוי במדיניות. היא ממשיכה לפגוע בשירותי הרווחה.

כל אלה, יחד עם „הרפורמה" במיסוי יעמיקו את הפערים החברתיים.

הצוות הכלכלי של מפ"ם קורא למאבק בלתי מתפשר נגד המדיניות הזאת.

האינטרנציונל הסוציאליסטי הצעיר

האינטרנציונל הסוציאליסטי הצעיר, בו חברים גם צעירי מפ"ם, מארגן פסטיבל נוער ענקי בוואלנסיה שבספרד, ביולי השנה, בו מצפים להשתתפותם של כ־7000 צעירים מכל העולם. צעירי מפ"ם מתכוננים להגיע לפסטיבל במשלחת מתוגברת שתמנה עשרות משתתפים. כולם יסעו על חשבונם. המשלחת תכלול חברים מנוער מפ"ם, חברים מהמגזר הערבי והקיבוצי.

הצעירים יביאו איתם תערוכה המתעדת את המאבק בגזענות בישראל, שבהכנתה עוסקים בימים אלה. כל חבר בדור הצעיר של מפ"ם המעוניין להשתתף בפסטיבל מוזמן לפנות לדור הצעיר של מפ"ם. עלות ההשתתפות — כ־500 דולר.

השהייה בוואלנסיה בזמן הפסטיבל (19־25.7.87) — על חשבון המארגנים, כמו גם השתתפות באירועים האמנותיים, הפוליטיים וההכרתיים הרבים הכלולים בו.

תוכנית הפסטיבל של יומי בוואלנסיה

19.7.87	— הגעה
	— עצרת הזדהות עם ניקרגואה.
20.7.87	— עצרת פתיחה.
	— דיון בנושא שיתוף פעולה באיזור הים התיכון
	— דיון בנושא הבעיה הפלשתינית
	— אירוע תרבות
	— עצרת הזדהות עם העם בצ'ילה
21.7.87	— דיון בנושא פעילות נוער פוליטי בעולם
	— דיון בנושא אבטלת צעירים
	— עצרת הזדהות עם דרא"פ
	— אירועי תרבות
22.7.87	— דיון בנושא אמריקה הלטינית
	— אירועי תרבות
	— עצרות למען צ'ילה
23.7.87	— דיון בנושא המאבק לשלום
	— דיון בנושא עתיד הסוציאליזם
	— אזכרה לאולוף פאלמה
	— אירוע תרבות
24.7.87	— דיון בנושא מצב האשה
	— דיון בנושא זיהום אוויר
	— עצרת סגירה
25.7.87	— אירוע סיום

במהלך הפסטיבל יופיעו קבוצות אמנים מארצות שונות ויתקיימו תערוכות, חוגים, ודוכנים ע"י הארגונים המשתתפים מכל הארצות.

לזכר רמי גאון

על המשבר בתנועה הקיבוצית

באסיפת סניף מפ"ם בחיפה על המשבר בתנועה הקיבוצית, בהשתתפות כ־80 חברים, אמר א. רוזן, מזכיר הקבה"א, שלא קל היום להסביר את בעיותיה של התנועה הקיבוצית. בעבר היינו גורם קובע בהתיישבות, בפיזור האוכלוסיה. התיישבנו על הגבולות ודאגנו לביטחון. המדינה בדרך ראתה בקיבוץ שליחות לאומית והעמידה לרשותו קרקע ואמצעי ייצור ללא תמורה. החקלאות נהנית מתכנון לאומי של מכסות מים, מכסות ייצור ומחירים. בזכות אלה הגענו לרמת חקלאות מודרנית שהיתה שם דבר בעולם כולו, אמר רוזן.

הוא ציין, כי המהפך הפוליטי בשנות ה־70' הביא גם למהפך כלכלי. ניתנה העדפה ליבוא ונפגע הייצור בכל ענפי המשק, החוב הלאומי תפח ואיתו הגיעה האינפלציה לממדים גבוהים ביותר. חדלו לקיים משק מתוכנן בחקלאות, והקיבוצים נאלצו להתמודד עם שוק חופשי, ללא תמריצים ממלכתיים, לא ניתן לקיים משק יעיל ורווחי באזורים מרוחקים ועל הגבולות הארוכים של המדינה.

נוסף על הבעיות האובייקטיביות נעשו גם טעויות. ניסינו להתקיים בתנאים החדשים ולשמור על רווחיות המשק ע"י ניצול אמצעים החדשים שהתפתחו עם צמיחת הבורסה. לא עסקנו בספקולציות, אבל נעזרנו בהשקעות במניות הבנקים. לא יכולנו לצפות את מפולת המניות הבנקאיות.

הממשלה העמידה תנאים משפילים

הקבה"א לא הלך להסדר עם הממשלה בעקבות התק"ם, ראינו בתנאים שהעמידה הממשלה תנאים משפילים. ולא כל־כך כלכליים, אנחנו מנסים להתגבר על המשבר ע"י גיוס הון בשוק החופשי, לצמצם הוצאות ולהגביל רמת החיים. אנו מתכוונים להרחיב ייצור מדי שנה ב־10%־15%, ומקווים בדרך זו לצאת מן המצוקה תוך 3־4 שנים.

אנו רואים היחסים הבלתי תקינים עם האוכלוסיה בעיירות הפיתוח, שנגרמו כתוצאה מהקמת המפעלים האזוריים לעיבוד ראשוני של התוצרת החקלאית. היינו שמחים אילו ניתן היה לבסס העבודה השכירה על בסיס של שותפות עם העובדים, אבל ציבור זה לא כל־כך מתאים לשיטה חברתית כזאת. כיום אנו מנסים להפחית את העבודה השכירה ולהעביר בעלות המפעלים לגורמים ציבוריים אחרים.

מזכיר הסניף, ברוך שינגרוס, שהנחה את האסיפה, אמר כי תנועת העבודה והחברים העירוניים רואים את המשבר הכלכלי בתנועה הקיבוצית. אבל את שורשי המשבר יש לחפש בבעיות חברתיות, שנוצרו כתוצאה מהתרחקות הקיבוצים ממעורבות פוליטית במדינה ובמפלגה. העיר זקוקה לברית עם התנועה הקיבוצית, ואתם זקוקים לשותפות זו כדי לשמור על מהותכם כגורם חברתי, לאומי ופועלי, אמר שינגרוס.

משלחת הדור הצעיר של מפ"ם בבית ג'אן (צילום: ירון של יוסף)

המאניה [illegible] בגנים

מאת טובה קורנ[illegible]

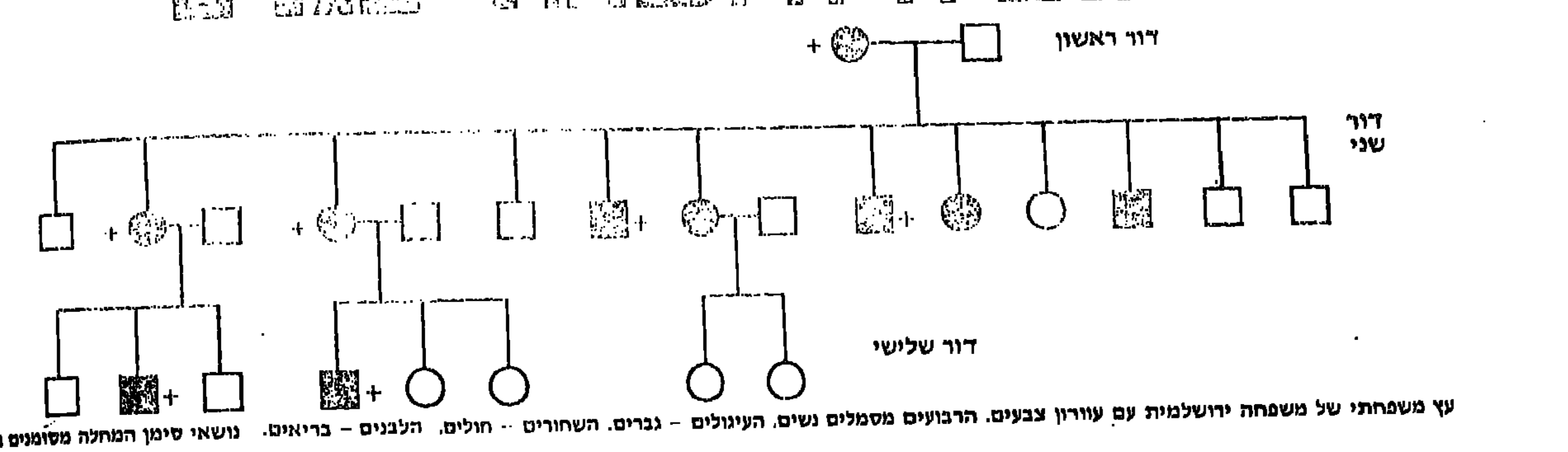

עץ משפחתי של משפחה ירושלמית עם עוורון צבעים. הרבועים מסמלים נשים, העיגולים – גברים. השחורים – חולים, הלבנים – בריאים. נושאי סימן המחלה מסומנים ב־.

ההתפתחות בתחום הביולוגיה המולקולרית וההנדסה הגנטית מאפשרת למחקר להצביע על גנים האחראים למחלות מסויימות. בשבועות האחרונים גילו שתי קבוצות מחקר, בארה"ב ובישראל, סימנים גנטיים למחלת המאניה – דפרסיה

לאחרונה מוצף עולם הרפואה בזרם סוחף של מידע, המסביר את מהותן של מחלות שונות מנקודת ראות חדשה. העובדה שלמחלות רבות יש גם מקור גנטי ידוע זה זמן רב. למרות זאת, הודגש ברפואה הוא על גורמים סביבתיים כמו זיהום אוויר, אורח חיים, תזונה וכו' ופחות על הרקע הגנטי בגרימת מחלות. הסיבה לכך נעוצה בעיקר בעובדה שקל יחסית לערוך מחקרים הקושרים גורמי סביבה לתחלואה, בעוד שהגנטיקה, הטמונה עמוק בתוך כל תא ותא, היתה עלומה.

אך לאחרונה משתנה המצב. ההתפתחות האדירה בתחום הביולוגיה המולקולרית וההנדסה הגנטית ושיטות העבודה החדישות המתפתחות בתחומים אלה, מאפשרים לפרק את החומר הגנטי כמעט בכל נקודה רצויה, להשוות קטעים ממנו לחומר גנטי שנלקח מבני אדם אחרים וכך להצביע במקרים רבים על מיקומם של גנים שונים האחראים למחלות מסוימות. בצורה זו נמצאו בשנה האחרונה הגנים "החולים" האחראים לניוון שרירים על שם דושן מחלה המתחילה בסביבות גיל שלוש וגורמת למוות מוקדם; רטינובלסטומה, בה מתפתח גידול סרטני בעין; גרנולומטוזה כרונית, בה מתפתחים זיהומים חמורים, ועוד. במקרים אחרים לא נמצא הגן האחראי למחלה, אלא נמצאו סימני זיהוי שונים הקשורים לגן הפגום והם שעוזרים לאתר אותו. סימנים גנטיים נמצאו במחלת הסיסטיק פיברוזיס, הפוגעת במערכות רבות של הגוף, במחלת האנטינגטון, המאופיינת בתנועות בלתי־רצוניות וגורמת לירידה בתפקוד השכלי. בתקופה האחרונה התגלה סימן גנטי האופייני למחלת אלצהיימר, הגורמת לאיבוד הזיכרון ולסניליות, ועליו דווח במדור זה לפני כמה שבועות.

שני מחקרים, שני כרומוזומים

לפני שבועות ספורים בלבד דווח בו־זמנית, על־ידי שתי קבוצות מחקר שעבדו בנפרד בישראל ובארה"ב, על מציאת סימן גנטי למחלת "מאניה דפרסיה". מחלה זו מאופיינת במחזורים של דיכאון (דפרסיה) אשר אחריהם באה תקופה של פעילות מופרזת. במחקרים, הישראלי והאמריקני, נמצאו הסימנים הגנטיים למחלה על־פני כרומוזומים שונים. המחקר האמריקני מצא את הסימן על־פני כרומוזום מס' 11 ואילו במחקר הישראלי נמצא הסימן על־פני כרומוזום המין המכונה x. (בכל תא אנושי יש 23 זוגות כרומוזומים, המסומנים מספרית מ־1 ־22, ובנוסף יש זוג של כרומוזומי מין. אצל נשים שני כרומוזמי x ואילו אצל גברים כרומוזום x יחיד וכרומוזום Y).

בביקור קצר באוניברסיטת ייל נפגשתי עם ד"ר דוד פולס, אשר קבוצתו מצאה את הסימן למחלה. לדבריו: אין סתירה בין ממצאי קבוצתו לבין ממצאי קבוצת המחקר הישראלית. למעשה, תוצאות אלה תומכות בהשערה שהמחלה הינה הטרוגנית וכנראה מעורבים בה גורמים רבים ואולי אף מספר רב של גנים.

סימן עובר בתורשה

קבוצת המחקר בייל חקרה את המחלה בקרב בני כת האמיש, המתגוררים בפנסילבניה. לדברי ד"ר פולס, כת זו נוחה למחקר מכיוון שבניה כולם הם צאצאיהן של משפחות ספורות, אשר הגיעו יחד לארה"ב, התחתנו אך ורק בינם לבין עצמם ושמרו על רישום מדוקדק של סוגי התחלואה בקרבם. כאמור, המיקום המדויק של הגן עדיין לא אותר. רק נמצא סימן העובר בתורשה יחד עם הגן.

פרופ' חיים בלמייקר, פרופ' לפסיכיאטריה במרכז לבריאות הנפש בבאר־שבע, אשר ניהל את המחקר בארץ יחד עם ד"ר מירון ברון מאוניברסיטת קולומביה, עבדו עם חמש משפחות ענפות בהן נמצאה המחלה. במשפחות הישראליות מועברת המחלה על־ידי כרומוזום המין x, אשר עליו נמצא הגן "החולה". באיור המצורף אפשר לראות עץ משפחתי כזה. הסימן המעיד על קיומו של הגן הוא עוורון צבעים. נמצא שעוורון צבעים מועבר לעיתים קרובות יחד עם הנטייה לפתח מאניה־דפרסיה. זו סימן למשפחה ספציפית זו, אך אין הוא נמצא בהכרח גם במשפחות אחרות. עם זאת יש לציין, שלא קיים קשר ביולוגי בין עוורון צבעים למאניה־דפרסיה.

פגמים בתוך התא

גם פרופ' בלמייקר אינו רואה סתירה בין ממצאי קבוצתו לבין אלה של הקבוצה האמריקנית. לדבריו: ייתכן שבמאניה־דפרסיה ישנה הפרעה בחומר מסוים, אשר ייצורו מורכב משרשרת תהליכים. ייתכן כי אצל חולים שונים ישנה תקלה בשלבים שונים של ייצור החומר, והקוד לכל שלב ממוקם באתר כרומוזומלי שונה.

הטכניקות החדשות בביולוגיה מולקולרית מאפשרות להבין פגמים הקיימים עמוק בתוך התא ומשפיעים על סיכוני התחלואה. בשלב זה אין הטכניקה הקיימת עוזרת במציאת תרופה למחלה, אלא רק בהבנה יותר טובה של גורמי המחלות. יחד עם זאת, זיהוי נושא הגן למחלה מסוימת פותח פתח לזוגות נושאי מחלה לזהות עוד בחודשים הראשונים של ההריון את העוברים החולים ולאפשר להם, אם רצונם בכך, להפסיק את ההריון.

הגילויים הגנטיים החדשים אינם סותרים את העובדה שבמחלות שונות יש לגורמים סביבתיים תפקיד חשוב ואולי אף מכריע בגרימת המחלה, הם רק מכניסים שחקן נוסף, אשר אותו יש לקחת בחשבון.

אימהות מאחרות מרוויחות יותר

נשים היולדות בגיל מאוחר מביאות הביתה משכורות גבוהות יותר מנשים היולדות בגיל צעיר, כך מוסר ה"ביזנס וויק".

דייוויד בלום, כלכלן מאוניברסיטת הארוורד, מצא שנשים אשר ילדו לאחר גיל 27 הרוויחו ב־36 אחוזים יותר מאשר נשים שילדו לפני גיל 22, הן גם הרוויחו ב־18 אחוזים יותר מאשר נשים שילדו בין הגילים 22 ו־26.

בלום מייחס את פער המשכורות בין אימהות צעירות לנשים שילדו בגיל מבוגר לכמה גורמים. ראשית כל, בדרך שלנשים ללא ילדים קל יותר לרכוש השכלה ובשנים הפנויות הן גם רוכשות נסיון רב ערך בעבודה.

אך גם, כאשר [illegible] הגורמים הללו [illegible] של נשים המאחרות ללדת [illegible] אחוזים משל אימהות צעירות [illegible] משער שהסיבה נובעת [illegible] הנשים המאחרות ללדת, [illegible] קאריירסטיות, אשר [illegible] חשובה להן במיוחד.

לדעתו של בלום, רוב [illegible] את לידת ילדן הראשון [illegible] דבר. אם כי נשים [illegible] עשויות בסופו של דבר [illegible] ללדת כלל. כצפוי, [illegible] יותר מחבריהן [illegible] דבר לאימהות.

הברונטוזאורים נולדו חיים

במשך כמה עשרות מיליוני שנה שלטו הדינאוזאורים בעולם. מאובנים שלהם נמצאו בעיקר באמריקה הצפונית, באמריקה ובאסיה. בסוף תקפת המסוזואקון הם נעלמו מהנוף ועד היום לא נמצאה הסיבה להיעלמותם הפתאומית. מכיוון שנמצאו ביצי דינוזאורים, מקובל שחיות ענק אלה בקעו מביצים ולא יצאו לאוויר העולם בוולדות חיים, כשם שנולדים היונקים. אלא שעניין הביצים הינו בעייתי, ביצת הדינאוזאור הגדולה ביותר שנמצאה ושיכולה להתקיים הינה בקוטר של 20 ס"מ. קבוצה גדולה יותר תהיה קליפת עבה מכדי לאפשר חילוף של גאזים החיוניים להתפתחות העובר. קליפה עבה מדי גם לא יוכל העובר הדינאוזאורי לשבור כדי לצאת לאוויר העולם.

רוברט בקר, מהאוניברסיטה של קולורדו, חושב אחרת. לדעתו, לפחות סוג אחד של דינוזאורים — הברונטוזאורים, אשר משקלם בבגרות הגיע לכחמש טונות, נולדו כוולדות חיים. הברונטוזאורים נולדו בגודל של חזיר ונשארו קשורים לאימותיהם לסיפוק מזונם.

המאמר המתפרסם ב"סיינטיפיק אמריקן" מביא כתימוכין את העובדה שליד ביצים שבקעו נמצאו דינוזאורים קטנים למכביר. אך אף לא דינאוזאור אחד מהלא הקטן [illegible] ברונטוזאור. שלד הברונטוזאור הקטן [illegible] שנמצא עד כה השתייך לחיה שמשקלה [illegible] לכ־120 ק"ג. בקר בדק את שלד הברונטוזאור והגיע למסקנה, שלנקבה היתה תעלת לידה אשר גודלה הספיק למעבר התינוק [illegible] הקילוגרמים. לדעתו, הדינוזאור הגיע [illegible] ארוכה והסתיים בלידת צאצא יחיד. [illegible] לתשומת לב מרובה מצד האם. [illegible] לדעתו מצא בקר בעקבות שנמצאו בטקסס ובקולורדו. עקבות הרגליים [illegible] ברונטוזאורים גדולים וקטנים [illegible] נמצאו עקבות בודדים של [illegible] צעירים. מכאן מסיק בקר על [illegible] הצאצאים הדינאוזאוריים ולבין הוריהם.

חוקרים אחרים חולקים על בקר. [illegible] כדי להוכיח את תיאוריית הוולדה [illegible] והקשר ההדוק, יש צורך למצוא [illegible] הרה מאובנת.

לדעת בקר הוכחה מסוג זה אומנם [illegible] ב־1901 נמצאו עצמות מפורזות של [illegible] בעל משקל של כ־60 ק"ג. העצמות [illegible] נמצאו בין עצמות ברונטוזאור [illegible] הפלנטולוגים שעלו על עקבות אלה [illegible] עצמות הדינוזאור הקטן בסוג שונה. [illegible] בקר, ייתכן מאוד שהעצמות השייכות [illegible] ברונטוזאור.

האם גם דינוזאורי ענק אחרים ילדו [illegible] חיים? לדעת בקר, תעלת הלידה [illegible] דינוזאורים אחרים מוציאה מכלל אפשרות [illegible]

תעלת הלידה של הנקבה הברונטוזאורית מעידה שהיא ילדה צאצא חי, במשקל כ־120 ק"ג, ולא הטילה ביצים. "זעירות"

בעריכת צביה בן־שלום

מי מרוצה מהמקצוע שלו?

רופאים ופסיכולוגים בישראל הם בין מקצועות שבעי רצון מתוכן עבודתם יותר מכל מגזר אחר במשק. כך עולה ממחקר חדש של יעל יערי ממכון הדסה לייעוץ בבחירת מקצוע בירושלים, העוסק בבדיקת שביעות רצון, התאמה ומצליחות של מקצועות.

החוקרת בחנה את תגובותיהם של העוסקים בשמונה מקצועות שונים: רופאים, מהנדסים, ביולוגים, שוטרים, אחיות, עורכי־דין, מורים ופסיכולוגים. מן הממצאים עולה כי שביעות הרצון מן העיסוק במקצועות מדורגת על־פי הסדר הבא — רופאים, פסיכולוגים, מהנדסים, ביולוגים, שוטרים, מורים, אחיות ועורכי־דין. שביעות הרצון הרבה ביותר מעיסוק בתחום מסויים בתוך מקצוע הביעו דווקא שוטרים, ואחריהם על־פי הסדר — ביולוגים, רופאים, פסיכולוגים, אחיות, מהנדסים, מורים ועורכי־דין — מוסר אלי כהן.

דובר מועצת הדסה (והוא מפרט) את הממצאים המעניינים של המחקר:

● אחיות — 33 אחוז מן הנשאלות מתעניינות בתחום רפואת החירום. 5 אחוזים בלבד מתעניינות בתחומי הגריאטריה והמחלות הכרוניות.

● שוטרים — 39 אחוז מן הנשאלים אמרו כי הם מתעניינים מאוד בתחום הבילוש.

● מהנדסים — 47 אחוז מן הנשאלים נמשכים לתחום הניהול. 3 אחוזים בלבד מתעניינים בתחום התחזוקה.

● עורכי־דין — 58 אחוז מן הנשאלים מתעניינים בעיסוק בתחומי המסחר והמסים. עם זאת, שביעות הרצון של העוסקים בתחום זה נמוכה בפועל יותר משל העובדים ברוב התחומים האחרים.

● מורים — 6 אחוזים בלבד נמשכים לעיסוק בתחום החברתי. אולם שביעות הרצון של העוסקים בתחום זה גבוהה יותר בפועל משל עובדים ברוב התחומים האחרים.

יעל יערי קובעת כי הסיבה והשמה מחדש בתחום שונה באותו מקצוע ובאותו מוסד יכולה להפוך עובר מתוסכל ושחוק לעובד יעיל ובעל שביעות רצון גבוהה. שיקולי בחירת המקצוע חייבים להתייחס גם לבדיקת התחומים בתוך המקצוע, שכן השוני בין התחומים עלול להיות רב־משמעות (פסיכולוג קליני לעומת ארגוני, רופא ילדים לעומת רופא רנטולוג).

המחקר הקיף, 324 נבדקים בגיל ממוצע 36, ותק במקצוע 10 שנים וותק ממוצע בתחום — 7 שנים.

האגודה לתכנון המשפחה מצטרפת למאבק באיידס

"האגודה הישראלית לתכנון המשפחה" מצטרפת למאבק במחלה באיידס.

בהיותה הגורם היחיד בארץ המטפל, מזה 20 שנה, באופן בלעדי רק בנושאים הקשורים בתכנון משפחה, חינוך מיני וחינוך לחיי משפחה, רואה "האגודה" את תפקידה במאבק באיידס בעיקר במישור החינוכי־הסברתי — מוסרים צבי פלטי, יו"ר האגודה וד"ר רות לקראו — המנהלת.

"האגודה" סבורה, כי יש לכלול את הסברת האיידס במסגרת תוכניות הלימוד וההכשרה בנושאי חינוך מיני וחינוך לחיי משפחה, לא רק בהקניית מידע, אלא גם מתוך בירור והבהרת עמדות, רגשות וחרדות, אשר מחלה זו מעוררת בציבור.

לדעתנו, הסברה הנעדרת התייחסות להיבטים רגשיים וחברתיים של מחלת האיידס, עלולה להחטיא את מטרתה בעוררה יחס וחרדה, תוך חשש לגרימת נזק ליחסים בין־אישיים בהווה ו/או בעתיד", טוענים אנשי האגודה, הקוראים להכללת חינוך מיני וחינוך לחיי משפחה חובה במערכת החינוך בישראל, לשם קידום בריאות ורווחת הפרט והחברה כולה.

רוח חדשה בטחנה עתיקה

במשך שנים עברו הירושלמים ליד טחנת הרוח העתיקה והשוממה ברחביה וחשבו מה יעלה בגורלה. האם יעלה עליה חבית ויבנה במקומה מגדל דירות, כאשר שהוא מן היקרים בבירה?

לא כך חשבו האדריכל דוד קרויאנקר [illegible] העיר טדי קולק. השניים, שבאמת [illegible] להם, חיפשו דרך לשמור על הקיים [illegible] עם זאת לשקם ולשחזר אותו.

[illegible] בפתיחת מרכז הקניות המהודר [illegible] יכלו הכל לנשום לרווחה. בעזרת [illegible] אדוארד רייכמן נשמר המבנה של [illegible] שנבנתה בשנת 1875 על־ידי [illegible] מרכז מסחרי המכיל 16 בוטיקים [illegible] ומסעדה סינית באולם מקושת. [illegible] הירושלמי הישן של בניית אבן [illegible] שולב עם סגנון מודרני, המתבטא [illegible] החדישות המעוצבות באחידות ובטוב [illegible] בוטיקים לאופנה וכראשם מים לאגוט, [illegible] יודאיקה ומתנות, לצד מספרה, [illegible] ומעדניה, גלריה לאמנות וחנות [illegible] יהודי למקום את חיי החברה [illegible] באפיינו אותו, כפי שמספרים. [illegible] כאשר התגורר בו האדריכל [illegible] מנדלסון ומתכנן ביה"ח הדסה על [illegible] ובניינים אחרים.

[illegible] מזהרת שפורסמה לרגל הפתיחה [illegible] על תולדות המקום במלים ובציורים.

מרים גורן

חברות המועדון השכונתי בכפר־סבא בעת טיול בעין־גדי

מימד חדש לגיל השלישי

רחצה במעיינות עין־גדי, טבריה הצעירה וחמת־גדר, כמו בים־המלח ובים אילת, הכוללת אירוח במלון או בבתי ההארחה בקיבוצים יחד עם טיולים מרהיבים בחיק הטבע, מאורגנים לאחרונה לחברי מועדוני הפנסיונרים והקשישים בכפר־סבא, במסגרת מבצע הנקרא "טיול ונופש לגיל הזהב". כל העסק מכוונה במי ליצני העיר "שלושה ימי חסד", במספר ימי הנופש שחברי וחברות המועדונים יוצאים אליהם בשמחה רבה.

"זהו פרוייקט חדש יחסית, שנכנס לתנופה של ממש לפני כשנה וחצי. מטרתו לעודד תיירות־פנים בתקופת החורף ולאפשר לפנסיונרים ולחברי מועדוני קשישים מהעיר ומהשכונות לבקר באתרי נופש ובריאות, במחיר עממי, בצורה מאורגנת ובליווי מתאים. במיוחד לאותן קבוצות שלרבים מאנשיהן זוהי הפעם הראשונה שהם מגיעים למקומות כמו: אתר החרמון, פינות חמד בגולן, בגליל, או בעין־גדי", אומרת חוה ברקת, רכזת מועדון הקשישים בשכונת אלי כהן בכפר־סבא. המועדון שלה מוחזק ע"י העירייה, במסגרת המחלקה לתרבות, שאותה מנהלת אילנה ברנע.

שתי הנשים המרצות אירגנו לאחרונה טיולי נופש ובריאות, שהצליחו מעל למשוער. בעזרת אירגון בתי ההארחה של התנועה הקיבוצית "מסלול" ו"שגיאטורס", אשר הקימו מחלקות מיוחדות לטיולי "גיל הכסף והזהב".

בעקבות הצלחתם של טיולים אלה הוזמנה חוה ברקת להשתתף ב"מימד חדש לגיל השלישי", שהוא קודם למנחים ומלווי קבוצות של קשישים היוצאים לחו"ל. הקורס מיועד לאנשים המחפשים אתגר העשוי להועיל להם לאחר הפרישה לגמלאות. תכנית הקורס, המאורגן על־ידי חברת הנסיעות והתיירות "שגיאטורס", תכלול בין היתר: לימודי מינהל ואירגון טיולים בחו"ל פלוס אירועים במהלך הטיול, וכן סידרת הרצאות בנושאים מאלפים כמו: "ההזדקנות במערכות השונות של הגוף", עזרה ראשונה, דינמיקה קבוצתית, הרצאה כללית על אמנות (כיצד לבקר במוזיאונים), היסטוריה (בהתאם למסלולי הטיולים), "היבטים נפשיים וחברתיים של המזדקנים" ועוד.

כתבה וצילמה: חנה נדל

אופנה מעבר לים

העיניים יכולות לנוח. הטעם טוב והצבעים נעימים ואופנתיים. הגזרה קלאסית ופה ושם יש קריצה לעבר הרומנטיקה, אפילו בחצאיות במראה המאפארי או הקולוניאלי, שהוסיפו להן בשוליים תחרה מכווצת. התחרה מופיעה גם בחולצות ובשמלות, ומי שיש לה עדיין תחתונית משנות ה־20 (כלומר, רחבה ורקומה כולה) יכולה היום ללבוש אותה מתחת לכל חצאית רחבה אחרת, להרים קצה אחד, להדק בסיכה יפה כך שהתחתונית תציץ מתחתיה. והנה, יש לה פריט יוקרתי אילה מיס לאגוט.

המחוך נראה הרבה והוא מחזיר אותנו לשנות ה־50 וה־60. ובכלל, הכל חוזר. גם השמלות הדו־חלקיות בשחור־לבן, שהן אלגנטיות ומחויטות היטב. הקרפ־ג'ורג'ט, הוא המשי הגולש שלא פעם מחליפים אותו בויסקוזה, הרבה יותר זול והרבה יותר קל לטיפול. יפים הם גם הבלייזרים — המקטורן הקלאסי בעל שורת הכפתורים האחת או רק כפתור אחד.

כמו ברוב החברות גם מיס לאגוט (נושקה) מוכרת ללקוחות שלה צירופים של פריטים. יפים הם פריטי הספורט בצבעים הקיציים המרהיבים: כחול וירוק בגוונים שונים, כל צבעי האדמה מן הבריק עד לחול, נקודות ופסים, ובקיצור, שום דבר לא מזעזע אך כמעט הכל לביש, אלגנטי ו...יקר מאוד.

מערכת של 3 חלקים עולה כ־500 ש"ח. חולצות משי יפות כ־140־170 ש"ח וכן הלאה.

רויה יוסף

סוף סוף עצמאית!

חליפת משי 3 חלקים לערב בגוון אפרפר־כסף מרוקמת ברקמה בלעדית של פייטים, פנינים וחרוזים

את מירי שפיר אנו מכירים משנים רבות. בגיוד קייצי קל וצבעוני, ביגוד מחוייט כגון: חליפות מעילים ובסוף גם סריגים. כנראה שהגיע הזמן לפתוח בית אופנה משל עצמה, ויחד עם חברתה יהודית ארנון היא אמנם פתחה בוטיק, ברחוב ירמיהו 38, בתל־אביב ובאותו הבית נמצאים גם המתפרה וחדרי עבודה.

תצוגת הקולקציה הראשונה שלה, קיץ 1987, ביגוד סביב השעון, הציגו שתי הנשים בתחילת חודש אפריל. זכינו למראה נקי, מקצועי, גימור כמו שצריך וגיזרה לביש ואלגנטי. מירי לא מאמינה ב"גימיקים". כל אשה יכולה לצרף כמעט כל פריט למלתחתה, ותמיד תמצא הזדמנות להשתמש בו.

כמובן, שגם המיני נמצא בקולקציה, כי אי אפשר בלעדיו. אך המיני של מירי לא מזעזע, כל בחורה בעלת רגלים פחות או יותר ישרות יכולה ללבוש אותו ויפות הן החליפות, מקטורן וחצאית מיני.

אהבתי מאוד את החצאיות הרחבות, בהדפסי צבעי הג'ונגל ולהן מקטורן ספארי בצבע החול. הרבה שמלות שמש ובמיוחד אופנתיות הן חולצות מחוך ללא שרוולים או כתפיות, ולהן מצורפת חצאית מכווצת בגיזרת צלחת. לערב ולקוקטייל (אחרי הצהריים) שמלות ויסקוזה או כותנה, משי, דו־חלקיות, בהדפסים יפים על ברים טובים. לערב מצאנו הרבה משי טבעי מן המזרח הרחוק, ריקמות ונוצצים, הרבה שחור־לבן ובמיוחד בולטים צבעי הברונזה, זהב וכסף. בגדים שיאהבו ללבוש.

חליפת דו־חלקית בסגנון ספארי מכותנה בגווני בז', עם ציור יד בירוק, כתום וחום. תשכיטי עץ תואמים

המחירים נעים בין 85 ש"ח למכנסי ברמודה (95 ש"ח — ארוכים) ועד ל־600 ש"ח בחליפות, שיש ביניהן גם ב־280. שמלות בוקר — בין 150 ל־280 ש"ח, ערב — מ־450.

רחל וירף

ארוחה יהודית ובדיחה יהודית בהולנדית

הוצאת "קוסמוס" ההולנדית רכשה מהוצאת "מסדה" את הזכויות להולנדית של הספר "המטבח היהודי", שחובר על־ידי נף אבנון (ז"ל) ואורי סלע, והוציאה אותו לאחרונה לאור בהולנד, בחלק מסודרת בישול בת־25 ספרים, הכוללת בין השאר, ספרים על בישול אסיאתי, אינדונזי, יווני, טורקי, אפריקני ועוד. מוסרים בגאווה — מ."מסדה".

לצורך הכנת תצלומי הספר הכינה ההוצאה תצלומים מיוחדים, המציגים שולחן יהודי ועליו ממעדני המטבח. להכנתם נעזרה ההוצאה בהולנד באוספים עתיקים של כלי־אוכל יהודיים טיפוסיים ושל ריהוט יהודי וכן — בכתי־אוכל ומאפיות, המתמחים במזון יהודי. תצלומים אלה מלווים את המתכונים, ואמורים לעורר את התיאבון ההולנדי לטשולנט, קניידעלך, קישקע, צימעס ועוד.

מלבד המתכונים, הצילומים היפהפיים, הוסיפו לספר קטעי הומור ופולקלור יהודיים. את מתכון ה"הנדל מיט רייז" — עוף עם אורז — מלווה הקטע הבא: "חוזר יהודי מסיבת חתונה ונשאל על טיב האוכל שהוגש. משיב היהודי: "לו היה המרק חם כמו היין לו היין היה ישן כמו העוף ולו היה העוף שמן כמו הכלה, זו היתה יכולה להיות ארוחה נפלאה." ליד מתכון רגים, קוראים ההולנדים את הסיפור הבא: "אני חושש שהדג כבר לא ראה מים מזה כשנה", אומר הסועד למלצר. "איך אוכל לדעת", משיב המלצר, "אני עובד כאן רק שישה שבועות". על ממתקים אפשר לקרוא: "הפילוסוף הידוע משה מנדלסון היה לחוט אחר ממתקים. להיטות זו הפתיעה את אחד מידידיו, שאמר: "האם לא נאמר שהשוטים אוהבים דברי מתיקה?" "בהחלט", השיב הפילוסוף, "זה בדיוק מה שאמרו חכמינו, אשר טענו כי על השוטים להתנזר מממתקים, כך שישארו רק בשביל החכמים".

אם חסרו להולנדים אמרות אוכל, מספק להם ספר זה שפע שכאלה להחכמת הראש ולא רק הקיבה: "אוכל מביא תיאבון, תיאבון אינו מביא אוכל". "בעל בית־המרזח אוהב את השיכור, אך לעולם לא יתן לו את בתו לאישה", "יש לך חור קטן בגרון, שזולל את כל כספך", "רעב הוא התבלין הטוב מכולם", "אם אינך יכול לאכול את מה שאתה אוהב, אהוב את מה שאתה אוכל". "אם אינה יכולה להכין לך קוגעל — התגרש ממנה". "שיירי האתמול הם הקרעפלך של היום", "אהובה היא חלב, כלה היא חמאה, אישה היא גבינה". "כאשר אתה אוכל בייגלע לאן מגיע החור? לכיס שלך". והחתימה: "ההגדה אינה הדבר הכי חשוב, אלא הקרעפלך"...

ארוחה יהודית, בספר "הבישול היהודי", שראה אור בהולנדית

צפויים מעצרים בפרשת השוחד במס ההכנסה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

משטרת מרחב חיפה העבירה את חלקו הראשון של חומר החקירה בפרשת השוחד במשרדי מס־ההכנסה בחיפה לפרקליטות המחוז לבדיקה ולהכנת כתבי אישום. ביום שישי נעצרו שני חשודים נוספים בפרשה. אחד מהם שוחרר בערבות בבית־משפט השלום.

לכתב „על המשמר" בחיפה נודע, כי יחד עם העברתו של חומר החקירה לפרקליטות ממשיכה המשטרה בחקירה וכי היא עתידה לבצע עוד עשרות מעצרים בפרשה זו.

בינתיים נודע, כי לחקירה מסייע צוות מיוחד של משרד האוצר, שהגיע למשרדי מס־ההכנסה בחיפה, בעקבות חשיפת הפרשה. צוות זה מנחה את חוקרי המשטרה באשר לדרכי עבודת אנשי המס.

ביום שישי נעצרו שני נישומים נוספים, החשודים במתן שוחד למפקח המס ששמו נאסר לפירסום. אחד החשודים, משה דסקל בן 60, מקריית־טבעון נעצר על־ידי המשטרה, כי באוגוסט 85 העביר שוחד דרך מנהל החשבונות של התאחדות בעלי המלאכה בחיפה, כדי שזה יעבירו לאחר מעובדי מס־ההכנסה.

ביום שישי שוחרר בערב ע"ס 1,000 ש"ח.

כתבנו מזכיר, כי הפרשה נחשפה לראשונה לפני כשלושה שבועות ועל פי החשד קיבלו עובדי מס הכנסה שוחד כסף תמורת הקטנת סכומי השומה של נישומים. על פי החשד מעורבים בפרשה נישומים, מנהלי חשבונות, יועצי מס ועובדים במס־הכנסה.

תכשיטים גנובים יוצגו ביחידה המרכזית בחיפה

ל„תערוכה" מוזמן הציבור לשם זיהוי החפצים

מאת יואב אביב כתב „על המשמר"

בטי פוקס, בת 41, מחיפה נעצרה לחקירה על־ידי המשטרה בתום חקירה סמוייה, מסועפת וממושכת. האשה נעצרה בחשד, כי נהגה לרכוש תכשיטי זהב גנובים מעבריינים חיפנים.

ביום שישי שוחררה בערבות בסך 3,000 ש"ח בבית־משפט השלום בחיפה.

על־פי גירסת המשטרה נהגה האשה, המנהלת חנות תכשיטים ברחוב נורדאו, להתיך את מרבית התכשיטים מיד לאחר שרכשה אותם. את התכשיטים בעלי הערך המיוחד נהגה בטי פוקס לשפץ ולעיתים לשנות את צורתם, כך שלא יזוהו. נציג המשטרה טען בבית־המשפט, כי בעת מעצרה נתפשו תכשיטים רבים, שבחלקם כבר זוהו כגנובים וכן 20 אלף דולרים במזומנים.

מחר בבוקר תפתח המשטרה בבניין היחידה המרכזית בחיפה תערוכת תכשיטים, בה יוכל הציבור לזהות את תכשיטיו.

בעת הארכת מעצרה של האשה בבית־המשפט טען סניגורה, כי אין כל סיבה לעצור את האשה המטופלת בילדים קטנים ובבעל נכה. השופט התחשב במצבה של האשה ושיחרר אותה בערבות ע"ס 3,000 ש"ח.

המשטרה סבורה כי הפצועה מקריית מוצקין נשדדה

נמצאה לפני 18 יום ברחוב כשהיא מחוסרת הכרה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

צוות החקירה המשטרתית המיוחד, החוקר את סיבות פציעתה הקשה של שושנה יוצר בת ה־50 מקריית מוצקין, סבור כי האשה נפצעה במהלך שוד ולא בתאונת פגע וברח, כפי שסברו בתחילה.

שושנה יוצר נמצאה מוטלת פצועה לפני 18 יום ברחוב יוספטל בקריית־מוצקין ומאז היא מאושפזת בבית־החולים „רמבם" בחיפה ללא הכרה ולחוקרים אין, בינתיים, אפשרות לגבות ממנה עדות.

לכתבנו נודע, כי מפקד מרחב חיפה, תת־ניצב יעקב חביב, הורה להעביר את חקירת הפרשה ליחידת מאגר החוקרים במרחב, החוקרת בדרך כל פרשיות רצח.

המפנה בחשדות המשטרה בא, לאחר שהאזרח שמצא את ארנקה של האשה הצביע על מקום מציאתו שהיה מרוחק מאוד ממקום מציאת הפצועה.

בנוסף לכך, גם הפגיעה, ממנה סובלת האשה בגולגולתה, הביאה את החוקרים, בראשות רב־פקד יהושע מוספי, לחשוד כי מדובר בשוד.

יצויין, כי במקרה אחר שאירע בקריות בראשית החודש, נרצח וולטן דייס במהלך שוד. בידי המשטרה שני חשודים שהודו ושיחזרו את הרצח.

נהג משאית איבד שליטה ודהר ברחובות תל־אביב

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

נהג משאית לאיסוף אשפה בעיריית ת"א, שחש ברע במהלך הנסיעה, איבד את השליטה על כלי הרכב שלו ופגע בעמודי חשמל ולוחות פרסומת. בנס לא היו קרבנות אדם.

אתמול בבוקר נסעה משאית איסוף אשפה, נהוגה בידי גבר בן 57, תושב יפו.

כשהגיעה המשאית לשדרות בן ציון 8, פגעה בארון חשמל, ברמזורים ובעמוד חשמל והמשיכה בנסיעתה. בהגיע המשאית לשדרות רוטשילד, פגעה בעמודי תאורה ופרסום ולאחר מכן בכמה כלי רכב חונים.

בהגיע המשאית לצומת רוטשילד החשמונאים פגעה ברמזור ובמכונית פרטית שעברה במקום.

נהג המכונית החל במירדף אחר המשאית שהמשיכה בנסיעה ואף חצתה צומת באור אדום. בסמוך לצומת החשמונאים קרליבך, הצליח הנהג לחסמה.

משניגש לתא הנוסעים, כדי לברר עם הנהג את פשר נסיעתו מצא את הנהג במצב של עילפון ואת הנוסע שישב לידו במצב של טשטוש חושים.

שניהם הועברו ע"י אמבולנס של מד"א לביה"ח איכילוב לקבלת טיפול. המשטרה סבורה, כי מצב בריאותי לקוי גרם לנסיעתה המטורפת של המשאית וכי הנוסע שישב לצד הנהג נחבל משימשת המשאית.

שאול פישר הובא למנוחות

בני המשפחה, עובדי „על המשמר", ידידים ומכרים רבים ליוו ביום שישי למנוחות את שאול פישר בבית העלמין בחולון.

פישר נולד בהונגריה והיה פעיל בתנועה הקומוניסטית בארצות אירופה ובקובה. בשנות מלחמת העולם השניה, חי בבריה"מ. שם התאכזב מהתנועה הקומוניסטית על יחסה לאדם ולעם היהודי וכן מצא דרכו לארץ, לתנועת העבודה ולמפ"ם.

כאשר עבד במשך עשרות שנים ב„על המשמר", במסירות ובנאמנות. היה אהוב על העובדים ועל כל אלה שהכירו אותו. היה אוהב ספר ומוסיקה. דבריו שפעו תמיד אופטימיות, חום לב והומור טוב.

גם לאחר שפרש לגמלאות המשיך לעבוד בנאמנות ובחריצות עד גיל 80. נפטר בגיל 82, לאחר תאונה. הניח אישה, שתי בנות ונכדים. ספד למנוח יוסף קרני, לשעבר מנהל „על המשמר".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים – 24.4.87

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6693	1.6901	1.6800
דולר אמריקני	1	1.55	1.62	1.5841	1.6039	1.5948
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8791	0.8901	0.8837
לירה סטרלינג	1	2.56	2.68	2.6075	2.6400	2.6267
פרנק צרפתי	1	0.25	0.27	0.2640	0.2673	0.2654
ין יפאני	100	1.11	1.17	1.1340	1.1482	1.1402
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7795	0.7893	0.7835
פרנק שווייצרי	1	1.06	1.11	1.0806	1.0941	1.0860
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2527	0.2558	0.2541
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2365	0.2395	0.2377
כתר דני	1	0.23	0.24	0.2343	0.2373	0.2346
מרק פיני	1	0.35	0.37	0.3618	0.3663	0.3640
דולר קנדי	1	1.17	1.22	1.1902	1.2050	1.1973
דולר אוסטרלי	1	1.08	1.16	1.1212	1.1351	1.1287
ראנד דר' אפריקני	1	0.54	0.80	0.7896	0.7995	0.7960
פרנק בלגי	10	0.41	0.44	0.4239	0.4292	0.4267
שילינג אוסטרי	10	1.23	1.29	1.2500	1.2656	1.2577
לירה איטלקית	1,000	1.21	1.28	1.2318	1.2472	1.2388

בפלילים

רימון הושלך לעבר בית סוחר סמים

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

ביום שישי בערב נזרקו שני רימונים לעבר ביתו של חשוד בסחר סמים בגדרה. רימון אחד התפוצץ בקומה הראשונה של הבניין בו גר האיש ברחוב ביאליק 7. רמון שני לא התפוצץ. איש לא נפגע כתוצאה מהפיצוץ וחבלן של משטרת רחובות הגיע למקום.

המשטרה חושדת, כי הרימונים נזרקו על רקע סיכסוך עסקי סמים.

סוחר סמים מכפר שלם, נדקר אתמול בצידו השמאלי של גופו כנראה אף הוא על רקע סיכסוך בעסקי סמים.

אבר טאוויל בן 42 מכפר שלם, הגיע אתמול בחצות לדירת אחיו. משנכנס לדירה, מצא את אחיו פצוע כתוצאה מדקירות בחלקו השמאלי של גופו. הפצוע הועבר ע"י מד"א לביה"ח וולפסון, שם נותח ונמסר כי אין נשקפת סכנה לחייו.

זקנה נשדדה בעלותה לקבר יקירה

אשה בת 78, שהלכה לפקוד את קבר יקירה בחלקה הצבאית של בית העלמין בקריית שאול, נשדדה ביום ו' ב־6.30 בבוקר ע"י שני אלמונים.

האשה, תושבת רמת גן, נתקלה באחד השבילים של בית העלמין בשני צעירים. הם זרקו על פניה מעיל, חטפו את תיקה שהכיל 100 ש"ח, הורידו מידיה שעון זהב, ארבעה צמידי זהב ומצוואורה שתי שרשראות זהב. האשה נשרטה קלות. (עתי"ם)

האשה התלוננה במשטרה והבעל טיפל במטריד

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

תושב אור יהודה תקף בסוף השבוע את שכנו, כיוון שחשד כי הוא מטריד את אשתו בהצעות מגונות. הנתקף אופשז בביה"ח ואילו התוקף נעצר ע"י המשטרה.

ביום ה', נכנס צעיר בן 32 לדירת שכנו בן ה־54 והתקיפו קשות. התברר, כי אשתו של הצעיר התלוננה במשטרה, כי שכנה נוהג להטריד אותה ולהציע לה הצעות מגונות.

הבעל, לא המתין לטיפול המשטרה וניסה לפתור את סכסוך השכנים בדרכו הוא. כאמור, נעצר התוקף.

3 שנות מאסר לחיפאי שסחר בהירואין

מאת יואב אביב כתב „על המשמר"

שלוש שנות מאסר בפועל ושנת מאסר על תנאי למשך שלוש שנים גזר ביום שישי השופט המחוזי החיפאי, יוסף זהבי, על מועיין עפראת בן 32 מחיפה, לאחר שהרשיעו בסחר הירואין ובהחזקתו.

בכתב האישום, טענה התביעה, כי בנובמבר 86 מכר הנאשם הירואין לשני עבריינים חיפאיים. בחיפוש שנערך על גג ביתו מצאו אנשי המשטרה 9.5 גרם הירואין נוספים.

בגזר דינו אמר השופט זהבי, כי התחשב בכך שהנאשם הוא אב לשלושה ילדים.

דייגים נעצרו בטבריה בעקבות הרעלת דגים

מאת שלמה גלזר

משטרת טבריה פתחה בסוף השבוע בחקירה, לאחר שכמויות של דגים מורעלים נמצאו במוצא הירדן לכנרת ליד קיבוץ דגניה א'.

במהלך החקירה נעצרו כמה דייגים לחקירה ונמסר, כי ייתכנו מעצרים נוספים.

בבדיקה שערכו פקחי מינהלת הכנרת, שגילו את הדגים נראה, כי מדובר בחומרים כימיים רעילים כמו „תיונקס" העלולים לפגוע בבריאות אלו שיאכלו את הדגים המורעלים, אם יגיעו לשוק.

יצחק גל, מנהלת הכנרת מסר, כי בתקופה זו החלה עונת ההטלה של הדגים ופיזור רעל עכשיו עלול לגרום לתמותה רבה של דגים.

במינהלת הכינרת מתכוונים לתגבר את הצוותים ולהגביר את הפיקוח נגד נגע ההרעלות.

כן הובעה תרעומת על היד הרכה שנוקט בית המשפט כלפי העבריינים ואינו מטיל עונשים מרתיעים מספיק.

למאיר יצחקי

איתך בצערך על מות

האם

סניף מפ"ם נצרת
מרחב הגליל המזרחי
מרכז מפ"ם

לחבר מאיר יצחקי והמשפחה

אתכם בצער במות

האם

סניף נצרת והעמקים

טלקס

● תיאטרון ב"ש העלה אמש הצגה

ההצגה היחידה שהועלתה על הבמה אמש, ערב יום השואה, היתה של תיאטרון באר שבע „אמונות על תנאי".

ההצגה נערכה בתיאטרון ירושלים, חרף החוק המורה לסגור את כל מקומות הבילוי ביום השואה.

ההצגה, שעוררה כבר תגובות נזעמות של ניצולות שואה, עוסקת בתזמורת הנשים, שפעלה במחנה בירקנאו באושוויץ, וקיימה קונצרטים לפני בכירי הס.ס. ולפני אסירות שהובלו לתאי הגזים.

שלי יחימוביץ'

● „חכוואתי" נסגר ביום שישי ליום

התיאטרון הערבי אל־חכוואתי במזרח ירושלים נסגר על פי צו אלוף פיקוד המרכז. אלוף אהוד ברק, מיום ו' בצהרים עד חצות הלילה לאחר שהתקבלו התראות על הכוונה לקיים באולם כנס לציון יום האסיר. (עתי"ם)

● ק.א.א – חברת תעופה קנדית חדשה

„קנדיאן אירליינס אינטרנשיונל". זהו שמה של חברת תעופה חדשה, שקמה כתוצאה מאיחוד של חמש חברות שפעלו עד כה. החברה תפעל בקנדה, בצפון אמריקה ובדרום־מזרח וכן באירופה ובמזרח הרחוק.

ק.א.א. תפעל בישראל על סמך חלקת זכויות, אותה קבעה ממשלת קנדה.

לחברה חדשה 81 כלי טיס, 13 אלף מועסקים, 89 יעדים ב־13 ארצות בחמש יבשות. החברה תפתח קווים חדשים מקנדה לריו דה ז'אנירו וסאו פאולו בברזיל, לבנגקוק חונג קונג. בישראל מיוצגת החברה ע"י „טי. פי. איר". (י. שמי)

● רשות הצרכן נגד יקור שירותים במוסכים

יצחק כספית, מנהל מדור הרכב, ברשות להגנת הצרכן בוועד הפועל של ההסתדרות, יצא נגד דרישת איגוד המוסכים להעלת תעריפים ב־30%.

„הדרישות לייקור השירות באות משירות וללא הידברות עם נציגות הצרכנים, טען כספית. אין הצדקה אובייקטיבית לטענת על מצבם הקשה של נותני שירות. אף מוסך לא נסגר. להפך, מוסכים חדשים צצים כפטריות בכל חלקי הארץ". (י. שמי)

● איגוד יוצאי ליטא העניק 26 מילגות

לקראת יום השואה והגבורה העניק ביום ה' מטעם איגוד יוצאי ליטא בישראל, מילגות לימודים ל־25 סטודנטים, בנים ונכדים של יוצאי ליטא. הלומדים במוסדות השכלה נכונות בארץ.

חלק מן המילגות ניתנו ע"י תורמים לזכר קרוביהם שנספו בשואה.

הקריינית חנה כספי השמיעה שיר לזכר הקרבנות וקראה את חזון העצמות היבשות מספר יחזקאל.

היעתחה את הטקסט אידה ברון, חברת הנהלת איגוד יוצאי ליטא. (עתי"ם)

רשות החינוך המקומית

מוסמוס

מכרז לתוספת בניה לבית ספר קיים

רשות החינוך המקומית מכריזה בזה על קבלת מיכרזים במכתבים חתומים, לקבלנים רשומים על פי החוק וזאת להקמת בניין בן 4 חדרי לימוד ואולם [illegible] בתי שימוש ומדרגות.

הקבלן יוכל לקבל טפסים למיכרז [illegible] ממשרדי של הר"ר [illegible] טבעוני — נצרת [illegible] תמורת כסף 250 ש"ח שלא יוחזר.

המיכרזים בצירוף ערבות בנקאית בערך של 5% [illegible] ההצעה וגם בצירוף [illegible] החוק יוגשו [illegible] 8.5.87 שעה 12 בצהריים.

הרשות אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת.

ראש רשות החינוך

חאלד זואב מחמוד אנטורית

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי

הערב יום א', 26.4

תחנות: 20.30

הקונטרבס – בבימרתף: 20.30

חדוד וניח – בבאר־שבע

צוותא

לתרבות מתקדמת

יום א' 26.4 בשעה 20.30

„אדי ופוס".

קולנוע

תל־אביב

אסתר: קשותים שכאלה 5, 7.15, 9.40

אורלי: אהבה גנובה

קיין איר המתרחש: האינטלטור

[illegible]

נתניה

שרון: פלאטון

סטודיו: חורה לנעורים

חולון

סביוי: פלטון

מגדל: הרומן שלי באוקספורד

אירמון: האינטלטור

בתיים

עצמאות: כלא נשים

הרצליה

היכל: נער הזהב

מלון דניאל (האודיטוריום): ג'ינג'ר ופרד

באר־שבע

חן: נער הזהב

פתח־תקוה

היכל 1: ילדים חורגים לאלוהים

היכל 2: 3 אמיגוס

היכל 3: פלאטון

עפולה

מוסתרון: מכבסה יפיפיה שלי

רעננה

אורות: נפגש בחוץ

גבעתיים

הדר: ילדים חורגים לאלוהים

ראשון־לציון

רון 1: נער הזהב

רון 2: פלאטון

עכו

אודיטוריום: נפגש בחוץ

אורלי: ילדים חורגים לאלוהים

[illegible]

כינמטק 4: 40 ה"ר נרגניה 9.10 ,7.15 ,4.30

סינמה 1: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.10

סינמה 2: בעקבות הכרך 9.30 ,7.15 ,5

פאר: ללא רחמים 9.30 ,7.10 ,5

פאריס: כטי כלו 9.30 ,7.15 ,2 ,12

ציינה טאון 21.30

רב־חן:

חן 1: צבע הכסף 9.30 ,7.30 ,5

חן 2: הרומן שלי באוקספורד

חן 3: אל תקרא לי לבן 9.45 ,7.25 ,5

חן 4: חטיפה נעימה 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11

חן 5: ג'ושוע אתמול והיום 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11

שחף: פלאטון 9.30 ,7.00 ,4.30

תל־אביב: נער הזהב 9.30 ,7.15 ,5

תכלת: דיקה לחצות 9.15 ,7.00 ,4.30

רמת־גן

אואזיס: ללא רחמים 9.10 ,6.40 ,4

לילי: פלאטון 9.30 ,7.14

ארמון: קרוקודיל דנדי 9.45 ,7.30 ,5

רב־גן:

גן 1: קשותים שכאלה 9.40 ,7.20 ,5

גן 2: חנות קטנה ומטריפה 9.40 ,7.20 ,5

גן 3: אהבה גנובה 9.40 ,7.10 ,5

גן 4: אל תקרא לי לבן 9.15 ,6.15

ירושלים

אריסון: נער הזהב 9.30 ,7.15 ,4.30

אורגע: אהבה גנובה 9.15 ,4.30

בית אגרון:

בשם כל בני ביתי 17.30

חברים 20.00

בלייד ראנר 22.00

בפירה: פלטון 9.30 ,7.00 ,4.30

אורגיל: אל תקרא לי לבן 9.15 ,7 ,4.30

מיטשל: ילדים חורגים לאלוהים 9.00 ,7.00

סמדר: חנה ואחיותיה 9.30 ,7.00

הבירה: האינטלטור 9.15 ,7.15 ,4.30

אוריון:

אור 1: קרוקודיל דנדי 9 ,6.30 ,4

אור 2: להתחתן שנית 9.00 ,7.00 ,4.30

אור 3: ג'ק פלאש המקפץ 9.00 ,6.30

אור 4: חליפת ערב 9.00 ,7.00 ,4.30

עדן: מלכודת 52 9.00 ,7.00 ,4.30

תיאטרון ירושלים: כס הדמים 18.30

חיפה

ארמון: קשותים שכאלה 9.00 ,6.30 ,4

אורה: פלאטון 9.15 ,7.00 ,4.30

חן: דיקה לחצות 9.00 ,6.45 ,4.30

עצמון 1: ילדים חורגים לאלוהים 9.15 ,7.00 ,4.30

עצמון 2: הבוקר שאחרי 9.30 ,7.15 ,4.45

עצמון 3: נפגש בחוץ

פאר: קרוקודיל דנדי 9.15 ,7.00 ,4.30

רון: נער הזהב 9.00 ,6.30 ,4

אספיר: מלכודת 52 9.15 ,7.00 ,4.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בתיים

גני בתיים — הנביאים 1.

חולון

קופ"ח — עידידה.

ירושלים

קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' הנ"ג 28.

נתניה

נתניה — הרצל 11.

פתח־תקוה

קופ"ח כללית — חיים עוזר.

רמת־גן

רמה — ז'בוטינסקי 65.

תל־אביב

נצח ישראל — נצח ישראל 11.

קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.

חיפה

יבנה — אבן סינא 7.

רחובות

סגל — הרצל 134.

רעננה־כ"ס

קופ"ח שועלי — א. יפה, רעננה

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

ביקור חולים - כירורגיה, הדסה ע"כ - ילדים, עיניים, א.א.ג. שערי צדק - פנימית, הדסה ה"צ - נשים, אורטופדיה.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד הרסתי' לרפואת שיניים בישראל: בתל־אביב — בימים א'־ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת ובערבי חג בשעות 24.00—18.00, בשבתות ובחגים 15.00—21.00.

הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.

בחיפה: רחוב הנביאים 26, קומה ג', טל' 664911.

פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות וחגים מ־20.00 עד 24.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתנאי טלפוני בלבד. דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה ג' טל' 03־285822, 294869.

מרכז סיוע לקורבנות אונס לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־24321, בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02־337171

ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111

ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 5461111

ער"ן חיפה — טל' 04־672222

ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111

ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מטורדים מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 196

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. ומבני־ברק, גבעתיים — טל' 101. רמלה — 101. טל' 08־221022. טלפון 065־93334. טבעון — טל' 04־931401. נהריה — טל' 101. ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 057־74767

מוקד קופ"ח כללית המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'־ה' בין 08.00—20.00, בימי ו': 08.00—15.00. טלפונים: 03־433300, 03־433500.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה ירושלים – 02־243358

ת"א – 221027 (24 שעות)

חיפה – 04־229488 (11.00—20.00)

גליל מערבי – 04־922222

קו פתוח לחורים במצוקה בימי ב' ו־ד' – טל' 222732.

„קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03־221080 (24 שעות)

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקווה – טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת – טל' 100, אילת – 244; חדרה – 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה: בימים א'־ה': 16.00

בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים א'־ה': 7.00

מתל־אביב לחיפה: בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.

מתל־אביב לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב: בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב: בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 13.15, 16.33, 18.30.

בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.

• הרכבת תופעל בימי א' בשעת [illegible] חג בלבד.

טלוויזיה

יום הזכרון לשואה ולגבורה

(כ = בלווי כתוביות ללקויי שמיעה)

09.30 טלטקסט – עד כאן — חדשות קול ישראל. 09.35 קשת וענן — הכנרי הנית — משדר על יאנוש קורצ'אק המתאר את אישיותו של קורצ'אק המחנך, ודרך התמודדותו עם בעיות הילדים בשואה. 10.00 יד ושם — סבא רוצה כי יתנו לתינות שם לזכר נכדו שנהרג בתקופת השואה. ספרו של אהרון מגד „יד ושם" וכו. 10.15 ילדי וילה אניה — דרמה דוקומנטרית המתארת את ספור הצלתם המופלא של מאה ילדים בתקופת השואה, ומסעם ברחבי אירופה עד עליתם לארץ (כ). 11.15 הנן שבו היה המרד — לציון 40 שנה למרד גטו ורשה. ארננה בממשלת פולין עצרות חגיגיות. הסרט מתאר את תחושה חלק מחברי המשלחת הישראלית לגבי ביקורם בפולין, (חלקם בני הדור השני וכו). 14.30 טלטקסט — עד כאן — חדשות קול ישראל. 14.35 קשת וענן — הכנרי הנית — משדר על יאנוש קורצ'אק וש"ח. 15.00 גלות — אלקסיס קרסילובסקי, בת למשפחה יהודית מתבוללת בארה"ב, מחליטה לחפש אחר שורשי משפחתה. 16.35 ג'נוסייד — רצח עם באמצעות קטעי סרטים ארכיוניים מושמעת ע"י קריינות של אורסון וולס הרצאתו של ד"ר מרטין גילברט. 17.00 ערב חדש — מנחה: דן מרגלית. 17.30 „האי ברחוב הציפורים" — דרמה, על־פי ספר מאת אורי אורלב, בביצוע התאטרון לילדים ולנוער. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 תעודה — "14 ביולי בנת 1939" סרט העוסק במלחמת העולם השנייה. 19.00 יומן השבוע (ערבית). 20.00 כותרות מבט 20.02 „תביעות קטנות" — תכנית דרשבועית, הדנה בתביעות קטנות, בסכומי כסף שאינם עולים על 3,000 שקלים. השופט לשעבר דן כהן הוא הבורר באולפן, ופסיקתו מחייבת את הצדדים. טיעוני הצדדים מועלים במקורם בפעם הראשונה באולפן „תביעות קטנות". 20.30 „עוד שום" — מגזין לפום ולבידוד !. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 תשדירי שירות. 21.35 „לקראת שידור". 21.50 „שושלת" — הפרק ה־40 ססיל קולבי מת. את רכושו הוריש לאלקסיס ולג'ף. בהמשך מתברר שססיל הוא הא „לוגאן ריינוור". האיש המסתורי שצבר חלק נכבר ממניות דוונר־קרינגטון. מייקל טוראנס מתקשה לשכנע את בלייק שהוא אבן בנו אדם האבוד. הוא מציג להוכחה — ולתדהמתה של אלקסיס — רעשן לתינוק, עשוי מכסף, שקנתה לבנה לפני 25 שנים. 22.40 „סוף ציטוט" — תכנית שבועית בענייני ספרות. השיחה תיסוב הפעם על יאנוש קורצ'אק. ספריו, משנתו החינוכית וחייו. 23.20 אזור הדמדומים — סדרת מתח. 23.55 פסוקו של יום, חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

יום הזכרון לשואה ולגבורה

06.04 „צלילי בוקר" 07.09 „בהאזנה נינוחה" 08.00 צפירה בת שתי דקות לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה 09.00 „קונצרט בוקר" 11.27 מגישים שיר 11.30 טקס חנוכת בקעת הקהילות התרבות - שידור ישיר מ„יד ושם" בירושלים - בהשתתפות התזמורת הסימפונית ים רשה"ש מנצח: אורי סגל/סולן: גד לברטוב: ערן פרטוש: „יזכור" לויולה וכלי קשת: סמואל ברבר־ארנז'. ישאו דברים: שמעון פרס, יצחק ארד, ועילאי זבורובסקי. 12.30 „צלילים נוגים" 13.05 „קונצרט מיוחד ליום השואה" 15.00 „מוסיקה כאן ועכשיו" - ניקולו קסטליונה: תהילים י"ס (1980) אדי הלפרן: „קאטיך" סרנז' נטרה: סמפוניה לכלייזקשת 16.00 „מוסיקה ליום ראשון" 18.00 „החידון המוסיקלי" 19.00 „אמנים באולפן" 20.05 „אינטרלוד" - רגע מוסיקלי 20.27 „מגישים שיר" 20.30 „הקונצרט הקאמרי השבועי" 22.30 „מן המקורות" - משירי הגיטאות המסתגות 23.00 „מחווי יצירות" - הידה: שלישות: מגניה: קפריסים לכנור

רשת א'

08.00 צפירה בת שתי דקות לציון יום הזיכרון לשואה ולגבורה 08.07 „חוגה" - עם בני הנדל 08.05 שירים עבריים 10.05 „במחשכי היער" - עם המשוררת שושנה רצ'ינסקי אשר נישאה לחסיד אומות עולם סטפן רצ'ינסקי לאחר הסתתרותה בביתו ביערות פולין 11.05 השיעור היומי לכתה"ס ספור וצליל: תכנית לגיל הרך: „האי ברחוב הצפורים" - תכנית מיוחדת ליום הזכרון לשואה ולגבורה 11.30 „סיפורדיו" - „האיש עם עגלת היד" - מאת יהושע ויגודסקי תרגום: בנימין טנא. מגיש: אברהם בן־יוסף. 12.05 „סרנת אגש" - עם כלה ואלישבע — דור שני לשואה 13.00 חדשות ותכנית אנגלית 13.30 חרשות ותכנית בצרפתית 14.05 „בראש צעיר" - מגזין יומי לילדים ולבני נוער והפעם: „מי את אנושקה" - מאת ניצה גנור. ניצה גנור היא ניצולת שואה שבתקופת המלחמה הסתתרה במסווה של אוקראינית ועברה אצל משפחה גרמ־ניתנאצית כמטפלת בילדים. בספרה שיצא השנה, מספרת חוסרות על תקופה זו ועל הקשיים והתמודדות היום־יומית. ועל סוף התקופה כשזהותה התגלתה והיא נשלחה למחנה השמדה ממנו ניצלה בנס 15.05 „גלי" - מאת המשוררת מרים עקביא קוראת שתכנית „הבימה" ליאה קניג 16.05 „דרך־עשיה" - מגזין נוער - והפעם: פגישות בין בני נוער לבין הורים ניצולי השואה 17.10 „לוחמי הגיטאות" - פגישה עם חברי הקיבוץ - ראיונות ושירים 18.05 שידור חי ממוזיאון קיבוץ לוחמי הגיטאות 19.05 „מחשבת ישראלי" 22.05 „חפוח ועץ" - תכנית על הקשר בין הורים לילדיהם.

רשת ב'

06.00 „צלילים נוגים" 07.00 „הבוקר הזה"

08.00 צפירה בת שתי דקות לציון יום הזכרון לשואה ולגבורה. 08.05 שירים עבריים 09.05 „הקטן ורגל הגיתי" [illegible] והשתקפותו [illegible] 10.05 [illegible] פרשת חייו ומותו של יאנוש קורצ'אק 10.30 „עפר ואפר" - יהדות סלוניקי [illegible] אבנר פרק 13.05 „חצי היום" והרשות ושירים נוגים 14.05 „עם אהר, גורל אחד" - על יהדות הפזורה בשואה שידור חי מתיאטרון ירושלים 16.05 „ולא רצינו להאמין" - סיפור אישי של חברת קיבוץ מעין־צבי 17.05 „האושוויץ של יהודי רומניה" 45 שנה לגירוש יהודי רומניה בתקופת השואה 18.05 „וזיקור" - עם ההיסטוריונית דינה פורת וספרה „הנהגה במילכוד" עורך ומנחה: יצחק גולן 19.00 „היום הזה" 19.30 „עם ישראל" - מוסף לעניינים יהודיים בעולם 20.05 „אומר בשבחין" פיוטים ופרקי חזנות ספרדיים 22.05 „צנוקים ושקרים" מבחר שירים ביידיש: שירי שואה וגבורה 23.05 שירים עבריים

גלי צה"ל

00.05 שירים משלנו 06.03 „פוקחים עין" - החדשות הראשונות של היום - עם מירב אופיר 07.07 „סלוניקי־אושוויץ" קטעים מתוך המשדר המיוחד על יהודי סלוניקי 08.00 בוקר טוב ישראל - שעת אקטואליה יומית 09.05 „היכן היתה השמש" - שמונה שעות משודרי גלי־צה"ל ליום הזיכרון לשואה ולגבורה תשמ"ז. 17.00 „ערב טוב ישראל" - עם רן שילון, יעל דן ונוני סביר 18.05 „אחרי המלחמה" - יהודה פוליקר ויעקב גלעד על תחושותיהם של בני הדור השני לשואה - באומר ובמוסיקה 19.05 ערב מוקדש לחסידי אומות העולם שנערך באולם „הבימה" בהשתתפות: תזמורת צה"ל, שושנה דמארי, שמואל רודנסקי, ניתית שובל, שלישיית ארלה, יהודה אליים ועוד 20.05 „עושים מדינה" - עורך ומגיש: רודו דיין (ש"ח) 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת (ש"ח) 21.55 „שירותרום 87" - פינה מיוחדת 22.05 „על הדבש ועל הכיפאק" - שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 „עשרים וארבע, היום שהיה - עם ידין וילנסקי 23.55 „שיחת הצות" 00.05 „ציפורי לילה משוחחות" - עם דודו טופז 02.05 לא רוצים לישון - מוסיקה 05.05 צלילי בוקר

שידורי צה"ל 2

19.05 „רדיו רדיו" - עם יואב קוטנר 20.05 „סבבבבסים" 22.05 „על הדבש ועל הכיפאק" 23.05 – „קול הג'אז הזה" - עורך ומגיש: דני קרפל

רשת ג'

00.11 שירים משלנו 21.05 „אדום עתיק" - שירים שלא נס ליחם - עם קובי בריקאי 23.05 „הלילה הוא שירים"

חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי

פתח־תקוה

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה הופקד שינוי תכנית הנקרא „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/1280/6" ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: בניה בקיר משותף.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6388 ח' 30, 49 רחוב הירדן פינת מינץ.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המחוזית האמורה. ועליה לכלול פרוט ההנמקות להתנגדות ולהיות מלווה בתצהיר חתום ע"י המגיש המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

דב שיש

יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

7.4.87

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

רמת־גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן (להלן — הוועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בגבס, בגוש 6186 חלקה 140 רח' נגבה מס' 52־א והיינו: הקלה 6% משטח ההלקה.

על המעונין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה. התנגדות צריכה להימסר לידי הוועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 ר"ג תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעתונות.

בכבוד רב,

אורי עמית, ראש העיר

יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה רמת־גן

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי

עמק חפר

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר הופקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' עח/1/27" ביחד עם התשריט המצורף אליה.

עיקרי הוראות התכנית: תכנון מחדש והתאמה למצב קיים. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש 8016 חלקי חלקות 33, 44, 46. גוש 8171 חלקות 25, 27 וחלקי חלקות 14, 19, 20, 22־24, 26, 29־32, 36. גוש 8172 חלקות 1־9 וחלקי חלקות 10־16, קיבוץ יד חנה.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות במשרדי הוועדה המקומית האמורה.

תאריך: 27.1.1987

ד. שיש

יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

הוועדה המקומית לתכנון ובניה

גבעתיים

הודעה על פי סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

גוש 6161 חלקה 416

רח' עמל 17 גבעתיים

תיק בניה 1540

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת, צמוד לבנין קיים עם הקלה באחורי בניה 6% + 5% עבור מעלית ומקלט על קרקעי כהקלה.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה זו באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל תובא הבקשה לאישורה של הוועדה.

יצחק ירון

יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

פברואר 87

תן טרמפ לחייל

שעת הפתיחה של קונצרטים במוצ"ש ובמוצאי חגים 9 בערב

קונצרט למנויים מס' 9

ירושלים, בנייני האומה

הערב — 26.4.87, 8.30 בערב

מיונג־וואהן צ'ונג, מנצח

קיונג־וואה צ'ונג, כנרת

מיונג־וואה צ'ונג, צ'לנית

בתכנית מיצירות בטהובן ונילסן

קונצרט לנוער מס' 4

תל־אביב, היכל התרבות

יום ב', 27.4.87, 5.00 אחה"צ

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מארחת את

תזמורת הנוער של קונסרבטוריון נויאינגלנד

בנג'מין זאנדר, מנצח

גדעון רובין, פסנתרן

בתכנית מיצירות:

ובר, בארבר ורבוראק

מרחב תכנון מקומי

כפר־סבא

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965 בדבר בקשה להקלה ושמוש חורג

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא מודיעה בזה כי הוגשה בקשה להתיר על חלקות 230,231(2) בגוש 6428, רחוב המשך צביה לובטקין הקלה כלהלן: שינוי בתכסית אחוזי הבנייה המותרים לקומה מבלי שתהיה סטייה מסה"כ האחוזים עפ"י התכנית ומסגרת קוי הבנייה המאושרים.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה הנ"ל ובתכניות המצורפות אליה, במשרדי הוועדה המקומית כפר־סבא, רחוב ויצמן 137, בשעות קבלת־קהל, ללא כל תשלום וכן רשאי להגיש התנגדות למתן ההיתר המבוקש.

התנגדויות מנומקות בשני העתקים אפשר להמציא לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא, עד לתאריך שבועיים מיום הפרסום.

יצחק ולד, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה כפר־סבא

הוועדה המקומית לתכנון ובניה

רעננה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 (להלן החוק)

ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6581 חלקה 327 רח' רב אפריים מבוקשת הקלה 5.07% משטח המגרש דהיינו 35.07% במקום 30% המותרים והקלה בקו בנין צדדי 10% דהיינו 2.70 מ' במקום 3.0 מ' מותרים לפי תכנית רע/1/171.

כל המעונין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העירייה.

ב. וולפוביץ

יו"ר הוועדה לתכנון ובניה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי

נתניה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומי הנקרא: „שינוי תכנית מתאר מקומית מס' נת/537/7.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 7933 חלקה 157, רחוב עזרא.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: שינוי קו בנין, ואחוזי בניה.

הודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3267 התשמ"ה, עמ' 688 ובעיתון מעריב הצופה מתאריך: 24.10.85 ובעיתון ערב חדשות מתאריך: 24.10.85 בשפה העברית ובעיתון נוסף על המשמר מתאריך: 24.10.85 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה, וכל המעונין רשאי לעיין בו, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ד. שיש

יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

3.2.85